

Bonneagar Iompair Éireann
Transport Infrastructure Ireland

Bonneagar Iompair Éireann

Tuarascáil Bhliantúil
agus Ráitis Airgeadais

2019

Luas, An Bhó Dhearg, Baile Átha Cliath

Gluais

MTLB	Meántrácht Laethúil Bliantúil
CSEB	Comhdháil Stiúrthóirí Eorpacha Bóithre
RPCA	An Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe
RITS	An Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt
RBD	Ríomhbhailiúchán Dolaí
FLanna	Feithiclí Leictreacha
HGVanna	Feithiclí Earraí Troma
PFN	Plean Forbartha Náisiúnta (2018-2027)
ÚBN	An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta
ÚNI	An tÚdarás Náisiúnta Iompair
CCaAM	Conraitheoir Cothabhála agus Athnuachana Mótarbhealaí (Conraitheoirí)
OCTIRT	Oibríochtaí agus Cothabháil Tollán agus Ionad Rialaithe Tráhta
PLUTO	Tuarascáil Pleanáil Úsáid Talún agus Iompair RITS 2040
CPP	Comhpháirtíocht Phríobháideach Phoiblí
GFI	An Ghníomhaireacht um Fháil Iarnróid
TII	Bonneagar Iompair Éireann

Maidir leis an Tuarascáil seo

Soláthraítear sa Tuarascáil Bhliantúil agus sna Ráitis Airgeadais le haghaidh 2019 léargas gairid ar Bhonneagar Iompair Éireann (TII) agus ar a straitéis chun bonneagar bóithre náisiúnta agus iarnróid éadroim a sholáthar, a fheidhmiú agus a chothabháil. Tá sé beartaithe go soláthrófar sa tuarascáil seo faisnéis dár ngeallsealbhóirí maidir le ráitis airgeadais, straitéis agus creat rialachais TII. Díríonn ár gcur chuige tuairiscithe maidir lenár ngníomhaíochtaí ar léargas soiléir a thabhairt ar éachtaí TII i rith 2019 agus ar na cuspóirí atá socraithe le haghaidh 2020. Tá an fhaisnéis sa tuarascáil seo ullmhaithe de réir an Chóid Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a rialú (2016).

Clár na nÁbhar

Ráiteas an Chathaoirligh agus an Phríomhfheidhmeannaigh 2019	1
Forléargas Eagraíochtúil 2019	5
Cuspóirí agus Gníomhartha Straitéiseacha	7
Bainistíocht agus Oibríochtaí an Ghréasáin Bóithre Náisiúnta	9
Trácht agus Oibríochtaí Lónra	9
Athnuachan Sócmhainní	12
Oibríochtaí Tráchtála	15
Gnó Luas agus Dola	15
Nuachóiriú an Ghréasáin Bóithre Náisiúnta agus an Lónra Iarnróid Éadroim	21
Plean Infheistíochta Caipitiúil	21
Tógáil Mórthionscadal	21
Miontionscadail Bóithre	25
Seirbhísí Gairmiúla	29
Pleanáil Straitéiseach agus Iompair	29
Pleanáil Úsáid Talún	29
Ailtireacht agus Oidhreacht	29
Beartas agus Comhlíonadh Comhshaoil	31
Sábháilteacht ar Bhóithre	31
Caighdeán agus Taighde	32
Sláinte agus Sábháilteacht Tógála	32
Sábháilteacht Iarnróid Éadroim	33
Rialachán TII	35
Acht um Shaoráil Faisnéise 2014	35
Rochtain ar Fhaisnéis maidir leis na Rialacháin Chomhshaoil 2007 go dtí 2018	35
Athúsáid Rialachán Faisnéise na hEarnála Poiblí	35
Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003	36
Na hAchtanna um Chosaint Sonraí	36
An tAcht um Míchumas 2005	37
Seirbhís do Chustaiméirí	37
Éifeachtúlacht Fuinnimh	37
Ráiteas Rialachais agus Tuarascáil Chomhaltaí Boird TII	39
An Bord (Grianghraif agus Beathaisnéisí Gonta)	39
An Fhoireann Feidhmiúcháin	41
Freagrachtaí an Bhoird	43
Struchtúr an Bhoird	45
Bainistíocht Riosca	49
Ráiteas Comhlíonta	49
Ráitis Airgeadais	51

Ráiteas 2019

Tá Bonneagar Iompair Éireann (TII) freagrach as 5,363km de bhóithre náisiúnta a chothabháil, a iompraíonn beagnach 50% den trácht bóithre ar fad agus breis is 90% den trácht lastais in Éirinn. Chomh maith leis sin, tá TII freagrach as córas Luas Bhaile Átha Cliath a fheidhmiú, agus mhéadaigh an leibhéal paisinéirí go dtí 48 milliún in 2019.

Leanfaidh TII ar aghaidh leis an mbonneagar a chuireann ar chumas daoine, earraí agus seirbhísí taisteal idir príomhchathracha, bailte, aerfoirt agus calafoirt na tíre a chothabháil, a bhainistiú agus a nuachóiriú. Is gnéithe tábhachtacha de thodhchaí inbhuanaithe a fhorbairt in Éirinn iad gníomhaíochtaí leanúnacha TII. Laghdaíonn ár mbóithre brú tráchta agus amanna taistil, feabhsaíonn siad sábháilteacht ar bhóithre agus cuireann siad deiseanna eacnamaíocha ar fáil. Beidh carranna leictreacha, carranna hibrideacha, trucaillí GPL agus busanna ag taisteal ar na bóithre seo agus beidh paisinéirí ag gluaiseacht ar bhealach níos éifeachtúla, níos sábháilte agus níos iontaofa idir ár mbailte agus cathracha, agus beidh daoine agus áiteanna á nascadh lena chéile.

Comhlíonann TII a shainordú thar ceann an Rialtais faoi threoir na Roinne Iompair, Turasóireachta agus Spóirt (RITS), i gcomhpháirt le húdaráis áitiúla agus leis an Udarás Náisiúnta Iompair (ÚNI). Cothabhálann agus feabhsaíonn TII sábháilteacht

agus éifeachtúlacht ár mbonneagair rud a théann chun tairbhe dhíreach an daonra trí chur chun feidhme bheartas an Rialtais.

Is tosaíocht infheistíochta é a chinntiú go bhfuil na líonraí iompair fairsinge atá ann faoi láthair, atá feabhsaithe go mór le scór bliain anuas, á gcothabháil ag ardleibhéal. Beidh sé sin mar bhonn le leibhéal seirbhíse, inrochtaineachta agus nascachta ar ardchaighdeán a chur ar fáil d'úsáideoirí iompair. Is moladh é beartú tosaíochta an chineáil seo infheistíochta atá déanta sa Mheasúnú ar Bhainistíocht Infheistíocht Phoiblí, curtha i gcrích ag an gCiste Airgeadaíochta Idirnáisiúnta.

Bunaíodh in anailís Chreat Infheistíochta Straitéisí d'Iompar ar Tír RITS, an leibhéal infheistíochta a theastaíonn chun saolré an bhonneagair iompair reatha a chothabháil, a bhainistiú agus a leathnú, chun é a choimeád i riocht oiriúnach. Infheistíocht Foistine a thugtar air seo. Táthar ag súil go mbeidh na ceanglais bhliantúla a bhaineann le

hinfheistíocht Foistine don ghréasán bóithre agus iarnróid reatha comhlíonta a bheag nó a mhór faoi 2021.

Níor comhlíonadh na ceanglais seo i rith na ndéich mbliana roimhe seo agus leanfaidh sé seo, áfach, le tionchar a bheith aige ar na gréasáin bóithre agus iarnróid.

Os a choinne sin, méadóidh an caiteachas cothabhála agus athnuachana thar shaolré an Phlean Forbartha Náisiúnta (2018-2027), chun na leibhéil infheistíochta atá riachtanach don ghréasán iompair reatha a chomhlíonadh agus de réir mar a bheidh tionscadail nua á bhforbairt.

Fáiltítear roimh an t-aitheantas atá á thabhairt don tábhacht a bhaineann le luach agus caighdeán an ghréasáin a chothabháil agus le hathchóiriú maoinithe chun an cuspóir seo a chomhlíonadh.

Oibríonn TII i ndlúth-chomhpháirtíocht le gach údarás áitiúil chun bonneagar iompair a chothabháil agus a sholáthar ar fud na tíre. Níorbh fhéidir ár sainordú a chur i gcrích gan caidreamh maith oibre a bheith againn lenár ngeallsealbhóirí, a áirítear ina measc ár bhfostaithe, ÚNI, agus RITS, mar aon leis an bpobal innealtóireachta agus tógála.

I rith 2019, lean TII leis an ngréasán bóithre náisiúnta a fheabhsú, trí mhórtionscadail a chur i gcrích a áirítear ina measc an M11/Guaire go hInis Córthaidh, Uasghrádú Mhótarbhealach an M7/An Nás go Droichead Nua, agus trí sheirbhís bhreise ar líne. Áirítear ina measc seo an M11 i nGuaire, an M6 i mBaile Átha Luain, agus an M9 i gCill Chuillinn. Chomh maith leis sin, cuireadh tús le dhá mhórtionscadal - an N5/Cathair na Mart go dtí An Turlach agus an N22/Baile Bhuirne go Maigh Chromtha – in 2019. Áirítear i measc na dtionscadal eile a bhfuil obair á ndéanamh orthu go leanúnach Seachbhóthar an N25/Ros Mhic Thriúin, an N4/Cúil Mhuine go Béal Átha na gCarraiginí, an M8/N40/N25/Acomhal Dhún Citil, Seachbhóthar an N59/Maigh Cuillinn, an N72/Bóthar Faoisimh Mhala, agus an N20/M20/scéim Chorcaí go Luimneach. Tá bonneagar feabhsaithe agus ionaid seirbhíse breise mar bhonn le gréasán

bóithre náisiúnta níos sábháilte a chur ar fáil dár n-úsáideoirí.

In 2019, leithdháil TII maoiniú ar fud an ghréasáin bóithre náisiúnta chun tacú le tionscadail thábhachtacha áitiúla a dhéileálfadh le saincheistanna sábháilteachta agus a fheabhsóidh inrochtaineacht réigiúnach. Áirítear i measc samplaí de na tionscadail seo Céim 3 den N2/Muineachán go Scairbh na gCaorach, Scéim Feabhsúcháin Uirbigh an N4/Sligeach, an N52/An Clochán go Baile na mBilí, an N59/Cathair na Mart go dtí An Mhala Raithní-Cill Mhíona, an N60/Log na Muc, agus Feabhas Sábháilteachta an N70/Cora Chill Doire. Tá éagsúlacht le tabhairt faoi deara i scálaí na dtionscadal seo ach tá luach suntasach ag baint leo i dtéarmaí buntáistí sábháilteachta áitiúla agus rochtain feabhsaithe. Beidh ról lárnach ag tionscadail den chineál seo in obair TII amach anseo.

Leanfaidh TII ag tacú le agus ag cur tionscnamh iompair inbhuanaithe chun cinn, cosúil leis an nGréasán Náisiúnta Rotharbhealaigh. In 2019, osclaíodh stráice mór de Rotharbhealach na Gaillimhe-Bhaile Átha Cliath idir Maigh Nua agus Na Geataí Bána i mBaile Átha Luain, agus ceapadh comhairleoirí teicniúla chun dlús a chur le pleanáil agus dearadh Rotharbhealach Mhaigh Nuad-na Gaillimhe.

Trí bheith ag obair leis an ÚNI, lean TII leis an obair ar MetroLink, tionscadal atá chun tosaigh i gcomhthéacs thodhchaí inbhuanaithe na hÉireann. I Márta 2019, ábhar próiseas comhairliúcháin phoiblí ba ea an Bealach is Dealraithí a Roghnófar le haghaidh MetroLink. Ina dhiaidh sin, cuireadh an Réamhdhearadh le haghaidh 90% den tionscadal i gcrích. Chomh maith leis sin, i rith na bliana cuireadh tús le hobair ar an gCás Gnó agus leis an gcomhairliúchán margaidh maidir leis na roghanna soláthair. Táthar ag súil go mbeidh an Cás Gnó á chur faoi bhráid an Rialtais in 2020.

Lean TII ag cur le hacmhainn líonra reatha an Luas trí gach ceann den fhlíot de 26 tram Alstom Citadis 402 a leathnú ó 44 go dtí 55 méadar ar fad. Cuireadh tús le húsáid a bhaint as an gcéad tram

leathnaithe i rith mhíonna an tsamhraidh. Roimh dheireadh 2019, bhí ceithre thram leathnaithe i mbun seirbhíse. Leanadh le déantúsaíocht ocht dtram bhreise 55m ar fad i rith 2019 agus táthar ag súil go mbeidh siad i mbun seirbhíse faoi fhómhar na bliana 2020. Ina theannta sin, cuireadh na hoibreacha forbartha ag foirgneamh an iosta cothabhála in Áth an Ghainimh i gcrích agus lean TII leis an obair chun roghanna bealaigh a roghnú le haghaidh Luas Fhionnghlaise i gcomhpháirtíocht leis an ÚNI.

B'éigean go leor athruithe suntasacha a chur i bhfeidhm in go leor gnéithe de ghnó TII mar thoradh ar phaindéim Covid 19.

D'éirigh lenár gcomhaltaí foirne, le tacaíocht ónár bhfoirne iontacha TF agus Acmhainní Daonna, dul i dtaithe ar a bheith ag obair go héifeachtach ón mbaile. Tá monatóireacht á déanamh ag ár mBord agus foireann feidhmiúcháin ar na socruithe nua agus tá an rialachas agus na hacmhainní riachtanacha, chun cur ar chumas ár gcomhaltaí foirne a gcuid oibre a dhéanamh, á gcur ar fáil. Bhain fíorthábhacht le caighdeán agus le cur i bhfeidhm ár bpleanáil leanúnachais ghnó chun tacú leis an athrú seo.

Tá béim leanúnach á leagan ag ár n-eagraíocht ar bhonneagar agus seirbhísí criticiúla a sholáthar ar bhealach sábháilte agus inbhuanaithe. Tá measúnú déanta ag Bord agus coistí TII ar na bagairtí atá á gcruthú ag paindéim Covid 19 dár seirbhísí. I dteannta le feidhmeannas agus geallsealbhóirí TII d'éirigh linn freagairt do na bagairtí seo go tomhaiste agus go dearfach. Cúis bhróid don Bhord tacú le lucht bainistíochta agus foireann TII le linn dóibh a bheith ag déileáil leis na dúshláin a bhaineann leis an bpaindéim.

Beidh tionchar ag an bpaindéim ar ár bhfeidhmíocht airgeadais in 2020, atá tuairiscithe i Nóta 25 de Ráitis Airgeadais 2019.

Tá ioncam ónár n-oibríochtaí tráchtála laghdaithe. Tá pátrúnacht ar an Luas agus ar an M50 agus ar bhóithre eile níos ísle mar gheall ar fhreagairt an phobail agus an phobail ghnó don phaindéim agus do straitéis srianta an Rialtais. Tá roinnt dúshlán neamh-inmhianaithe roimh TII agus a sholáthraithe seirbhíse in 2020 chomh fada is a bhaineann leis an laghdú suntasach ar ioncam a bhainistiú.

Mar is gnách, is príomhghníomhaireacht soláthair é TII atá ag obair thar ceann an Rialtais. Ní hamháin

go bhfuil líonraí bonneagair reatha na hÉireann á gcothabháil ag TII i 'bhFoistine', tá sé ag cloí freisin leis an bprionsabal go bhfuil na líonraí seo á gcothabháil ag ardleibhéal a chinntíonn go bhfuil seirbhísí, inrochtaineacht agus nascacht ardleibhéil á gcur ar fáil do gach úsáideoir. Tá sé sin riachtanach, chun an infheistíocht Foistine a chothabháil, chun tacú le hiompar inbhuanaithe a sholáthar.

De réir ráiteas Inbhuanaitheachta TII, tá sé tábhachtach a thuairisciú go bhfuil tús curtha ag TII lena Phlean Feidhmithe Inbhuanaitheachta a fhorbairt. Soláthróidh an Plean Creat lena chinntiú go bhfuil TII ailínithe le Cuspóirí Inbhuanaitheachta na Náisiún Aontaithe agus le beartais Rialtais ábhartha. Cabhróidh sé le treo TII do na blianta amach romhainn a shonrú agus tá sé mar aidhm leis prionsabail inbhuanaitheachta a leabú ag croílár ár gcuid gníomhaíochtaí.

Tá TII ag leanúint leis na diancheanglais bhreithmheasa airgeadais agus geilleagracha a chur i bhfeidhm de réir an Chóid Chaiteachais Phoiblí. Cinnteoidh sé seo go mbeidh leas inbhuanaithe le baint as gach togra infheistíochta le blianta fada amach romhainn. Is mian linn buíochas a ghabháil leis an Aire, an tUasal Shane Ross, T.D. agus a chuid oifigeach sa Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt, a oibríonn le TII go rialta nuair a bhíonn mórthionscadail bhonneagair á bpleanáil agus á gcur i bhfeidhm ar son na tíre.

Chomh maith leis sin, is mian linn buíochas a ghabháil le comhaltaí an Bhoird as a gcuid tacaíochta agus teorach i rith na bliana. Thar ceann an Bhoird, is mian linn buíochas a ghabháil leis an bhfoireann bainistíochta agus le foireann uile TII as a dtiomantas agus gairmiúlacht leanúnach.

Cathaoirleach

Príomhfheidhmeannach

M11, Gwaire

Forléargas

AICME SÓCMHAINNE

- 1,298km de Mhótarbhealaí/de Dhébhealaí
- 4,191km de Dhébhealaí Aonair
- 43.6km Luas
- 6 Ionad Seirbhíse Mótarbhealaigh
- 3 Thollán (Corcaigh, Baile Átha Cliath, Luimneach) 7 nIosta/gCompún Straitéiseacha

SOLÁTHAR MÓRTHIONSCADAL

- N4/Cúil Mhuine go Béal Átha na gCarraigíní (35km)
- M11/Guaire go hInis Córthaidh CPP (40km)
- N25/Seachbhóthar CPP Ros Mhic Thriúin (14km), Acmhainn
- Feabhsuithe na Líne Uaine
 - Feithiclí Iarnróid Éadroim Nua/Leathnaithe
 - Leathnú Iosta Áth an Ghainimh
- Uasghrádú an M7/An Nás/Droichead Nua
- N56/Tamhnach an tSalainn go hInbhear
- N56/An Clochán Liath go dtí Na Gleannta
- N22/Baile Bhuirne go Maigh Chromtha (22km) N5/Cathair na Mart go dtí An Turlach (20km)
- Clár na Scéimeanna Beaga (cora is measa agus sábháilteacht
- 10 á dtógáil nó críochnaithe obair thógála le tosú ar 4
- 52 á bPleanáil agus á nDearadh go Gníomhach)

INFHEISTÍOCHT CHAIPIT

Á N-ULLMHÚ LE HAGHAIDH OBAIR THÓGÁLA

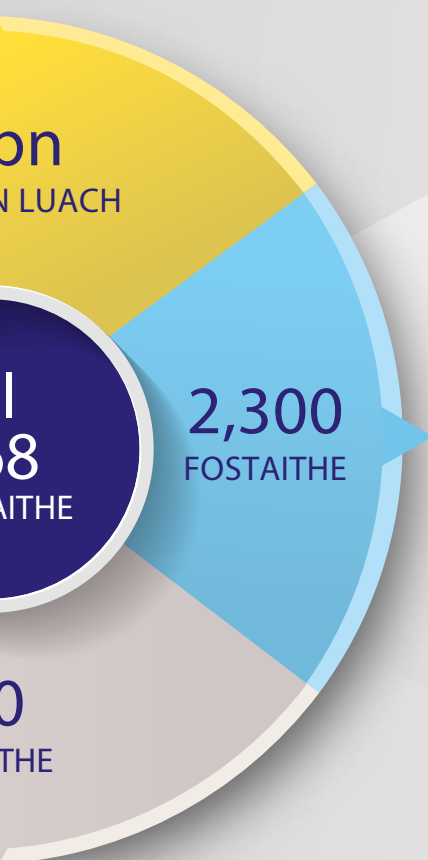
- M8/N25/N40/Uasghrádú Dhún Citil (Céim na
- Tairisceana) N59/Seachbhóthar Mhaigh Cuilinn
- N69/Seachbhóthar Lios Tuathail
- N5/Bealach an Doirín go Scramóg (faoi réir toiliú pleanála)

Á BPLEANÁIL

- MetroLink
- N72/73/Bóthar Faoisimh Mhala
- N2/Seachbhóthar Bhaile Shláine
- N21/N69/Átha Dara go Faing N28
- Corcaigh go Rinn an Scidigh
- N6/Tionscadal Iompair Chathair na
- Gaillimhe M20/Corcaigh go Luimneach

ÚSÁIDEOIRÍ AN GHRÉASÁIN

- Bóithre Náisiúnta 6% den ghréasán bóithre, 50% den trácht ar fad
- M50 = 440,000 turas uathúil gach lá
- Luas = 119,000 paisinéir sa lá

OIBRÍOCHTAÍ AGUS OIBREACHA ATHNUACHANA SÓCMHAINNÍ

- Mótarbhealaí agus Tolláin
- Freastalaíodh ar 8,200 Teagmhas Mótarbhealaigh
- Luas (48m paisinéir in 2019)
- 6 Ionad Seirbhíse Mótarbhealaigh
- 11 Mhótarbhealach CPP-Bhainistithe
- Oibríochtaí Dola eFlow M50 (54.9m paisinéir in 2019)
- Athnuachaintí Cosáin agus Sciorrdhíonacht Iniúchtaí agus Deisiú Droichead
- Córais Iompair Chliste (CIC)
- Oibríochtaí Dola Thollán Bhaile Átha Cliath
- Idir-inoibritheacht Ríomhbhailiúcháin Dolaí Samhail
- Náisiúnta Iompair

TIÚIL PLEAN 2019–2027

- N2/Baile Átha Fhirdhia go Baile na Lorgan
- M11/J4/M50 go Cill Mocheanóg
- N13/Seachbhóthar Bhealach Féich/Shrath an Urláir
- N13/N14/N56/Seachbhóthar agus Débhealach Leitir Ceanainn go Mainéar Uí Chuinneagáin
- N14/Mainéar Uí Chuinneagáin go Leifear N3/M50
- go Cluain Aodha
- M4/An Muileann gCearr go dtí An Longfort
- N2/Cluain Tiobrad go Tuaisceart Éireann Clár
- Athléimneachta Teorann Luas (lena n-áirítear Uasghrádú Iosta Luas na Bó Deirge, Lársheomra Rialaithe Cúltaca)
- Feabhsú Acmhainne na Líne Uaine
 - Athchumrú Stad Fhaiche Stiabhna
- Luas Fhionnghlaise
- Luas Leamhcáin

Cuspóirí agus Gníomhartha Straitéiseacha

Cuspóirí Straitéiseacha	Gníomhartha Straitéiseacha
Sábháilteacht Sábháilteacht bóithre agus iarnróid éadroim náisiúnta a fheabhsú.	- Tús áite a thabhairt do shábháilteacht i raon iomlán ghníomhaíochtaí TII - A chinntiú go ndéantar iniúchtaí agus anailís chuí sábháilteachta - Tús áite a thabhairt do sholáthar idirghabhálacha sábháilteachta ar bhóithre áitiúla ag féachaint do thorthaí iniúchta agus anailíse - Staid cosán bóithre náisiúnta a fheabhsú, lena n-áirítear sciorrdhíonacht - Clár mion-ailínithe bóithre náisiúnta a sholáthar - Bearta barrfheabhsaithe srutha tráchta a bhunú ar an M50 - Ionaid seirbhíse mótarbhealaigh a sholáthar - Caighdeán dearaidh a fhorbairt agus a riaradh le haghaidh bóithre agus droichead - Monatóireacht a dhéanamh ar chloí le Córas Bainistíochta Sábháilteachta Luas - Creidiúnú ISO 45001 a bhaint amach i ndáil le sláinte agus sábháilteacht cheirde - Monatóireacht a dhéanamh ar chomhlíonadh le rialacháin leasa oibrithe ar thionscadail atá á maoiniú ag TII - Flít náisiúnta cothabhála an gheimhridh a mhaoiniú agus stoic salainn a fháil
Inbhuanaitheacht Prionsabail inbhuanaitheachta a chur i bhfeidhm nuair atá córais bóithre agus iarnróid éadroim á bhforbairt agus á bhfeidhmiú.	- Infheistíocht foistine a bhaint amach i ndáil le hathnuachan agus cothabháil ar ghréasáin bóithre agus iarnróid éadroim faoi 2021 - A chinntiú go bhfuil mótarbhealaí agus débhealaí ardluais á mbainistiú go cuí, lena n-áirítear cothabháil agus athnuachan - Áiseanna lárnacha a uasghrádú le haghaidh oibríochtaí agus rialú mótarbhealaigh - Bearta atá sonraithe i Staidéar Bainistíocht Éilimh an M50 a chur chun feidhme - Córais bhainistíochta cosán agus struchtúr a fheidhmiú agus a fheabhsú - Bearta éifeachtúlachta fuinnimh a phleanáil agus a sholáthar - Úsáid agus oibriú córas iompair chliste a fhorbairt agus a fheabhsú - Caighdeán a fhorbairt chun nuálaíocht agus comhoibriú a chur chun cinn bunaithe ar dhea-chleachtas idirnáisiúnta - Fís a fhorbairt don ghréasán bóithre náisiúnta go dtí 2040 le hailíniú le Tionscadal 2040 - Deontais chothabhála bóithre a sholáthar d'údarais áitiúla agus maoirseacht a dhéanamh orthu
Comhdhlúthú Infheistíocht a dhéanamh i gcothabháil, athnuachan agus forbairt bonneagar agus córas bóithre agus iarnróid éadroim chun caighdeán na seirbhíse agus na rialuithe a chothabháil agus a fheabhsú agus chun patrún a bhunú le haghaidh infheistíocht foistine.	- Tús áite a thabhairt do mhaoiniú chun cuspóir PFN - leibhéal infheistíochta foistine - a chomhlíonadh faoi 2021 - Bainistíocht chuí oibríochtaí agus cothabhála Luas a chinntiú - Bainistíocht chuí oibríochta dola an M50 a chinntiú - Bainistíocht chuí an chórais idir-inoibritheachta dola a chinntiú chun malartú faisnéise agus bailiú ioncaim a bharrfheabhsú - Comhlíonadh íocaíochta dola a chur chun cinn trí eolas agus forfheidhmiú - Samhail Náisiúnta Iompair TII a chothabháil agus a fhorbairt - Athbhreithniú a dhéanamh agus tuairimí a thabhairt maidir le hiarratais phleanála agus pleananna úsáid talún a bhfuil tionchar acu ar shócmhainní TII - Leithdháiltí deontais bóithre náisiúnta na n-údarás áitiúil a bhainistiú

Bonneagar nua

Soláthar costéifeachtúil agus éifeachtach ghnéithe na mbóithre náisiúnta, an iarnróid éadroim agus metro an Phlean Náisiúnta Forbartha a threorú.

- Ordú iarnróid a fháil le haghaidh Metrolink agus tús a chur leis an obair thógála
- An obair thógála ar thionscadail an Phlean Infheistíochta Caipitiúil a chur i gcrích, lena n-áirítear: N25/Seachbhóthar Ros Mhic Thriúin, M11/Guaire
- go hInis Córthaidh, M7/An Nás go Droichead Nua, M8/Dún an Chitil, N4/Cúil Mhuine go Béal Átha na gCarraigíní, N22/Baile Bhuirne go
- Maigh Chromtha
- Faomhadh pleanála a fháil do thionscadail an Phlean Infheistíochta Caipitiúil: N6/Seachbhóthar Chathair na Gaillimhe agus N28/Corcaigh
- go Rinn an Scidigh
- Tacar mórthionscadal a fhorbairt le haghaidh pleananna infheistíochta caipitiúil amach anseo.
- Tabharfar tús áite d'fhorbairt tacar mórthionscadal laistigh de chlár iomlán na mbóithre náisiúnta agus don mhaoiniú atá ar fáil
- Tabhairt faoi bhreithmheas, pleanáil agus dearadh fhorbairt an ghréasáin Luas chomh fada le Bré, Leamhcán, Fionnghlas agus An Poll Beag de réir an PFN agus Straitéis Iompair le haghaidh Mhórchéantar Bhaile Átha Cliath
- A chinntiú go bhfuil tionscadail á soláthar ar bhealach atá costéifeachtúil agus costéifeachtach

Rannpháirtíocht agus Comhoibriú

Leanúint leis an ngealltanas maidir le cumarsáid, obair foirne agus comhpháirtíocht éifeachtach le páirtithe seachtracha le linn dúinn ár misean a chur i gcrích.

- A chinntiú go bhfuil eispéireas dearfach ag custaiméirí a bhfuil ár gcuid seirbhísí agus faisnéis á rochtain acu
- Rannpháirtíocht custaiméirí, cainéil agus feachtais faisnéise éifeachtacha a chinntiú
- Comhoibriú go réamhghníomhach le geallsealbhóirí agus le comhpháirtithe nuair a bhítear ag iarraidh cuspóirí comhleasa a chur i gcrích
- Oibriú ar bhonn roghnach le neamh-geallsealbhóirí ar nithe atá ábhartha d'acmhainn chomhlíontachta mhisean TII a fheabhsú
- A chinntiú go bhfuil gach gníomhaíocht rannpháirtíochta agus comhoibrithe oiriúnach ó thaobh rialachais de

Daoine

Acmhainn fhoireann TII a chothabháil, a fheabhsú agus a thabhairt le chéile, na luachanna seo a leanas a chur chun cinn - comhoibriú, nuálaíocht, ionracas agus spiorad na seirbhíse poiblí.

- Prionsabail de phleanáil straitéiseach acmhainní daonna agus lucht oibre a chur i bhfeidhm
- Inniúlachtaí eagraíochtúla a chothabháil agus a fheabhsú lena n-áirítear eolas speisialaithe agus saineolas bainistíochta clár agus tionscadal
- Bainistíocht eolais agus roinnt faisnéise a chur chun cinn
- Tacú le forbairt ghairmiúil leanúnach agus fhreagrach
- Timpeallacht oibre atá tacúil agus dearfach a sholáthar
- Rannpháirtíocht fostaithe agus na bunluachanna seo a leanas a chur chun cinn - comhoibriú, nuálaíocht, ionracas agus spiorad na seirbhíse poiblí.
- Córais, struchtúir agus acmhainní a bhunú chun freagairt d'imthosca agus do thosaíochtaí athraitheacha
- Próisis phleanála straitéiseacha agus próisis ghaolmhara bainistíochta riosca a leabú trí rannpháirtíocht a chur chun cinn

Bainistíocht agus Oibríochtaí an Ghréasáin Bóithre Náisiúnta

Trácht agus Oibríochtaí Gréasáin

Bóithre Náisiúnta

Oibríonn agus bainistíonn TII an gréasán bóithre náisiúnta i gcomhpháirt le húdaráis áitiúla. Tá thart ar 50% den phríomhghréasán náisiúnta, thart ar 1,298km de mhótarbhealach agus de dhébhealach, á bhainistiú go díreach ag TII. Déanann TII maoirseacht ar oibríochtaí agus cothabháil 450km den ghréasán mótarbhealaigh trí 12 chonradh Comhpháirtíochta Príobháidí Poiblí (CPP), agus tá an chuid eile den ghréasán á cothabháil ag trí Chonraitheoir Réigiúnacha Cothabhála agus Athnuachana Mótarbhealaí (CCaAM).

Tá Tollán Chalafort Bhaile Átha Cliath agus Tollán Jack Lynch á bhainistiú ag TII trí Oibríochtaí agus Cothabháil Tollán agus an tIonad Rialaithe Trácht (OCTIRT). Cuireadh oibreacha chun OCTIRT a fhorbairt i gcrích in 2019. Tá Tollán Luimnigh á bhainistiú faoi chonradh CPP.

D'fhorbair TII naoi nIonad Seirbhíse Mótarbhealaigh ar líne, atá á bhfeidhmiú agus á gcothabháil trí shocrú lamháltais CPP. Ní hionann iad seo agus na hionaid seirbhíse as líne, atá suite taobh le hacomhail agus atá faoi úinéireacht phríobháideach.

Trácht Gréasáin

Tá méadú tapa tagtha ar líon na bhfeithicilí ar an M50 ó 2012. Ainneoin gur mhoilligh an ráta méadaithe beagán ó 2017, in 2019 tugadh méadú de thart ar 3.6% faoi deara sa trácht ag túr freastail e-flow. In 2019, rinneadh breis is 440,000 turas aonair, ar an meán, gach lá. Ar an stráice is gnóthaí, idir acomhail J7 (bóthar na Gaillimhe) agus J9 (An Bhó Dhearg), tá níos mó ná 160,000 feithicil ar an mbóthar gach lá i rith na seachtaine anois.

Lean TII le hoibreacha cumasúcháin ar an M50 mar chuid den obair ullmhúcháin chun luasteorainneacha athraitheacha agus comharthaí rialaithe lánaí a úsáid ar an mótarbhealach. Tá sé beartaithe tús a chur le húsáid na gcomharthaí agus na gcomharthaí gaolmhara teachtaireachtaí athraitheacha in 2020, agus cuirfear tús leis na hoibríochtaí níos faide anonn sa bhliain. Is ionann an scéim seo agus feabhsú suntasach ar bhainistíocht an M50. Cuireann sé teorainn leis an éagsúlacht luasanna chun líon na n-imbhuailtí a laghdú, turais níos comhsheasmhaí agus níos iontaofa a chinntiú agus sábháilteacht an mhótarbhealaigh trí chéile a fheabhsú.

Chomh maith leis sin, d'fheabhsaigh TII comharthaí bealaí malairt slí éigeandála an M50, a chlúdaíonn an M50 ar fad anois ó J3 (M1) go dtí J17 (M11). Cabhraíonn na bealaí malairt slí seo brú trácht a laghdú sa chás go mbíonn an M50 dúnta ar fad tréimhse fhada.

Bainistíocht Teagmhas

Is fianaise é líon níos mó feithicilí ar an mbóthar go bhfuil cúrsaí geilleagracha ag dul i bhfeabhas. Ar aon dul le méadú ar líon na bhfeithicilí ar an mbóthar, tá méadú tagtha ar bhrú tráchta agus ar líon na dteagmhas tráchta mótarbhealaigh. D'fhreastail foireann Oibríochtaí TII ar 8,200 teagmhas tráchta mótarbhealaigh anuraidh.

Tollán Bhaile Átha Cliath

Tá líon na bhfeithicilí atá ag taisteal trí Thollán Bhaile Átha Cliath ag méadú an t-am ar fad. In 2019, tugadh méadú bliantúil de bhreis ar 4% faoi deara i dtrácht an tolláin i gcomparáid le 2018, rud a chiallaigh go raibh an trácht i rith laethanta na seachtaine, ar an meán, cothrom le beagnach 24,000 feithicil sa lá. Lean an córas Forfheidhmithe Ceamara Meánluais a bheith mar bhonn le luasanna feithicilí ag taisteal tríd an tollán a laghdú agus bhain buntáistí sábháilteachta leis sin freisin.

Sular cuireadh tús leis an bhforfheidhmiú, sháraigh 55% d'fheithicilí luasteorainn 80 km/h an tolláin, agus sháraigh 4% an luasteorainn 100 km/h. Ó cuireadh tús leis an gcóras forfheidhmiúcháin nua, tá na céatadáin ábhartha laghdaithe go dtí 15% agus 0.01%, faoi seach.

Chuir TII críoch le suiteáil fhisiciúil córas nua fógartha poiblí agus athchraolta raidió laistigh den tollán. Cuirfidh an córas seo, nuair a bheidh

sé coimisiúnaithe ina iomláine, ar chumas an oibritheora teachtaireachtaí taifeadta a sheinm nó labhairt go díreach le tiománaithe agus a bheith le cloisteáil laistigh agus lasmuigh dá bhfeithicilí. Tá comharthaí nua teachtaireachtaí athraitheacha á dtabhairt isteach ar na lánaí dola. Soláthróidh siad seo grafaicí lán-daite níos mó nach gcuirfidh an oiread céanna mearbhaill ar úsáideoirí nua agus go háirithe daoine atá tar éis teacht isteach ar bhád farantóireachta tríd an gcalafort.

Oibríochtaí Geimhridh

Bainistíonn TII breis is 111 stáisiún aimsire, atá suite ar fud an ghréasáin. Soláthraíonn na stáisiúin seo mionsonraí aimsire chun na réamhaisnéisí is gá a chruthú agus cinneadh a dhéanamh maidir le cibé an bhfuil nó nach bhfuil sé riachtanach na bóithre a chóireáil. Tá Córas Faisnéise Aimsire Bóithre á fheidhmiú ag TII agus, le tacaíocht réamhaisnéise ó Met Éireann, cuireann an córas seo ar chumas údarás áitiúil agus oibritheoirí mótarbhealaí monatóireacht a dhéanamh ar staid na haimsire agus cinntí a dhéanamh maidir le húsáid a bhaint as leatóirí grin salainn i rith shéasúr an gheimhridh.

Chomh maith leis sin, tá TII freagrach as salann a cheannach chun bóithre na hÉireann a chóireáil i rith an gheimhridh, rud atá á dhéanamh trí shocrú creata ilbhliantúil. D'fhonn an tsoláthair salainn do bhóithre náisiúnta a chinntiú agus costais stórála a íoslaghdú, tá ceithre iosta straitéiseacha stórála

salainn forbartha ag TII ag campúin chothabhála mótarbhealaigh.

Rinne conraitheoirí CCaAM agus CPP TII 2,978 cóireáil gheimhridh, agus úsáideadh 17,700 tona salainn thar thréimhse 58 lá. D'úsáid údarais áitiúla breis is 29,300 tona salainn i rith na bliana ar bhóithre náisiúnta neamh-mhótarbhealaigh.

Is fianaise í an úsáid laghdaithe seo, i gcomparáid le 2018, gurb é Geimhreadh 2018/2019 an geimhreadh ba shéimhe ar taifead ón mbliain 1900.

Bhí ceathanna clocha sneachta leithlisithe mar bhonn le deacrachtaí logánta ar mhótarbhealaí roinnt uaireanta i rith na bliana. Bhí ceathanna clocha sneachta mar bhonn le laghdú tapa ar an teocht cosáin agus forbairt ciseal oighreach ar an dromchla bóthair. Ag luasanna mótarbhealaigh, má thagann feithicil trasna ar bhrat clocha sneachta gan choinne ar an mbóthar d'fhéadfaí smacht a chailleadh ar an bhfeithicil agus d'fhéadfadh imbhualtí tromchúiseacha tarlú. Ní oibríonn réamhchóireáil le salann chun déileáil le clocha sneachta. Comhoibríonn TII leis an Údarás um Shábháilteacht ar Bhóithre agus le An Garda Síochána ar fheachtas a bhfuil sé mar aidhm leis aird a tharraingt ar na rioscaí a bhaineann le clocha sneachta agus tiománaithe a spreagadh chun tiomáint ag luasanna measartha nuair atá clocha sneachta ar an mbóthar. Tá prótacal tionscanta ag TII le Met Éireann a sholáthraíonn foláirimh réigiúnacha maidir le clocha sneachta a thaispeántar ar ár líonra de chomharthaí teachtaireachtaí athraitheacha. Shuiteáil TII comharthaí breise ar an M7 agus ar an M18 chun aird úsáideoirí bóithre a tharraingt, ar bhealach níos éifeachtaí, ar an riosca a bhaineann le clocha sneachta.

Ionaid Seirbhíse Mótarbhealaigh

Tá naoi n-ionad seirbhíse á bhfeidhmiú ag TII, faoi chomhaontuithe CPP, ag sé shuíomh feadh ghréasán an mhótarbhealaigh. Tá na háiseanna seo déthaobhach, ag freastal ar dhá threo an mhótarbhealaigh, nó aontaobhach, ag freastal ar an dá threo trí acomhal bóithre saintógtha. Tá siad suite ag:

- M1/Lusca (déthaobhach)
- M1/Baile an Ghearlánaigh (déthaobhach)
- M4/An Bóthar Buí (déthaobhach)
- M6/Baile Átha Luain (aontaobhach)
- M9/Cill Chuillinn (aontaobhach)
- M11/Guaire (aontaobhach)

Chuir TII feabhsuithe chun feidhme ar an gcomharthaíocht roimh na hIonaid Seirbhíse Mótarbhealaigh ar líne agus as líne. Bhunaigh TII 'Maraíonn Tuirse' agus comharthaí réamhfhógra níos túisce ar fud an ghréasáin i rith na bliana. Tá sé seo á dhéanamh chun tiománaithe a spreagadh sos a ghlacadh i rith a dturais.

Choimisiúnaigh TII iniúchtaí ar Ionaid Seirbhíse Mótarbhealaigh TII ar fad, chun aon bhearta a shainaithint atá ag teastáil d'fhonn a chinntiú go bhfuil na Rialacháin Tógála reatha le haghaidh Dearadh timpeallacht thógtha inrochtana agus uilechuimsitheach á gcomhlíonadh. In 2020, cuirfeartús le hoibreacha uasghrádaithe, lena chinntiú go bhfuil TII chun tosaigh chomh fada is a bhaineann le ceanglais inrochtaineachta nua-aimseartha.

Brexit

Sholáthair TII tacaíocht leanúnach do RITS i ndáil le monatóireacht agus forbairt na freagartha iompair d'fhorbairtí Brexit. Eascraíonn an príomhríosca a bhaineann le Brexit i gcás TII ón mbrú tráchta is dócha a bheidh i gCalafort Bhaile Átha Cliath, mar thoradh ar an gcóras nua de sheiceálacha custam agus seiceálacha eile a bheidh riachtanach i ndiaidh don Ríocht Aontaithe an tAontas Eorpach a fhágáil. Bíonn brú tráchta mar sin mar bhonn le trácht earraí troma calafort-ghaolmhar ag bailiú i dtreo Thollán Bhaile Átha Cliath. Ag an bpointe seo, bheadh sé riachtanach an trácht a stopadh nó an trácht a mhéadrú ionas nach mbeadh trácht ina stad sa tollán. Cruthaíonn sé seo brú tráchta ar na bealaí isteach chuig an tollán ón M50 agus ón M1 go tapa. Bíonn dúnadh an tolláin, ar feadh tamaill fhada, mar gheall ar bhrú tráchta ag an gcalafort mar bhonn le brú tráchta forleathan ar fud na cathrach.

Rinne TII socruithe chun suíomh páirceála sealadaí le haghaidh feithiclí earraí troma (HGVanna) a sholáthar in aice le hAcomhal 5, M50, a d'fhéadfaí a úsáid dá mbeadh brú tráchta sa chalafor. Is ann dó seo chun an leibhéal brú tráchta iarmhartach ar an mótarbhealach a shrianadh. Rinneadh socruithe chun páirceáil shealadach HGV a sholáthar sa chás go mbeadh moilleanna ann mar thoradh ar na ceanglais phróiseála breise laistigh de Chalafor Bhaile Átha Cliath. Lena chois sin, cuireadh spás páirceála breise ar fáil do thrucaillí ag ionaid seirbhíse M1/Lusca agus M4/An Bóthar Buí.

Tionscnaimh Sábhála Fuinnimh

Lean TII leis an gclár de bhearta laghdaithe fuinnimh ar cuireadh tús leis in 2017, de réir an doiciméid bheartais a foilsíodh i Meitheamh 2016, “Laghdú Fuinnimh i Soilsiú Poiblí ar Bhóithre Náisiúnta [Energy Reduction in Public Lighting on National Roads]” agus táimid ag obair i dtreo cuspóirí náisiúnta coigilte fuinnimh a chomhlíonadh. Thug TII faoi thuilleadh athsholáthair an tsoilsihe reatha trí LED a shuiteáil ar stráicí neamh-mhótarbhealaigh den ghréasán bóithre náisiúnta. Rinneadh breis is 5,700 lóchrann, den stíl níos sine, a athsholáthar trasna na tíre, sa 19 n-údarás áitiúla, rud ba chúis le meánchoigilteas fuinnimh de 2.4GWh agus coigilteas measta carbóin de bhreis ar 1000 tona.

Os a choinne sin, ar an ngréasán mótarbhealaigh, bhain TII soilsiú iomarcach ag roinnt acomhal breise mótarbhealaigh i ndiaidh chlár 2018, rud a chiallaíonn go bhfuil 28 acomhal modhnaithe go dtí seo. Tá an laghdú measta carbóin cothrom le breis is 970 tona sa bhliain a ailíníonn le meánchoigilteas costais fuinnimh de thart ar €310k sa bhliain.

Leanfaimid orainn le monatóireacht a dhéanamh ar fheidhmíocht shábháilteacht oibríochtúil an ghréasáin ag na suíomhanna seo agus faoi réir athbhreithnithe, leanfaimid leis an gclár in 2020.

Inbhuanaitheacht

Tá ionaid seirbhíse atá á soláthar ag TII á dtógáil de réir chaighdeáin dearaidh TII agus soláthraíonn gach áis pointí luchtaithe feithiclí leictreacha (FL) le haghaidh tiománaithe. Áirítear i measc na n-áiseanna luchtaithe atá ar fáil luchtú caighdeánach agus aonaid mhearluchtaithe. Tá monatóireacht á déanamh ag TII ar conas a bhféadfaí na caighdeáin reatha a fhorbairt tuilleadh de réir mar atá líon na FLanna ag dul i méid.

Ceanglaíonn TII go n-áirítear i gconarthaí Oibríochtaí Mótarbhealaigh pointí luchtaithe FL ag iostaí cothabhála TII a úsáideann ár gcónaitheoirí agus ár gcomhaltaí foirne. Tá pointí luchtaithe breise FL á suiteáil ar fud ghréasáin oibríochtaí TII.

Athnuachaintí Sócmhainní

Athnuachaintí Sócmhainní

Tá luach sócmhainne an ghréasáin bóithre náisiúnta cothrom le thart ar €32bn agus tá athinfheistíocht leanúnach riachtanach chun luach na hinfeistíochta bunaidh a chosaint. De réir an chleachtais reatha, thug sainchomhairleoirí teicniúla TII faoin suirbhé bliantúil ar staid chun monatóireacht a dhéanamh ar staid na gcosán inár ngréasán. Chomh maith leis sin, lean TII leis an gclár bliantúil d’iniúchtaí droichid. Rinneadh breis is 190 príomh-iniúchadh agus rinneadh obair chothabhála ar thart ar 1,600 struchtúr faoinár gconarthaí gnáthoibreacha cothabhála réigiúnacha.

Cosáin Ghréasáin

Forbraíodh clár rollach trí bliana nuashonraithe le haghaidh athnuachaintí cosán i ndiaidh shuirbhé bhliantúil 2019 maidir le staid na gcosán a chur i gcrích. Cinntíonn sé seo go bhfuil líne tháirgeachta láidir de scéimeanna cosán le soláthar ag údarais áitiúla. Cuireadh thart ar 236km d’oibreacha athnuachaintí cosán i gcrích.

Gné lárnach de chóras bainistíochta sócmhainne cosán TII é monatóireacht a dhéanamh ar sciorrdhíonacht. Thug TII faoi oibreacha ag breis is 375 suíomh ar an ngréasán chun cuspóirí a bhain le sábháilteacht cosáin a chomhlíonadh.

Athshlánú agus Treisiú Droichid

Lean TII lena chlár d’oibreacha athshlánaithe agus treisithe droichid. Faoi scáth chóras bainistíochta droichid EIRSPAN TII, thug TII faoi chlár de ghnáth-iniúchtaí ar thart ar leath de na droichid sa ghréasán. Cuireadh móroibreacha athchóirithe i gcrích ar 35 droichead.

Comharthaí agus Líní

Gné thábhachtach den obair é líneáil agus idirdhealú chun oibriú sábháilte an ghréasáin bóithre náisiúnta a chinntiú ar bhonn leanúnach. Chuir TII 400km d’athlíneáil ghréasáin i gcrích agus tá staid ár ngréasáin idirdhealaithe mórán mar a bhí anuraidh.

Torthaí 2019

Mótarbhealaí:

- Freastalaíodh ar thart ar 8,200 teagmhas mótarbhealaigh aonair (ar fud CCaAM agus CPP).
- Tugadh faoi chóras cuimsitheach cothabhála tírdhreacha ar fud ghréasán CCaAM agus CPP lena n-áirítear ocht ngearradh féir sa bhliain agus gearradh fála scean.
- Bailíodh bruscar ar fud an ghréasáin lena n-áirítear scuabadh bóithre príomhlíne.
- Bailíodh 360 tona bruscair ar fud ghréasán CCaAM.
- Rinneadh 2,978 cóireáil i rith an gheimhridh agus úsáideadh 17,700 tona salainn thar thréimhse 58 lá (ar fud CCaAM agus CPP).
- Rinneadh obair chothabhála ar shuiteáil draenála ar fud ghréasán CCaAM agus CPP, lena n-áirítear 40,000 silteán faoi dhó sa bhliain.
- Tá an sciorrdhíonacht feabhsaithe ag 23 suíomh trasna ghréasán bainistithe CCaAM.
- Rinneadh 7km de chosán a athsholáthar ar an M7 idir Acomhail 14 agus 15, agus 6km ar an M50 idir Acomhail 14 agus 17.
- Rinneadh ár dtrí chonradh cothabhála mótarbhealaigh CCaAM a ath-thairiscint, agus bronnadh trí chonradh nua i mí Dheireadh Fómhair 2019.
- Cuireadh críoch le tógáil Ionad Oibríochtaí agus Rialaithe Mótarbhealaigh (IORM) nua ag Tollán Bhaile Átha Cliath, mar ullmhúchán do chur i bhfeidhm na luasteorainneacha athraitheacha agus an chórais rialaithe lánaí nua ar an M50 in 2020.
- Tógála agus Caighdeáin reatha na Breataine a chinntiú: 8300 Dearadh timpeallacht thógtha inrochtana agus uilechuimsitheach.
- Athnuachaintí Sócmhainní Cosáin: Cuirfidh TII 98 scéim a mbeidh 193km san áireamh iontu chun feidhme.
- Cuirfidh TII tús le huasghrádú nó athsholáthar roinnt príomhchóras tolláin, lena n-áirítear:
 - críoch a chur le coimisiúnú an Chórais Fógartha Poiblí ag Tollán Bhaile Átha Cliath agus ag Tollán Jack Lynch.
 - an córas Maoirseachta Rialaithe agus Fáil Sonraí (MRAFS) a athionadú faoi dheireadh 2022.
 - Leanúint le córais cheamaraí TCI a athionadú go córasach sa dá thollán in 2020, agus an obair le cur i gcrích in 2021.
 - Bogearraí dó chórais dola nua do Thollán Bhaile Átha Cliath a sholáthar, agus an t-uasghrádú le críochnú i lár 2022.
 - Ceanglais seirbhísí agus oibríochtúla nua a chomhtháthú de réir mar a bhíonn siad ag eascairt ón tionscadal eMOS.
- Tabharfaidh TII faoi oibreacha cothabhála ar bhreis is 1,600 struchtúr droichid mar chuid den trí Chonradh réigiúnacha cothabhála droichid, agus go hindíreach trína chlár CPP ar chuid den 500 struchtúr atá á mbainistiú ag cuideachtaí CPP i láthair na huaire

Dearcadh 2020

- Leanfaidh TII leis an gclár oibreacha agus lena rannpháirtíocht le geallsealbhóirí ábhartha chun an t-éileamh méadaithe atá ar an M50 agus na bóithre isteach ar an M50 a bhainistiú.
- Ag leanúint ar aghaidh ó thorthaí an iniúchta ar Ionaid Seirbhíse Mótarbhealaigh TII, forbrófar dearaí mionsonraithe agus é mar aidhm oibreacha feabhsaithe a chur chun feidhme chun comhlíonadh le Rialacháin

Dola an M50. Baile Átha Cliath

Oibríochtaí Tráchtála

Gnó Luas agus Dola

Luas

Ag obair leis an ÚNI, déanann TII maoirseacht ar na hoibríochtaí Luas agus ar an gconradh cothabhála le Transdev.

Áirítear i measc na bhfreagrachtaí breise:

- bainistíocht sócmhainní saolré bhonneagar agus rothstoc uile Luas;
- pleanáil agus socrú amchláir seirbhíse; agus
- beartas táillí a fhorbairt i gcomhpháirt leis an ÚNI.

Torthaí 2019

D'fheidhmigh Luas seirbhísí do phaisinéirí iarnróid éadroim a bhí cothrom le 4.2 milliún ciliméadar d'fheithicilí iarnróid éadroim i mbun seirbhíse. D'fheidhmigh Luas 98.6% de chiliméadar seirbhíse sceidealaithe. Rinne paisinéirí 48.3 milliún turas in 2019, méadú 15.6% i gcomparáid le leibhéal 2018. Mhéadaigh líon na bpaisinéirí ar an Líne Uaine 21.5% go dtí 24.3 milliún, méadú a bhain le fás ar an Luas Traschathrach den chuid is mó. Tugadh le fios i suirbhé ar shástacht chustaiméirí go bhfuil 93% de chustaiméirí Luas sásta leis an tseirbhís ar an iomlán.

Cuireadh tús leis an gConradh Oibríochtaí agus Cothabhála (O&C) nua le haghaidh Luas ar an 1 Nollaig. Comhtháthaítear i gConradh O&M gach gníomhaíocht oibríochtaí agus cothabhála le haghaidh Luas faoi chonradh amháin. Táthar ag súil go gcuirfidh sé seo ar chumas Oibritheoir Luas, Transdev, feidhmíocht oibríochtúil feabhsaithe a sholáthar agus leibhéal níos airde de shástacht chustaiméirí sna blianta amach romhainn.

Cuspóirí 2020

- Príomhthosaíocht is ea leanúint le soláthar éifeachtach seirbhísí paisinéara Luas agus comhlíonadh ionchas custaiméirí a fheabhsú.
- Tosaíocht eile fós é athléimneacht oibríochtúil a fheabhsú, lena n-áirítear bearta chun athléimneacht phríomháiseanna Luas a fheabhsú.
- Tá sé fheithicil den fhlít 26 feithicil iarnróid éadroim Citadis 402 ar an Líne Uaine leathnaithe, agus tá a n-acmhainn méadaithe 30%. Táthar ag súil go mbeidh an flít iomlán de 26 feithicil iarnróid éadroim Citadis 402 leathnaithe faoi dheireadh 2020. Lena chois sin, táthar ag súil go mbeidh ocht bhfeithicil iarnróid éadroim nua Citadis 502 curtha ar fáil sa dara leath de 2020. Nuair a bheidh siad seo coimisiúnaithe, cuirfidh siad ar chumas TII amchláir feabhsaithe a sholáthar, le minicíochtaí níos airde, ar na Línte Dearga agus Uaine.

Dola

Bainistíonn rannán na n-oibríochtaí dola ioncam suntasach atá ginte ó bhonn leathan custaiméirí de bhreis is dhá mhilliún duine sa bhliain.

Áirítear i measc fhreagrachtaí sonracha TII:

- oibríocht dola eFlow M50 agus bailiúcháin dola Thollán Bhaile Átha Cliath a bhainistiú, lena n-áirítear na hoibritheoirí faoi seach a bhfuil seirbhísí oibríochtúla á soláthar acu faoin gconradh le TII a bhainistiú.
- oibríochtaí forfheidhmiúcháin eFlow M50 a bhainistiú trí úsáid a bhaint as soláthraí seirbhíse forfheidhmiúcháin seachfhoinsithe agus faisnéis phoiblí oiriúnach a sholáthar chun cur leis an tuiscint atá ag daoine ar na hoibleagáidí a bhaineann le dola eFlow M50 a íoc, cá bhfuil sé lonnaithe agus na bealaí agus na modhanna comhlíontachta.
- an mol náisiúnta idir-inoibritheachta dola a bhainistiú agus maoirseacht a dhéanamh ar na comhaontuithe gaolmhara comhordúcháin agus bailiúcháin.
- an caidreamh le raon geallsealbhóirí ag a bhfuil sainordú a bhaineann le dola agus muirearú úsáideoirí bóithre a bhainistiú, lena

n-áirítear RITS agus an Coimisiún Eorpach. Rannpháirtíocht ghníomhach

- i bhfóraim dola agus muirearaithe úsáideoirí bóithre Eorpacha agus rannpháirtíocht le comhlachtaí náisiúnta agus Eorpacha i ndáil le ceadúnú feithiclí, forfheidhmiú trasteorann agus nithe rialála.

Cuspóirí 2020

- Leanúint le bainistiú agus le monatóiriú oibríocht dola reatha eFlow M50 chun bailiúcháin ioncaim a chosaint, soláthar seirbhíse agus sástacht chustaiméirí a chothabháil agus tacú le leibhéil chomhlíontachta trí úsáid éifeachtach a bhaint as faisnéis phoiblí agus bearta láidre forfheidhmiúcháin.
- Soláthar straitéis faisnéise poiblí eFlow a bhainistiú, le béim ar leith ar:
 - cur le feachtas i measc úsáideoirí bóithre maidir le suíomh pointe dola eFlow M50, oibleagáidí íocaíochta a dhéanamh agus na modhanna íocaíochta atá ar fáil, lena n-áirítear modhanna féinseirbhíse agus cuntas cláraithe uathoibrithe;
 - cur leis an rannpháirtíocht le geallsealbhóirí ábhartha sa mhargadh turasóireachta; agus

- tuilleadh feasachta a chruthú maidir leis an úsáid atá á baint ag TII as ioncam dola chun feabhsuithe ar agus cothabháil an ghréasáin bóithre náisiúnta a mhaoiniú.
- Leanúint ar aghaidh leis na sruthanna oibre ullmhúcháin agus aistrithe de réir chonradh oibríochtaí nua dola eFlow M50.
- Leanúint leis na hullmhúcháin bainistíochta scoir chun aistriú ó chonradh reatha oibríochtaí dola eFlow M50.
- Leanúint leis an mol idir-inoibritheachta náisiúnta agus leis na socruithe gaolmhara dlí agus tráchtála a bhfuil TII páirteach iontu a bhainistiú.

Torthaí 2019 Bhóthar Dola eFlow M50

Tugadh fás ar thrácht agus ar ioncam faoi deara ar fud oibríochtaí dola TII i rith na bliana, ag leanúint leis an treocht ardaitheach ó 2010.

Iócann ioncam ó Ghnó Dola TII le haghaidh Uasghrádú an M50, lena n-áirítear cothabháil agus oibriú Mhótarbhealach an M50, agus cabhraíonn sé chun cothabháil an ghréasáin bóithre náisiúnta níos leithne a chothabháil, lena n-áirítear Tollán Bhaile Átha Cliath agus Tollán Jack Lynch. Bhí Ioncam Dola an M50 cothrom le thart ar €158 milliún, agus bhain €9 mhilliún de sin le Dola Mainneachtana (i.e. pionóis). Chomh fada is a bhaineann le hidirbhearta, rinne 54.9 milliún turas trí Dhola eFlow M50 in 2019, arb ionann é agus méadú 4% i gcomparáid le 2018. In 2019 bhí an Meántrácht Laethúil cothrom le 150,650, méadú 4% i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin.

Is ionann an ráta comhlíontachta de 97.6% agus méadú de 0.3% i gcomparáid le 2018 ainneoin méaduithe a bheith le tabhairt faoi deara sa trácht agus is ionann é agus méadú ó 96.6% in 2015. Bhí costais Dola an M50 cothrom le thart ar €52 milliún.

Tá eolas maidir leis na rátaí bliantúla fás tráchta ar Dhola an M50 ó 2010 le fáil thíos. Táthar ag súil go laghdóidh an ráta fáis, idir an gearrthearma agus an meántearma, mar gheall ar bhrú tráchta méadaithe ar chonair agus ar bhóithre gathacha an M50.

Dola Thollán Bhaile Átha Cliath

Osclaíodh Tollán Bhaile Átha Cliath do thrácht i Nollaig 2006 agus bhí ról lárnach aige i bhfeabhsuithe ar shábháilteacht ar bhóithre agus ar an timpeallacht i gCathair Bhaile Átha Cliath trí chur ar chumas Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath an Tródam HGV a bhunú in 2007.

In 2019 bhí an t-ioncam dola cothrom le thart ar €22 milliún, méadú 5% ón mbliain 2018. Baineann an méadú seo le méadú ar thrácht go príomha.

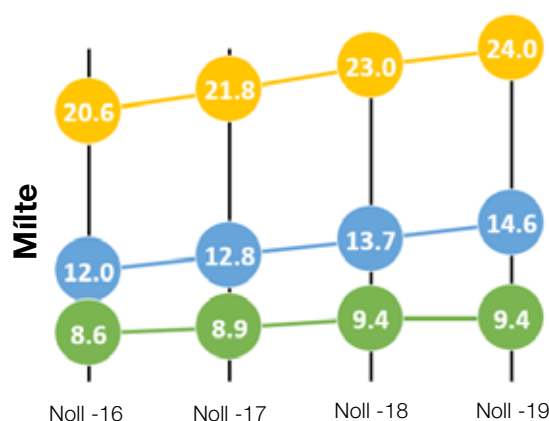
- San áireamh sa trácht iomlán bhí thart ar 8.8 milliún turas, arb ionann é agus méadú 4% ó 2018 (8.4 milliún turas);
- Bhí an Meántrácht Laethúil Bliantúil cothrom le 23,995, méadú 4% i gcomparáid le 2018; agus
- Tá an deighilt idir an trácht dola agus neamhdhola sonraithe sa ghraf thíos.

Fás ar MTLB: Tollán Bhaile Átha Cliath

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
8%	8%	2%	3%	5%	7%	7%	5%	2%	4%

MTLB: Rolladh eFlow M50

(Rolladh 12 Mhí)

—●— Trácht Iomlán

—●— Trácht Dola

—●— Trácht Neamhdhola

Idir-inoibritheacht Dola

Sholáthair TII Seirbhísí Bainistíochta Idir-inoibritheachta le haghaidh breis is deich mbliana chun oibriú na gclibeanna leictreonacha ar fad ag gach dola-phlás in Éirinn a éascú. Tá fás suntasach ag teacht go leanúnach ar idirbhearta agus ioncaim Ríomhbhailiúchán Dolaí (RBD) Idir-inoibritheach, agus tá fás trácht RBD beagnach cothrom le dhá oiread ráta fáis an bhailiúcháin, a bhaineann le húsáid a bhaint as airgead tirim nó cártaí.

Tá na príomhstaitisticí le haghaidh 2019 le fáil sa tábla thíos.

Ionaid Seirbhíse Mótarbhealaigh

Thráinse 2

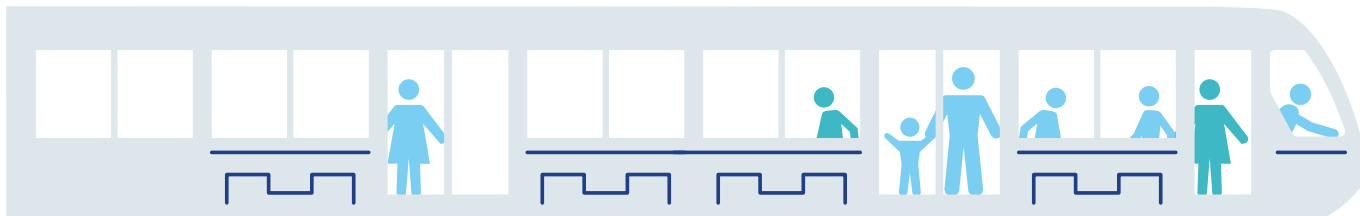
Fuair TII Ionaid Seirbhíse Mótarbhealaigh ar bhonn dearaidh, tógála, airgeadais, cothabhála agus feidhmithe trí chonradh 25 bliain a síníodh i mí Iúil 2018. Tá na hionaid seirbhíse atá san áireamh sa chonradh suite ar mhótarbhealach an M6, thart ar 5km ar an taobh thoir de Bhaile Átha Luain, mótarbhealach an M9, thart ar 10km ó dheas d'acomhal M7/M9, agus mótarbhealach an M11, thart ar 10km ó thuaidh de Ghuaire. Osclaíodh na trí ionad seirbhíse in 2019.

	2016	2017	2018	2019	% 2018 - 2019
Idirbhearta Náisiúnta Idir-inoibritheachta RBD	48.7 milliún	53.0 milliún	56.4 milliún	60.5 milliún	7%
Ioncam Náisiúnta Idir-inoibritheachta RBD	€182.0 milliún	€194.8 milliún	€206.9 milliún	€223.2 milliún	8%
Ioncam Iomlán Náisiúnta Dola Bóithre*	€308.0 milliún	€323.0 milliún	€337.0 milliún	€352 milliún	5%

Fíricí 2019

FÍRICÍ LUAS

48.3m turas paisinéara

FÍRICÍ BAINISTÍOCHTA LÍONRA

Áirítear inár bhflít seirbhíse geimhridh

327

céachta sneachta in-íosluchtaithe

360

leatóir salainn

17,700

tona salainn úsáidte ar an nGréasán Bóithre Náisiúnta

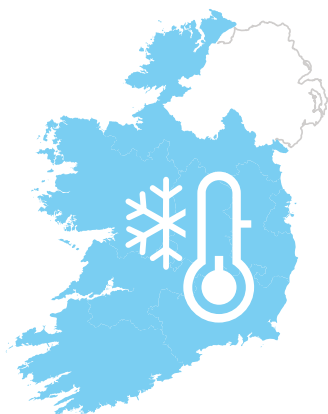
7,810

Glaó éigeandála faighte ag an Ionad Rialaithe Tráchta Mótarbhealaí lena n-áirítear teileafóin SOS

1,478

teileafón SOS sa tír

66

oíche in 2019 nuair a bhí an teocht faoi bhun

NÁID

an geimhreadh is séimhe ar taifead ó 1900

111

stáisiún aimsire i mbun feidhme ar an nGréasán Bóithre Náisiúnta

Luas, An Bhó-Dhearg, Baile Átha Cliath

Nuachóiriú an Ghréasáin Bóithre Náisiúnta agus an Líonra Iarnróid Éadroim

Plean Infheistíochta Caipitiúil

Sonraítear i bPlean Forbartha Náisiúnta 2018-2027 (PFN) na tosaíochtaí infheistíochta a bheidh mar bhonn le cur chun feidhme an Chreata Náisiúnta Pleanála, trí infheistíocht iomlán de thart ar €116 billiún. Is ionann é seo agus gealltanas an-suntasach acmhainní agus táthar ag súil go mbeidh sé mar bhonn le hÉirinn a bhogadh gar do thábla sraithe idirnáisiúnta na hinfeistíochta poiblí.

Cinntoidh an leibhéal seo de chaitheamh caipitiúil fostaíocht, cothabháil agus cruthú leanúnach mar aon le forbairt réigiúnach oiriúnach. Chomh maith leis sin, soláthróidh sé soiléire don earnáil tógála, agus cuirfidh sé ar chumas an tionscail pleananna infheistíochta fadtéarmacha an Rialtais a chur i gcrích.

Tugtar léargas i PFN freisin ar an ngealltanas atá déanta an bealach a bhfuil infheistíocht phoiblí á pleanáil agus á soláthar a athchóiriú. Tá sé seo á dhéanamh trí athrú cinntitheach i dtreo pleananna infheistíochta comhtháite réigiúnacha, comhordú níos fearr straitéisí earnálacha agus roghnú agus breithmheas níos déine tionscadal chun luach ar airgead a fháil.

Mórtionscadail

Clár Tógála CPP (Comhpháirtíocht Phríobháideach Phoiblí)

Leanadh leis an gclár tógála CPP in 2019:

- CPP M11/Guaire go hInis Córthaidh: cuimsítear sa scéim 27km de mhótarbhealach agus 4km de dhébhealach. Bronnadh an conradh i nDeireadh Fómhair 2015. Osclaíodh an bóthar nua don phobal ar an 18 Iúil 2019.
- CPP N25/Seachbhóthar Ros Mhic Thriúin: cuimsítear sa scéim 13.6km de dhébhealach agus 1.2km de dhébhealach aonair. Áirítear sa tionscadal droichead atá 900m ar fad os cionn na Bearú. Is é seo an droichead is faide den chineál seo ar domhan. Bronnadh an conradh in Eanáir 2016. Osclaíodh an bóthar don phobal ar an 30 Eanáir 2020.

I mbun tógála

- M7/Scéim Uasghrádaithe an Náis go Droichead Nua: ag obair le RITS, cuimsítear sa tionscadal seo Acomhal nua anM7/Baile Osbeird agus seachbhóthar na Sollán. Bronnadh an conradh in 2017. Osclaíodh trí lána tráchta, sa dá threo, ar an M7, do thrácht i Lúnasa 2019. Cuirfear an tionscadal iomlán i gcrích in 2020.

- N4/Cúil Mhuine go Béal Átha na gCarraigíní: i ndiaidh an phróisis tairisceana a chur i gcrích in 2018, d'fhaomh an Rialtas leanúint ar aghaidh leis an obair thógála agus bronnadh an conradh ar an 19 Feabhra. Rinneadh dul chun cinn maith i rith na bliana.
- N5/Cathair na Mart go dtí An Turlach: cuimsítear sa tionscadal seo 20.3km de dhébhealach agus 2.5km de dhébhealach aonair, a sholáthraíonn seachbhóithre agus naisc le Cathair na Mart agus Caisleán an Bharraigh. I ndiaidh faomhadh a fháil ón Rialtas, bronnadh an conradh dearaidh agus tógála ar an 15 Deireadh Fómhair.
- N22/Baile Bhuirne go Maigh Chromtha: cuimsítear sa tionscadal seo 22km de dhébhealach a sholáthraíonn seachbhealach le haghaidh Baile Bhuirne agus Maigh Chromtha. I ndiaidh faomhadh a fháil ón Rialtas, bronnadh an conradh dearaidh agus tógála ar an 17 Deireadh Fómhair.
- Osclaíodh trí Ionad Seirbhíse Mótarbhealaigh don phobal i rith 2019, ag an M6 i mBaile Átha Luain, ag an M9 i gCill Chuillinn agus ag an M11 i nGuaire.

Feabhsú Acmhainne Líne Uaine Luas

D'éirigh go maith leis an obair chun acmhainn bhreise a sholáthar.

Cuireadh tús leis an obair a bhain le leathnú an fhlíit reatha de 26 tram Alstom Citadis 402 ó 44 go dtí 55 méadar ar fad. Chuaigh an chéad tram leathnaithe i mbun seirbhíse ar an 23 Lúnasa agus roimh dheireadh na bliana bhí ceithre thrá leathnaithe agus i mbun seirbhíse.

Leanadh le déantúsaíocht ocht dtram bhreise 55m ar fad i rith 2019. Tá sé beartaithe go mbeidh an chéad cheann i mbun seirbhíse i bhfómhar 2020.

I mí Aibreáin, cuireadh leathnú an fhoirgnimh iosta cothabhála tramanna in Áth an Ghainimh i gcrích, chun freastal ar na tramanna níos faide.

MetroLink

I Márta 2019, ábhar próiseas comhairliúcháin phoiblí ba ea an Bealach is Dealraithí a Roghnófar le haghaidh MetroLink. Ina dhiaidh sin, cuireadh an Réamhdhearadh le haghaidh 90% den tionscadal i gcrích. Cuireadh tús leis an obair a bhain leis an gCás Gnó a fhorbairt.

I mí na Samhna cuireadh tús le comhairliúchán margaidh maidir leis na roghanna soláthair. Chuir rannpháirtíocht shuntasach ón tionscal go mór le forbairt na Straitéise Soláthair. Cuirfear an Cás Gnó faoi bhráid an Rialtais in 2020 agus is ábhar athbhreithniú saineolach seachtrach a bheidh ann sula gcuirfear an t-iaratas ar Ordú Iarnróid faoi bhráid an Bhoird Pleanála.

Luas Fhionnghlaise

Lean TII leis an obair a bhain le roghanna bealaí a roghnú le haghaidh Luas Fhionnghlaise i gcomhpháirt leis an ÚNI.

Mórtionscadail Bhreise

Áirítear i measc na Mórtionscadal breise atá á bPleanáil agus á nDearadh ar bhonn gníomhach:

- ionscadail an N13/14/15 i nDún na nGall: forbraíodh na roghanna bealaí is dealraithí a roghnófar don trí thionscadal tosaíochta.
- Sainathnódh sa PFN 23 stráice den ghréasán bóithre náisiúnta a bhfuil réamh-bhreithmheas agus luathphleanáil le déanamh orthu chun tús áite a thabhairt do thionscadail ar féidir leanúint ar aghaidh lena dtógáil. Leanadh leis an obair phleanála agus dearaidh le haghaidh gach tionscadal i rith 2019.
- Bhí TII freagrach as forbairt an Ghlasbhealaigh idir Gaillimh agus Baile Átha Cliath. I ndiaidh grúpa oibre a thionól ar a raibh eagraíochtaí ionadaíocha úinéirí talún, forbraíodh dréacht-Chód Cleachtais agus tá sé á bhreithniú ag an ngrúpa oibre.

Scéimeanna a Ullmhú do Thairiscint/ do Thógáil

Tá forbairt á déanamh ar na mórtionscadail náisiúnta feabhsaithe bóithre seo a leanas faoin bPlean Infheistíochta Caipitiúil:

- Tionscadal Uasghrádaithe an M8/N40/ Acomhal Dhún Citil: de bhrí nár éirigh le TII agus leis an gConraitheoir teacht ar chomhaontú maidir leis an sprioc-chostas faoin gConradh Innealtóireachta Nua, cuireadh tús le próiseas tairisceana do thógáil na scéime i Nollaig 2019. Comhthreomhar leis an bpróiseas tairisceana seo, tá oibreacha luathaithe ar bun chun cabhrú le dí-rioscú an tionscadail lena n-áirítear malairtí slí seirbhíse, oibreacha iarnród Éireann agus oibreacha cumasúcháin chun rochtain suímh agus rochtain do choisithe/ do rothaithe a éascú tríd an acomhal.
- N56/An Clochán Liath go dtí Na Gleannta: tá an scéim seo á soláthar i gcúig chuid. Críochnaíodh an tríú cuid i mí na Nollag 2019. Fuarthas na tairiscintí don cheathrú cuid i nDeireadh Fómhair 2019.
- N56/Tamhnach an tSalainn go hInbhear: tá an scéim seo á soláthar in dhá chuid. Críochnaíodh an obair thógála ar an gcéad chuid i mí Iúil 2019 agus cuireadh tús leis an obair thógála ar an dara cuid.
- N59/Seachbhóthar Mhaigh Cuilinn: bhíothas ag leanúint le hullmhú na ndoiciméad tairisceana in 2019 agus bhí sé beartaithe tús a chur leis an bpróiseas tairisceana in 2020.
- N52/Seachbhóthar Bhaile Átha Fhirdhia: Mar fhreagairt do shaincheisteanna ar tharraing ionadaithe tofa aird orthu, d'iarr TII ar Chomhairle Contae Lú athbhreithniú teicniúil a dhéanamh ar an scéim agus ar na socruithe acomhail.
- N69/Seachbhóthar Lios Tuathail: tá na doiciméid tairisceana á n-ullmhú.

Glasbhealach

Réamh-bhreithmheas

Obair Thógála Críochnaithe

Bóithre

Obair Thógála Críochnaithe

Tionscadail á dTógáil

Ag dul ar aghaidh chuig
Céim na Tógála

Pleanáil agus Dearadh

Réamh-bhreithmheas

 Ionaid Seirbhíse
Mótarbhealaigh

Tionscadail atá á bPleanáil

- N2/Seachbhóthar Bhaile Shláine: tá an bealach á roghnú agus táthar i mbun dearaidh.
- N6/Seachbhóthar Chathair na Gaillimhe: lorg An Bord Pleanála breis faisnéise a cuireadh ar fáil i mí Lúnasa. Cuireadh an fhaisnéis seo ar fáil don phobal.
- M21/N69/Átha Dara, Faing go Luimneach: d'fhaomh an Rialtas leanúint ar aghaidh leis an scéim agus orduithe reachtúla a fhoilsiú ar an 20 Deireadh Fómhair agus cuireadh faoi bhráid an Bhoird Pleanála iad i mí na Samhna.
- M28/Corcaigh go Rinn an Scidigh: i mí Iúil 2018, b'ábhar Athbhreithniú Breithiúnach an scéim seo a bheith faofa ag an mBord Pleanála. I gcinneadh a eisíodh ar an 20 Nollaig 2019, chinn an Breitheamh gur theip ar na hiarratasóirí an dualgas cruthúnais a chomhlíonadh agus diúltaíodh don fhaoiseamh a lorgaíodh. Is féidir an cinneadh seo a achomharc.
- N5/Bealach an Doirín go Scramóg: d'fhaomh An Bord Pleanála an scéim seo, gan mionathruithe, ar an 18 Eanáir 2019. Tá oibreacha luathaithe ar bun agus tá tús curtha le hullmhú na ndoiciméad conartha.
- Cuireadh breithmheas luath ar thionscadal N20/Corcaigh go Luimneach i gcrích in 2019 agus táthar ag leanúint ar aghaidh chun na roghanna a roghnú.

Mionscáil Bóithre

Is éard atá i gceist le tionscadail mionoibreacha feabhsuithe áitiúla a dhíríonn go príomha ar shaincheistanna sábháilteachta cosúil le droch-aillíniú, drochléargas agus traschodanna cúnga. Cuireadh tógáil ceithre thionscadal den chineál sin i gcrích in 2019. Bronnadh conarthaí le haghaidh ocht dtionscadal eile.

Torthaí 2019

Mionscéimeanna a osclaíodh do thrácht in 2019:

- N56/An Cúl Buí go Cill Mhic Réanáin
- N61/Cúil Taidhg
- N70/Cora Chill Doire
- N30/R700 Timpeallán

Mionscéimeanna curtha ar fáil in 2019

- N4/Feabhas Uirbeach Shligigh
- N52/An Clochán go Baile na mBilí Céim 2
- N59/An Teach Dóite go Bun an Choill
- N59/Baile an Doirín go Cinn Mhara
- N59/An Taobh Thiar de Leitir Fraic
- N60/Órán
- N80/Na Garráin
- N81/Cora an Chnoic Rua

Cuspóirí 2020

- Na conarthaí dearaidh agus tógála le haghaidh thionscadal M8/N40/Acomhal Dhún Citil agus tionscadal N5/Bealach an Doirín go Scramóg a bhronnadh.
- Próiseas tairisceana a reáchtáil le haghaidh na gconarthaí dearaidh fostóra don N59/Maigh Cuilinn agus don N69/Lios Tuathail.
- Críoch a chur leis an athbhreithniú ar thionscadal sheachbhóthar N52/Baile Átha Fhirdia agus tús a chur le hobair thógála an tionscadail.
- Tacú le foirne na nÚdarás Áitiúil i rith an phróisis reachtúil don N6/Cuarbhóthar Chathair na Gaillimhe agus don M21/N69 Átha Dara, Faing go Luimneach.
- Conarthaí le haghaidh trí mhiontionscadal a chur amach ar tairiscint agus a bhronnadh, agus doiciméid chonartha a ullmhú do thrí mhiontionscadal eile lena chinntiú go bhfuil obair ar bun go leanúnach.
- Comhairliúchán poiblí maidir le Luas Fhionnghlaise a reáchtáil agus an Rogha is Dealraithí a Roghnófar a roghnú.
- Tús a chur le tionscadal Iarnróid Éadroim / Mearbhealach Busanna (MBB) do Chathair Chorcaí.
- A chinntiú go bhfuil an Cás Gnó le haghaidh MetroLink á fhaomhadh ag an Rialtas.

Rotharbhealach

Tacaíonn TII le taisteal gníomhach i gceantair thuaithe trí fhorbairt agus tógáil leanúnach rotharbhealaí

tuaithe tiomanta feadh an Ghréasáin Bóithre Náisiúnta. Leasaíodh Caighdeán TII in Aibreán 2014 chun áiseanna rothaíochta éigeantacha a chur san áireamh i gciumhais Dhébhealaí Aonair agus Dhébhealaí Chineál 2 agus Chineál 3.

Bunaíodh comhtháthú úsáideoirí gan inneall (ÚGI) sa bhreithmheas tionscadail le haghaidh bóithre nua agus feabhsaithe ar bhonn éigeantach i mBealtaine 2019, agus ceanglaítear anois nach mór don Dearthóir cinneadh a dhéanamh maidir le foráil chuí a dhéanamh le haghaidh aon cheanglais ÚGI ag céim luath i ngach tionscadal.

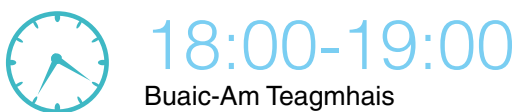
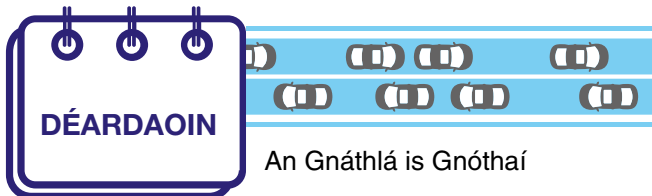
Thionscain TII clár píolótach de thionscadail ísealtoirte i mí Feabhra 2012 agus foilsíodh nóta faisnéise maidir le Forálacha le haghaidh Rothaithe agus Coisithe ar Bhóithre Náisiúnta Débhealaigh Aonair Chineál 2 agus Chineál 3 i gCeantair Thuaithe. Bhí TII agus ár gcomhpháirtithe údarais áitiúil ag iarraidh feabhsuithe a dhéanamh ar stráicí den ghréasán bóithre náisiúnta trácht ísealtoirte feadh na mbealaí cósta agus rotharbhealach tiomanta a sholáthar.

Tá na tionscadail seo liostaithe sa PFN mar N59/Cathair na Mart go dtí An Mhala Raithní, N59/An Clochán go hUachtar Ard, N86/Trá Lí go dtí An Daingean, agus N56/An Clochán Liath go dtí Na Gleannta. I láthair na huaire, tá tionscadal N56/An Clochán Liath go dtí Na Gleannta á chur ar fáil faoi chlár mórthionscadal lena n-áirítear rotharbhealach tiomanta a sholáthar feadh 27km. Táthar ag súil go mbeidh an stráice seo críochnaithe ina iomláine faoi 2023. Tá na trí thionscadal ísealtoirte shainaitheanta eile á gcur ar fáil ina gcodanna faoi chlár na miontionscadal.

Fíricí

ACHOIMRE FEIDHMÍOCHTA AN M50

Is é an M50 an bóthar ar a bhfuil an méid is mó tráchta sa tír, agus ar an meán, úsáideann beagnach 150,000 feithicil roinnt stráicí den bhóthar seo gach lá.

1,161

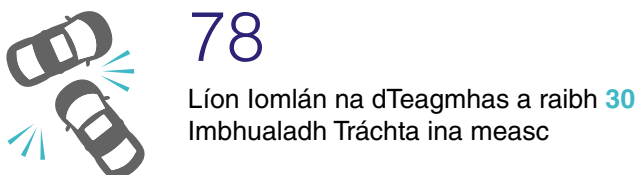
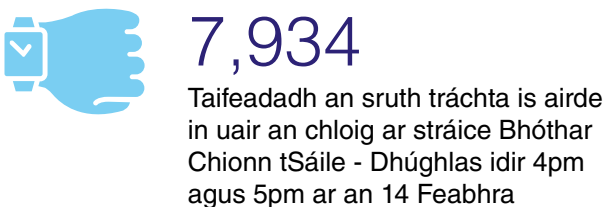
Líon Iomlán na dTeagmhas a raibh **525** Imbhualadh Tráchta ina measc

11 nóiméad
Meán-am Freagartha

ACHOIMRE FEIDHMÍOCHTA AN N40

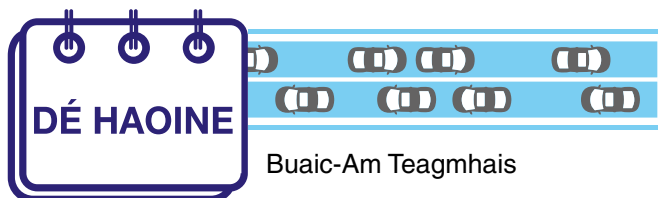
Taistealaíonn breis is 80,000 feithicil ar stráicí den N40/Cuarbhóthar Theas Chorcaí ar ghnáthlá.

0.34 billiún

Km feithicil taistealta.

Is ionann é seo agus méadú 0% i gcomparáid le 2019

56 Bá Uachtair go Cill Chainnigh

Seirbhísí Gairmiúla

Soláthraíonn Rannán na Seirbhísí Gairmiúla tacaíocht theicniúil do rannáin eile TII mar seo a leanas:

- Pleanáil Straitéiseach agus Iompair
- Pleanáil Úsáid Talún
- Seandálaíocht agus Oidhreacht
- Sábháilteacht ar Bhóithre
- Sábháilteacht ar Iarnróid
- Beartas agus Comhlíonadh Comhshaoil
- Caighdeán agus Taighde
- Sláinte agus Sábháilteacht – Gairme agus Tógála

Pleanáil Straitéiseach agus Iompair

Is í feidhm an Aonaid Phleanála Straitéisí agus Iompair monatóireacht a dhéanamh ar fheidhmiú an ghréasáin bóithre náisiúnta agus iarnróid éadroim, chun riachtanais ghréasáin a bheidh ann amach anseo a mheas agus chun staidéar straitéiseach a dhéanamh. In 2019, nuashonraíodh an tSamhail Náisiúnta Iompair le teilgin náisiúnta nua maidir le héileamh taistil comhsheasmhach leis na cásanna déimeagrafacha todhchaí a forbraíodh le haghaidh Chreat Náisiúnta Pleanála Thionscadal Éireann 2040. Foilsíodh an tuarascáil maidir le Táscairí an Ghréasáin Bóithre Náisiúnta le haghaidh 2018 in Aibreán 2019 agus bhí roinnt feabhsuithe ar an 201 táscaire sonraithe sa tuarascáil. I rith na bliana, sholáthair an fhoireann ionchur do phlean bonneagair straitéisigh Thuarascáil Pleanála Úsáid Talún agus Iompair 2040 (PLUTO) RITS, ina ndéanfar cur síos ar riachtanais iompair talún na hÉireann go dtí 2040, le hailíniú le Tionscadal Éireann 2040.

Rinneadh athbhreithniú ar na cásanna gnó le haghaidh seacht mhórtionscadal bóithre náisiúnta lena chinntiú go raibh an Creat Coiteann Breithmheasa agus an Cód Caiteachais Phoiblí á gcomhlíonadh. Sholáthair an tAonad tacaíocht pleanála iompair do thionscadail Luas Fhionnghlaise agus Luas Leamhcáin.

Pleanáil Úsáid Talún

Tá freagrachtaí ar TII i ndáil le pleanáil úsáid talún le cois an cheanglais faomhadh reachtúil a fháil le haghaidh thionscadail TII. Mar chomhairlí reachtúil do bhóithre náisiúnta agus iarnród éadrom, soláthraíonn TII ionchur do bheartas agus d'athbhreithnithe náisiúnta agus réigiúnacha ar Phleananna Forbartha Contae agus Áitiúla. Rinne TII athbhreithniú ar 2,654 iarratas pleanála a bhain le meascán forbairtí lena n-áirítear forbairtí móra uirbeacha úsáid mheasctha, eastáit thionsclaíocha, tithe tuaithe aonair agus thart ar

79 iarratascóipe Ráiteas Tionchair Timpeallachta. Rinne TII athbhreithniú ar thart ar 68 Plean, lena n-áirítear Straitéisí Náisiúnta agus Réigiúnacha, Pleananna Forbartha, Pleananna Ceantair Áitiúla, Criosanna Forbartha Straitéiseacha agus Máistirphleananna.

Chuir TII aighneachtaí faoi bhráid trí Chomhthionól Réigiúnacha maidir lena Straitéisí Réigiúnacha Spásúla agus Geilleagracha.

De réir ár róil mar chomhairlí reachtúil laistigh de chóras pleanála na hÉireann, phróiseáil TII 2,654 iarratas pleanála agus rinneadh 11 chinneadh pleanála a achomharc.

Seandálaíocht agus Oidhreacht

Déantar seandálaíocht agus oidhreacht a bhainistiú ar gach tionscadal TII, lena chinntiú go bhfuil reachtaíocht á comhlíonadh, chun rioscaí seandálaíocha tionscadail a laghdú agus chun iontaobh an phobail a chothú.

I rith 2019, bhí baint ag TII le bainistíocht saincheisteanna a bhaineann le hoidhreacht sheandálaíoch, le hoidhreacht thógtha agus le hoidhreacht chultúrtha a bhain le breis is 80 scéim agus rinne sé maoirseacht ar oibreacha suímh a bhain le breis is 30 scéim. Ina theannta sin, cuimsíodh i suirbhéanna seandálaíocha, lena n-áirítear LiDAR agus suirbhéanna aircéigheoifisice, ar limistéar de 4000 ha. Áiríodh i measc na n-oibreacha seo tionscadail éagsúla cosúil le tástáil sheandálaíoch an N11/ Sráidbhaile Fhearna (áit ar aimsíodh imfhálú luath-mheánaoiseach) agus monatóireacht agus imscrúduithe seandálaíocha mar chuid de réamhdhearadh le haghaidh MetroLink. Chomh maith leis sin, cuireadh oibreacha i gcrích sna contaetha seo a leanas - Corcaigh, Dún na nGall, Ciarraí, An Mhí, Ros Comáin, Sligeach, Tiobraid Árann agus An Iarmhí.

Maidir le scaipeadh eolais, cuireadh 500 tuarascáil le Bailiúcháin Dhigiteacha Oidhreachta TII agus foilsíodh dhá leabhar eile i Sraith Oidhreachta TII. Ghlac breis is 1,500 duine páirt i gclár imeachtaí TII i rith Sheachtain na hOidhreachta i mí Lúnasa agus Seachtain na hEolaíochta i mí na Samhna. Chomh maith leis sin, bhí TII páirteach i ngairdín duaisbhuaiteach Choláiste na hOllscoile, Baile Átha Cliath ag Féile Bloom, gairdín dar teideal Stair Bhia Aiste na hÉireann léirithe i bPlandaí.

Beartas agus Comhlíonadh Comhshaoil

Leabaíonn TII breithniúcháin chomhshaoil i bpleanáil, tógáil agus oibríochtaí gach tionscadal bóithre náisiúnta agus iarnróid éadroim. Cinntíonn sé go bhfuil treoirlinnte/caighdeáin agus beartais eile a bhaineann le Dearadh Comhshaoil, Measúnú agus Tógáil san áireamh i ngach tionscadal agus oibríocht atá á maoiniú ag TII. I rith na bliana, nuashonraíodh an Straitéis Chomhshaoil chun cur chuige níos réamhghníomhaí maidir le hinbhuanaitheacht chomhshaoil a chur san áireamh. Tacaíonn an Straitéis seo le forbairt pleananna inbhuanaitheachta le haghaidh mórthionscadal cosúil le MetroLink.

Chun athrú aeráide a mhaolú, tá sé mar aidhm ag TII astaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú sna céimeanna pleanála, tógála agus oibríochtúla de thionscadail bóithre náisiúnta agus iarnróid éadroim. Chuige seo, d'fhorbair TII uirlis ríofa tírshonrach chun measúnú a dhéanamh ar shaolré astaíochtaí carbóin do thionscadail bonneagair bóithre náisiúnta agus iarnróid éadroim in Éirinn. Is féidir leis an uirlis seo cabhrú le TII an tionchar carbóin a thuiscint nuair a bhíonn measúnú á dhéanamh ar roinnt roghanna le haghaidh bonneagar iompair agus baineadh úsáid as an uirlis ar bhonn píolótach ar scéim bóithre in 2019.

Lean TII lena chlár cóireála de Speicis Choimhthíocha Ionracha Plandaí ar gach bóthar náisiúnta. Is é cuspóir an chlár scaipeadh glúineach bhiorach agus speicis ghlúineacha eile ar an ngréasán bóithre náisiúnta a rialú. Cuireadh tús leis an gclár in 2016 agus is léir ó na suirbhéanna atá déanta go bhfuil ag éirí go maith leis an obair chóireála.

In 2019, d'fhorbair TII measúnacht nua ar nádúr an tírdhreacha agus caighdeáin do mheasúnacht ar thionchar físiúil chun tionscadail nua beartaithe bóithre náisiúnta a fhorbairt.

Sábháilteacht ar Bhóithre

Cuimsítear i sainchúram reachtúil TII gréasán bóithre náisiúnta sábháilte agus éifeachtúil a sholáthar. Is príomhchuspóir, dá réir sin, é líon na mbásanna agus na ngortuithe tromchúiseacha agus mionghortuithe atá ag tarlú ar bhóithre náisiúnta a laghdú.

Fuair 147 duine ar fad bás mar thoradh ar imbhualtí tráchta, agus tharla 53 de na básanna sin ar bhóithre náisiúnta. B'ionann é sin agus méadú beag i gcomparáid le figiúirí 2018.

Leanadh leis an obair ar ghníomhartha TII mar atá sonraithe i Straitéis um Shábháilteacht ar Bhóithre (2013– 2020) an Rialtais, a bhfuil dhá thosaíocht nua sonraithe inti anois. Is cuid de thionscnamh an Údaráis um Shábháilteacht ar Bhóithre dlús amháin eile a chur faoin obair in 2020 iad seo, eadhon:

- Gníomh 1. Ceithre fheabhsú ar stad bus tuaithe, ar a laghad, a thógáil
- Gníomh 2. Áis Páirceála agus Roinnte Carranna a oscailt gar don M1

Sholáthair TII maoiniú le haghaidh 93 Scéim Feabhais Sábháilteachta ar an ngréasán bóithre náisiúnta, agus cuireadh

tús leis an obair thógála a bhain le 60 scéim in 2019. Sainaithníodh na scéimeanna seo trí Chigireachtaí um Shábháilteacht ar Bhóithre agus trí Anailís um Shábháilteacht Gréasáin Aonad um Shábháilteacht ar Bhóithre TII. Déanann gach údarás áitiúil bearta sábháilteachta a dhearadh agus a chur chun feidhme sa chás go sainaithnítear réitigh atá bunaithe ar innealtóireacht.

Os a choinne sin, lean TII lena chinntiú go bhfuil sábháilteacht ag suíomhanna oibreacha bóthair ag teacht le dea-chleachtas agus rinneadh cigireachtaí sábháilteachta chuige seo.

Caighdeán agus Taighde

Coimeádann agus déanann TII nuashonrú rialta ar raon leathan caighdeán, treoirlínte agus doiciméad teicniúil a bhaineann le pleanáil, dearadh, tógáil, cothabháil agus feidhmiú bóithre náisiúnta. In 2019, d'fhoilsigh TII 17 gcaighdeán nua agus 20 caighdeán athbhreithnithe agus doiciméad teicniúil ar shuíomh gréasáin foilseachán TII <https://www.tiipublications.ie/>. Reáchtáil TII cúig chúrsa oiliúna agus seacht gceardlann a bhaineann le caighdeán TII d'údaráis áitiúla agus d'fhoireann TII.

D'athbhreithnigh an rannán Caighdeán agus Taighde 562 iarratas ar lmeacht ó Chaighdeán in 2019: bhain formhór acu seo (79%) le caighdeán gheoiméadrachta ár mbóithre. As measc na n-iarratas seo, ceadaíodh do 419 díobh iarratas a dhéanamh ar ár dtionscadal bóithre.

Eagraíonn TII clár taighde a chlúdaíonn réimsí teicniúla a bhaineann le bonneagar bóithre agus iarnróid éadroim. Is é aidhm an chlár bearta praiticiúla a chur chun cinn a chabhróidh le costais a laghdú, agus ar an tslí sin, a fheabhsóidh an caighdeán agus a spreagfaidh dea-chleachtas. Soláthraíonn Straitéis Taighde TII an creat chun taighde tráchtála gearrthéarmach a dhéanamh mar fhreagairt dár riachtanais ghnó, agus le haghaidh tionscadail bhunúsacha taighde níos fadtéarmaí trí ollscoileanna agus institiúidí taighde.

Imeaschnadtionscadalacuireadhigcrích,táforbairt treoirlínte le haghaidh tástáil neamhscriosach do dhroichid, staidéar ar bhásanna scréachóg reilige ar chóras Mhótarbhealach an M8, agus tuarascáil maidir le soláthar bonneagar glas feadh sócmhainní bóithre agus iarnróid.

Chomh maith leis sin, glacann TII páirt i dtionscadail taighde comhpháirteacha le riarachán bóithre Eorpacha eile. Tá na tionscadail taighde trasnáisiúnta seo á n-eagrú trí Chomhdháil Stiúrthóirí Eorpacha Bóithre (CSEB).

I láthair na huaire, tá TII páirteach i dtionscadail taighde a bhaineann le raon leathan topaicí lena n-áirítear sábháilteacht ar bhóithre, Feithiclí Nasctha agus Uathoibrithe, bithéagsúlacht, athrú aeráide, cáilíocht uisce, torann tráchtas agus éifeachtaí oibreacha bóthair ar ithreacha.

Sláinte agus Sábháilteacht Tógála

Mar chliant, tuigeannt TII gur féidir leis tionchar a imirt ar shláinte agus ar shábháilteacht ár dtionscadal tógála. Tosaíonn sé seo i rith an phróisis tairisceana trí ionchais shoiléire a sholáthar maidir leis na caighdeán sábháilteachta a theastaíonn le haghaidh na dtionscadal, agus ina dhiaidh sin, tríd an mbealach a gcuirtear sábháilteacht i bhfeidhm i rith an dearaidh agus na tógála, trí chigireachtaí agus iniúchtaí sábháilteachta a dhéanamh.

Déanann TII iniúchtaí sábháilteachta rialta agus seiceálann sé feidhmíocht sábháilteachta a chuid tionscadal lena chinntiú go bhfuil na dualgais faoi na Rialacháin um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair (Tógáil) 2013, Acht um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair 2005, agus an reachtaíocht ghaolmhar á comhlíonadh, agus go bhfuil cóid chleachtais agus teorach á gcur i bhfeidhm go héifeachtach.

Chomh maith leis sin, oibríonn TII le comhairleoirí sláinte agus sábháilteachta chun cigireachtaí neamhspleácha sábháilteachta a dhéanamh gach ráithe ar mhórtionscadal bóithre náisiúnta atá á mhaoiniú ag TII. I rith na gcigireachtaí seo déantar monatóireacht ar chomhlíonadh le reachtaíocht sláinte agus sábháilteachta agus tarraingítear airde ar dhea-chleachtais agus ar réimsí a bhféadfaí iad a fheabhsú.

Déanann TII monatóireacht neamhspleách lena chinntiú go bhfuil tionscadail atá á maoiniú ag TII ag cloí le forálacha na rialachán maidir le leas agus fostaíocht oibrithe.

Chomh maith leis sin, tá ról ag TII i gcinntiú go bhfuil bearta sábháilteachta ag oibreacha bóthair ar bhóithre náisiúnta ag teacht leis an dea-chleachtas agus déanann sé cigireachtaí sábháilteachta tréimhsiúla chuige sin.

Bailíonn TII sonraí maidir le timpistí, teagmhais agus neastimpistí ó gach mórtionscadal tógála bóithre TII, tionscadail tógála iarnróid éadroim, agus na trí chonradh cothabhála agus athnuachaintí mótarbhealaí (CCaAManna). Ceadaíonn na sonraí seo feidhmíocht bhliantúil sábháilteacht tógála TII a thomhas agus éascaíonn sé anailís treochtaí. In 2019, taifeadadh 20 Timpiste Aga Díomhaoin Intuairiscithe (do HSA), figiúr arb ionann é seacht dtimpiste níos mó i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin. Taifeadadh trí Tharlú Chontúirteacha Intuairiscithe (do HSA) agus 32 Neastimpiste.

Tá TII faoi réir fhorálacha comhlíontachta le hAcht um Shábháilteacht Iarnróid 2005 agus na rialacháin, cóid chleachtais agus treoir is infheidhme. Déanann TII monatóireacht leanúnach ar fheidhmíocht sábháilteachta an chórais Luas agus déanann sé anailís mhíosúil ar theagmhais agus ar thimpistí chun treochtaí agus saincheistean sábháilteachta atá ag teacht chun cinn a shainaithint.

Ar an drochuair, fuair triúr bás ar an ngréasán Luas. Tharla 38 Imbhualadh Tráichta. Sárú ar na soilse dearga á ndéanamh ag tiománaithe ba chúis le 19 de na himbhualtí sin. Tharla 19 n-imbhualadh mar thoradh ar fheithiclí bóthair ag dul isteach ar chosán scuabtha an tram feadh na stráicí sráide den trambhealach. Tharla 22 eachtra teagmhála idir coisithe agus tramanna agus 4 eachtra teagmhála idir tram agus rothaí.

Lean TII ag obair i gcomhpháirt le hOibritheoir Luas, príomh-gheallsealbhoirí agus páirtithe leasmhara chun ardleibhéal d'fheidhmíocht sábháilteachta a chinntiú ar an ngréasán Luas. Cuimsíodh i bhfeachtais sábháilteachta Luas físeán sábháilteachta a bhí dírithe ar thiománaithe, rothaithe agus coisithe.

Reáchtáil Oibritheoir Luas a Fhóram Sábháilteachta Luas i mí Iúil agus d'fhreastail TII, an Coimisiún um Rialáil Iarnróid, an tAonad um Imscrúdú Timpistí Iarnróid, an tUdarás Sláinte agus Sábháilteachta, na Seirbhísí Éigeandála agus An Garda Síochána air.

Chomh maith leis sin, i rith 2019, lean TII ag comhoibriú le hoibritheoirí tramanna idirnáisiúnta chun eispéiris maidir le saincheistean sábháilteachta a roinnt, páirt a ghlacadh i bhforbairt dea-chleachtais agus cabhrú le sábháilteacht trambhealaí a fheabhsú. Is comhalta é TII de Ghrúpa Treorach, Sábháilteachta, Caighdeán agus Dearbhaithe Tramanna na Ríochta Aontaithe, agus Grúpa Cheannasaithe Sábháilteachta na dTramanna. Tá ionadaíocht ag TII ar an gComhairle Chomhairleach Sábháilteachta Iarnróid chomh maith

- Ionchur curtha ar fáil le haghaidh na dtrí Straitéis Réigiúnacha Spásúla agus Gheilleagracha, ullmhaithe ag comhthionóil réigiúnacha de réir mar a cheanglaítear i gCreat Náisiúnta Pleanála 2040.
- Nuashonraíodh an tSamhail Náisiúnta lompair chun léargas a thabhairt ar shonraí dhaonáireamh 2016 maidir le daonra, fostaíocht agus taisteal, foilsithe ag an bPríomh-Oifig Staidrimh in 2017.
- Ionchur curtha ar fáil le haghaidh plean infheistíochta straitéisí RITS, i.e. Tuarascáil Pleanála Úsáid Talún agus lompair 2040. (PLUTO 2040), atá le foilsiú in 2020.
- Foilsíodh táscairí Ghréasán Bóithre Náisiúnta 2018 ar shuíomh gréasáin TII.
- Comhordaíodh agus bainistíodh freagairt TII do 2,654 iarratas pleanála.
- Nuashonraíodh agus foilsíodh breis is 80 caighdeán ar shuíomh gréasáin foilseachán TII.
- Reáchtáladh trí chlár oiliúna maidir le caighdeáin TII d'údaráis áitiúla.
- Cuireadh maoiniú ar fáil le haghaidh pleanáil, dearadh agus tógáil 69 scéim um shábháilteacht ar bhóithre ar bhóithre náisiúnta, agus bhí tús curtha leis an obair thógála a bhain le 33 scéim in 2019.
- Reáchtáladh babhta eile de Chigireachtaí um Shábháilteacht ar Bhóithre ar an ngréasán mótarbhealaigh agus cuireadh tús le clár cur chun feidhme Cigireachta um Shábháilteacht ar Bhóithre ar ghréasán débhealaigh aonair na mbóithre náisiúnta
- Cuireadh an uirlis phrofála carbóin do thionscadail TII i gcrích agus baineadh úsáid aisti ar bhonn píolótach ar thionscadal bóithre.
- Foilsíodh Straitéis Chomhshaoil TII.
- Bunaíodh critéir cháilíochta nua i soláthar seirbhísí seandálaíochta TII.
- Bronnadh creidiúnú ISO 45001 ar Chóras Bainistíochta Sábháilteachta TII.

- Táscairí Ghréasán Bóithre Náisiúnta 2019 a fhoilsiú ar shuíomh gréasáin TII.
- Straitéis Ghréasán Bóithre Náisiúnta TII a chur i gcrích chun é a ailíniú le PLUTO 2040.
- Beartas Ionad Seirbhíse 2020 TII a fhoilsiú don ghréasán mótarbhealaigh agus débhealaigh.
- Scéimeanna sábháilteachta ar bhóithre a fhorbairt agus a chur chun feidhme ag suíomhanna ina dtarlaíonn go leor imbhualtí.
- Nuashonraigh doiciméid sonraíochtaí agus phraghsála TII ionas go mbeidh siad ailínithe le caighdeán bainistíochta dramhaíola TII a foilsíodh in 2017.
- Lámhleabhar Bainisteoirí Tionscadail TII do Mhórtionscadail a fhoilsiú.
- Comhoibriú le RITS le tairiscint chun Comhdháil Taighde Iompair a óstáil in 2024.
- Rannpháirtíocht TII i gclár thaighde CSEB a chomhordú agus torthaí a scaipeadh.
- Straitéis Thiomáint Nasctha agus Uathoibrithe TII a fhoilsiú.
- Caighdeán nua a fhoilsiú maidir le measúnacht ar nádúr an tírdhreacha, measúnacht ar thionchar físiúil agus torann an tírdhreacha do phleanáil agus do thógáil tionscadal bóithre náisiúnta.
- Straitéis Seandálaíochta TII a nuashonrú.
- Samhail Náisiúnta Iompair TII a úsáid chun modheolaíocht a bhunú do ríomhanna astaíochtaí ar an nGréasán Bóithre Náisiúnta
- Fardal iomlán de thailte cóngarach don ghréasán Bóithre Náisiúnta a fhorbairt atá feiliúnach chun coillearnach dhúchasach a fhás iontu agus a mbaineann poitéinseal cúitimh carbóin leo.
- Feabhsuithe a chur i bhfeidhm ar uirlis mheasúnaithe carbóin TII
- Straitéis ghníomhaíochta torainn a ullmhú don M50 leis na húdaráis Áitiúla ábhartha
- Cabhrú le conraitheoirí Cothabhála Mótarbhealaí córais chothabhála a chur chun feidhme a chuireann bithéagsúlacht ar limistéir tírdhreachaithe chun cinn.

Rialachán TII

Saoráil Faisnéise

Foráiltear in Acht um Shaoráil Faisnéise (SF) 2014 go bhfuil ceart ag gach duine, faoi réir díolúintí áirithe sonraithe san Acht, chun na gceart dlíthiúil seo a leanas:

- An ceart taifid oifigiúla atá i seilbh Ranna Rialtais agus gach comhlacht poiblí a bhfuil forálacha Alt 6 den Acht á chomhlíonadh aige a rochtain;
- An ceart faisnéis phearsanta maidir leo atá á coimeád a cheartú nó a nuashonrú sa chás go bhfuil a leithéid sin d'fhaisnéis neamhiomlán, mícheart nó míthreorach agus
- An ceart cúiseanna a fháil maidir leis na cinntí a rinne comhlachtaí poiblí a bhfuil tionchar acu orthu.

Ó 2016, tá sonraí maidir le hiarratais SF faighte le haghaidh faisnéis neamhphearsanta foilsithe ag TII i Loga Nochta SF, de réir cheanglais Chód Cleachtais maidir le Saoráil Faisnéise do Chomhlachtaí Poiblí na Roinne Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe. Tá an Loga Nochta le fáil ar an rannóg SF ar ár suíomh gréasáin. Tá seoladh ríomhphoist speisialta (foi@tii.ie) ar fáil chun déileáil le hiarratais SF.

Rochtain ar Fhaisnéis faoin gComhshaol

Tá cearta dlíthiúla ag daoine a bhfuil faisnéis faoin gcomhshaol á lorg ó údarais phoiblí acu de réir Rialacháin ón gComhphobal Eorpach (Rochtain ar Fhaisnéis faoin gComhshaol) 2007 go dtí 2018. Faoi na Rialacháin, ní mór faisnéis a bhaineann leis an gcomhshaol atá i seilbh ag, nó thar ceann, údarás poiblí, faoi réir eisceachtaí áirithe, a chur ar fáil do dhuine ar bith nuair a iarrfar a leithéid. Tá seoladh ríomhphoist speisialta (aie@tii.ie) ar fáil chun déileáil le hiarratais faoi na Rialacháin.

Athúsáid Fhaisnéis na hEarnála Poiblí

Faoi Rialacháin ón gComhphobal Eorpach (Athúsáid Fhaisnéis na hEarnála Poiblí) 2005, arna leasú, ceanglaítear ar chomhlachtaí na hearnála poiblí athúsáid fhormhór d'fhaisnéis na hearnála poiblí a éascú. Áirítear in ath-úsáid cóipeáil, modhnú, aistriú, oiriúnú agus dáileadh.

I rith 2019, lean TII ag cur leis an bhfaisnéis a chuirtear ar fáil go saor le hath-úsáid ar thairseach Sonraí Oscailte an Rialtais, www.data.gov.ie.

Na Teangacha Oifigiúla

Is é atá mar aidhm le hAcht na dTeangacha Oifigiúla 2003 úsáid na Gaeilge a chur chun cinn chun críocha oifigiúla sa Stát trí chainníocht agus cáilíocht na seirbhísí atá á soláthar trí Ghaeilge ag comhlachtaí poiblí don phobal a mhéadú agus a fheabhsú. Ciallaíonn an tAcht agus na Rialacháin arna ndéanamh faoin Acht gur gá do chomhlachtaí poiblí cloí le ceanglais shonracha, lena n-áirítear TII, maidir le húsáid na Gaeilge. Mar shampla, i ndáil le comhfhreagras a fhaightear trí Ghaeilge a fhreagairt agus úsáid na Gaeilge ar stáiseanóireacht agus comharthaí, agus leagan dátheangach de dhoiciméid áirithe a fhoilsiú.

Ceanglaíonn Alt 11 den Acht ar chomhlachtaí poiblí scéim a ullmhú ina sonraítear na seirbhísí a chuirfidh an comhlacht poiblí ar fáil trí mheán na Gaeilge, trí mheán an Bhéarla, agus sa dá theanga. Clúdaíonn scéim reatha TII an tréimhse idir 2017 agus 2020, agus tá an scéim foilsithe ar rannóg na dTeangacha Oifigiúla ár suímh ghréasáin.

Cosaint Sonraí

Chruthaigh tosach feidhme Acht um Chosaint Sonraí 2018 agus cur i bhfeidhm an Rialacháin Ghinearálta maidir le Cosaint Sonraí (RGCS) i rith 2018 creat dlíthiúil nua a chuir feabhas suntasach ar chearta cosanta sonraí daoine aonair agus a neartaigh na freagrachtaí atá ar eagraíochtaí i ndáil le próiseáil sonraí pearsanta. In 2019, lean TII le beartais, córais agus nósanna imeachta a fhorbairt a bhfuil sé mar aidhm leo feasacht foirne agus oibleagáidí cosanta sonraí a mhéadú agus a chinntiú go bhfuil ceanglais na reachtaíochta cosanta sonraí á gcomhlíonadh ag TII. Tá seoladh ríomhphoist speisialta (dataprotection@tii.ie) ar fáil chun déileáil le fiosrúcháin cosanta sonraí.

Inrochtaineacht

Tá TII tiomanta do chinntiú go bhfuil a sheirbhísí, bonneagar, áitreabh agus faisnéis inrochtana go hiomlán agus go gcuirtear oiliúint feasachta cuí maidir le hinrochtaineacht ar fáil don fhoireann ar fad.

Tá Coiste Inrochtaineachta trasearnála bunaithe, atá freagrach as a chinntiú go bhfuil ceanglais Acht um Míchumas 2005 á gcomhlíonadh ina n-iomláine. Déanann an Coiste iarracht a chinntiú, a mhéid agus is féidir, go bhfuil gach beart agus áis oiriúnach ar fáil do chustaiméirí agus do chomhaltaí foirne atá faoi mhíchumas. De réir cheanglais an Achta um Míchumas, cheap TII Oifigeach Rochtana. Tá an tOifigeach freagrach as cúnamh a thabhairt do chustaiméirí faoi mhíchumas rochtain a fháil ar sheirbhísí agus ar fhoilseacháin atá á soláthar ag TII agus feidhmiú mar phointe teagmhála do dhaoine faoi mhíchumas ar mian leo a leithéid sin de sheirbhísí agus d'fhoilseacháin a rochtain. Tá tuilleadh faisnéise faoi bheartas inrochtaineachta TII agus sonraí teagmhála ár nOifigh Rochtana le fáil ar leathanach Inrochtaineachta ár suímh ghréasáin.

Lean TII le páirt a ghlacadh i gCoiste Comhairliúcháin Inrochtaineachta (CCI) RITS. Páirteach in CCI tá oifigh ón Roinn, Gníomhaireachtaí, eagraíochtaí ionadaíocha ábhartha atá ag déanamh ionadaíochta ar dhaoine faoi mhíchumas agus comhaltaí den Ghrúpa Geallsealbhóirí Míchumais (GGSM). Chomh maith leis sin, lean TII ag obair le custaiméirí Luas trí chruinnithe an Ghrúpa Úsáideoirí, a thugann deis do dhaoine faoi mhíchumas aird a tharraingt ar agus saincheisteanna inrochtaineachta a phlé, agus conas a bhféadfaí déileáil leo.

Tugadh faoi roinnt tionscnamh chun inrochtaineacht ar sheirbhísí agus ar bhonneagar TII a fheabhsú de réir a chéile. Áirítear ina measc:

- Uasghrádú fógraí ar an Luas. Beidh an tionscnamh seo mar bhonn le líon na bhfógraí cinn scríbe ar na tramanna a mhéadú, níos mó cúnamh a thabhairt do gach custaiméir, go háirithe custaiméirí atá dall nó atá faoi lagamharc. Táthar ag súil go gcríochnófar an obair uasghrádaithe in 2020.
- ag leanúint le comhoibriú le hoibritheoirí bóithre dola chun díolúintí dola a leathnú chun cur ar chumas tiománaithe ainmnithe paisinéirí faoi

mhíchumas a bheith incháilithe le haghaidh turas gan dola. Cuireadh scéim nua díolúine dola, atá deartha chun an próiseas iarratais a shimpliú agus cead a thabhairt d'fheithiclí atá modhnaithe do dhaoine faoi mhíchumas tiomáint trí gach dola-phlás in Éirinn gan táille a íoc, i bhfeidhm ag tús ag 2020.

- tabhairt faoi iniúchadh inrochtaineachta ar Ionaid Seirbhíse Mótarbhealaigh, chun comhlíontacht le dea-chleachtas a dheimhniú agus chun feabhsuithe a shainaithint, áit ar gá.
- páirt a ghlacadh, i dteannta le gníomhaireachtaí iompair eile, i scéim an chárta JAM (Nóiméad Amháin ['Just a Minute']), a sheol an tAire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt i mí na Nollag. Ceadáíonn cárta JAM do dhaoine ag a bhfuil deacracht foghlama, uathachas nó bacainn chumarsáide a rá, go ciúin agus go héasca, le duine éigin eile a bheith foighneach leo ar feadh 'Nóiméad Amháin'.

Seirbhís do Chustaiméirí

Tá ról lárnach ag seirbhís ardcháilíochta do chustaiméirí a sholáthar i ngníomhaíochtaí TII, agus tá iarracht leanúnach á déanamh againn ar gcleachtais ghnó a fheabhsú ar mhaithe leis na caighdeáin is airde a chinntiú sa teagmháil a bhíonn againn lenár gcustaiméirí. Tá a ghealltanais seirbhís ar ardchaighdeán a sholáthar agus monatóireacht a dhéanamh ar fheidhmíocht, mar atá sonraithe i gCairt Chustaiméirí agus Plean Gníomhaíochta do Chustaiméirí 2016–2019 TII, atá ar fáil ar leathanach Sheirbhís do Chustaiméirí ár suímh ghréasáin, á gcomhlíonadh ag TII.

Éifeachtúlacht Fuinnimh

Gealltanais Straitéiseach

Tá TII tiomanta do bheith ag obair i gcomhpháirt lena chomhpháirtithe oibriúcháin agus cothabhála agus le tacaíocht ó Fhuinneamh Inmharthana na hÉireann (SEAI) chun oibríochtaí atá níos éifeachtúla ó thaobh fuinnimh de a sholáthar. Tá cur síos déanta ar an ngealltanais seo i Ráiteas Straitéise 2019 – 2023 TII agus tá sé suite sa chomhthéacs níos leithne de bhreis gréasán inbhuanaithe bóithre agus iarnróid éadroim a fhorbairt.

Tá fianaise le fáil i gcur chuige TII ar riachtanais a bhaineann le spriocanna éifeachtúlachta fuinnimh do chomhlachtaí poiblí atá sonraithe ag an Rialtas.

Tá TII ag leanúint lena chlár foirmiúil bainistíochta fuinnimh dá ghníomhaíochtaí a fheabhsú. I mí na Nollag, bronnadh creidiúnú ar TII trí Údarás um Chaighdeán Náisiúnta na hÉireann (NSAI) - ISO 50001:2018, an caighdeán Córas Bainistíochta Fuinnimh d'ídiú fuinnimh atá á bhainistiú go díreach ag TII. Tá TII ag leanúint ar aghaidh ag obair i gcomhpháirt lena oibritheoirí agus conraitheoirí ar iarrachtaí a bhaineann le héifeachtúlacht fuinnimh a fheabhsú ar na sócmhainní atá á n-oibriú agus á gcothabháil acu. Faoi Chonradh nua Oibríochtaí agus Cothabhála Luas, cuirfidh Transdev tús le clár de bhainistíocht fhoirmiúil fuinnimh. Tá gealltanais tugtha aige oibriú le TII, tabhairt faoi roinnt tionscnamh éifeachtúlachta fuinnimh as seo go ceann dhá bhliain, agus é mar aidhm feidhmíocht an fhlít tramanna agus a bhonneagair a fheabhsú.

Le haghaidh 2020, beidh béim á leagan ag Gnó Iarnróid Éadrom TII ar sholáthar na dtionscnamh seo a chinntiú. Leanfaidh TII ar aghaidh lena chlár tionscnamh níos leithne a bhfuil sé mar aidhm leis éifeachtúlacht fuinnimh a fheabhsú sna hoibríochtaí ar fad. Áirítear ina measc seo leanúint le réitigh shoilsithe saincheaptha atá éifeachtúil ó thaobh fuinnimh de a fhorbairt don ghréasán bóithre náisiúnta, tacú lenár gcomhpháirtithe sna húdarais áitiúla, oibriú leis an Oifig Bainistíochta Bóithre (OBB) ar thionscadail uasghrádaithe soilsithe ar phríomhbhealaí, agus oibriú le agus tacú le hoibritheoir agus le déantúsóir flít tramanna Luas chun réitigh atá éifeachtúil ó thaobh fuinnimh de a fhorbairt le haghaidh córas ar bord. Leanfaidh TII ag tacú le foireann dearaidh MetroLink i rith na gcéimeanna dearaidh chun MetroLink atá inbhuanaithe agus éifeachtúil ó thaobh fuinnimh de a fhorbairt.

Leanfaidh TII le taighde chun cur lena eolas agus tuiscint ar theicneolaíochtaí inbhuanaithe do bhóithre náisiúnta agus iarnród éadrom, agus conas is féidir teicneolaíochtaí nua a úsáid chun ídiú fuinnimh a bhainistiú agus a laghdú.

M11, Seachbhóthar Ghuaire Loch Garman

Ráiteas Rialachais agus Tuarascáil Chomhaltaí Boird TII

An Bord (Grianghraif agus Beathaisnéisí Gonta)

Cormac O'Rourke (Cathaoirleach)

Is é Cormac O'Rourke Stiúrthóir Airgeadais Chorporáidigh Goodbody agus tá sainspéis aige i bhfuinneamh, bonneagar agus cúram sláinte. Tá breis is 30 bliain taithí aige ar bhaincéireacht infheistíochta, a chlúdaíonn fuinneamh, bonneagar/comhpháirtíochtaí príobháideacha poiblí agus Teileachumarsáid. Roimhe sin bhí sé ag feidhmiú mar Cheannasaí Eorpach ar Mhaoiniú Tionscadail i mBanc KBC NV agus mar Stiúrthóir Infheistíochta ESBI. Ceapadh é mar Chathaoirleach ar an Údarás um Bóithre Náisiúnta agus ar an nGníomhaireacht um Fháil Iarnród in Eanáir 2013 agus ba é an chéad Chathaoirleach ar TII i ndiaidh an chumaisc i mí Lúnasa 2015. Athcheapadh Cormac O'Rourke mar Chathaoirleach i mí Feabhra 2018 le haghaidh téarma trí bliana.

Michael Nolan (POF)

Ceapadh Michael Nolan mar an chéad Phríomhfheidhmeannach ar Bhonneagar Iompair Éireann ar an 1 Lúnasa 2015. Sula ndeachaigh sé i mbun an róil seo, chaith Michael 13 bhliain ag obair don Údarás um Bóithre Náisiúnta agus bhí freagrachtaí éagsúla aige, lena n-áirítear post mar Cheannasaí na Mórthionscadal agus Ceannasaí na Bainistíochta Clár. Tá formhór a shaoil caite aige ag obair sa tseirbhís phoiblí, le hÚdarás Áitiúla den chuid is mó. Is Innealtóir Cairte é Michael agus Comhalta d'Institiúid Innealtóirí na hÉireann, agus is céimí de chuid OÉ Gaillimh, Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath agus Ollscoil Oxford é.

Jacqueline Cross

Is aturnae í Jacqueline Cross agus tá taithí breis is 20 bliain aici. Tá taithí aici ar chomhairle a thabhairt maidir le nithe Corparáideacha agus Tráchtála, Dlí Cuideachtaí, Rialachas Corparáideach agus Obair Chomhairleach sna Earnáil Phoiblí. Roimhe seo chaith sí cúig bliana ag obair mar chomhairleoir sinsearach dlí intí san earnáil phoiblí. Chomh maith leis sin, tá neart taithí ag Jacqueline ar chomhairle a thabhairt maidir le Reachtaíocht agus an próiseas reachtach.

Gary Comiskey

Tá Gary Comiskey ag obair mar Stiúrthóir in Ernst and Young, áit a bhfuil sé i gceannas ar ghrúpa Comhairleach Rialtais agus Earnála Poiblí. Tá taithí aige ar theicneolaíocht faisnéise, bainistíocht riosca agus dearbhú rialuithe, agus roimhe seo d'oibrigh Gary le raon leathan eagraíochtaí san earnáil phoiblí agus phríobháideach. I láthair na huaire, tá sé dírithe ar thionscadail a chur i gcrích a bhaineann le feabhas agus athrú eagraíochtúil. Tháinig deireadh le téarma oifige Gary i Meán Fómhair 2019.

Joe O'Mahony

Bhí Joe O'Mahony ag obair mar Stiúrthóir Bainistíochta Leictreachas Thuaisceart Éireann idir 2011 agus 2014 i ndiaidh do BSL é a cheannach. Tá breis is 20 bliain taithí aige ar mhórhionscadail bonneagar cumhachta a bhainistiú lena n-áirítear clár athnuachana líonra a raibh €3bn infheistithe ann do ESB Networks. Is comhalta boird de KTL, Lagan Hibernian agus Ionad Iomaíochais i dTuaisceart Éireann é.

Ms Virginia O'Dowd

Iar-oideoir agus Comhairleoir Baile/Contae í Virginia O'Dowd. Chaith sí dá théarma mar Mhéara ar an Aonach, Co. Thiobraid Árann. Tá sí ag feidhmiú mar Chathaoirleach/mar Chomhalta roinnt eagraíochtaí deonacha agus Bord Stáit. Tháinig deireadh le téarma oifige Virginia in Iúil 2019.

Seamus Neely

Tá Seamus Neely ag feidhmiú mar Phríomhfheidhmeannach ar Chomhairle Contae Dhún na nGall agus i láthair na huaire tá sé ag feidhmiú mar Chathaoirleach ar Donegal Tourism Ltd. freisin. I ndiaidh dó tréimhse a chaitheamh i mbun oibre san earnáil príobháideach, tá breis is 29 bliain taithí éagsúil Seirbhíse Poiblí ag Seamus, 20 bliain ag Leibhéal Bainistíochta Sinsearaí ina measc.

Aebhric McGibney

Tá Aebhric McGibney (M. Litt (Econ), MBA, C Dir) ag obair mar Stiúrthóir Gnóthaí Poiblí agus Idirnáisiúnta le Comhlachas Tráchtála Bhaile Átha Cliath. Is Stiúrthóir Cairte é agus roimhe seo bhí sé ag feidhmiú ar Bhord Chóras Iompair Éireann, i mbun cathaoirleachta ar a Choiste Airgeadais agus Réadmhaoine. Roimhe seo, bhí sé ag obair mar léachtóir i gColáiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath, mar chomhairleoir eacnamaíoch le Fitzpatrick Associates agus mar Eacnamaí Sinsearach le IBEC. Ceapadh Aebhric ina chomhalta Boird i mí Dheireadh Fómhair 2018.

Mary O'Donovan

Is Stiúrthóir Cairte í Mary O'Donovan ag a bhfuil taithí Boird sna hearnálacha poiblí, príobháideacha agus carthanúla. I láthair na huaire tá sí ag feidhmiú mar chomhalta Boird ar an mBord um Thionóntachtaí Cónaithe agus mar Chomhalta Boird de An Post. Tá taithí fairsing aici ag leibhéal sinsearach ar bhainistíocht oibríochtaí, bainistíocht córas agus bainistíocht ghinearálta agus bhí ról shinsearach aici lena n-áirítear Stiúrthóir Seirbhísí do Chustaiméirí, Príomhoifigeach Faisnéise, Príomhoifigeach Oibríochtaí agus Bainisteoir Ginearálta sna hearnálacha Teileachumarsáide agus Seachfhoinsithe Próiseas Gnó. Ceapadh Mary ina chomhalta Boird i mí Dheireadh Fómhair 2018.

An Fhoireann Feidhmiúcháin

John Maher
Stiúrthóir
Seirbhísí Gnó

Chuaigh John Maher ar scor ó TII i mí na Nollag 2019, agus bhí sé ag feidhmiú mar Stiúrthóir Seirbhísí Gnó. Is Comhalta de Chumann na gCuntasóirí Cairte Deimhnithe é. Thosaigh sé ag obair san ÚBN i 1995 mar Cheannasaí Airgeadais agus sular thosaigh sé ag san ÚBN chaith sé 15 bhliana ag obair mar chuntasóir san earnáil phríobháideach. Tá beagnach 25 bliain taithí ag John ag leibhéal an stiúrtóra feidhmiúcháin agus bhí freagrachtaí air a bhain le raon punann.

Audrey Keogh
Stiúrthóir
Seirbhísí Gnó

Is ag feidhmiú mar Stiúrthóir Seirbhísí Gnó i TII atá Audrey Keogh. Áirítear sa Rannán Seirbhísí Gnó, AD, Airgeadas, TF, Rialachas agus Dlí agus Talamh agus Réadmhaoin. Is Comhalta d'Institiúid Cuntasóirí Cairte na hÉireann í agus tá breis is 25 bliain taithí aici i mbun ról Airgeadais san earnáil phoiblí, i gcleachtas príobháideach agus sa tionscal.

Pat Maher
Stiúrthóir
Bainistíochta
Líonra

Tá Pat Maher ag obair mar Stiúrthóir Bainistíochta Líonra TII. Is innealtóir cairte é agus tá céimeanna Máistreachta aige san innealtóireacht shibhialta ó OÉG agus ó Ollscoil Calgary, Ceanada. Roimhe seo bhí sé ag obair le gnólaigh innealtóireachta comhairlí sa Ríocht Aontaithe agus in Éirinn sular thosaigh sé ag obair san ÚBN in 1999, agus ceapadh mar Cheannasaí Oibríochtaí Líonra ÚBN é in 2006.

Nigel O'Neill
Stiúrthóir
Oibríochtaí
Tráchtála

Tá Nigel O'Neill ag obair mar Stiúrthóirí Oibríochtaí Tráchtála Bhonneagar Iompair Éireann. Tá céimeanna BSc agus MSc san innealtóireacht ag Nigel agus is Innealtóir Cairte é agus comhalta d'Institiúid Innealtóirí na hÉireann.

Tá 28 bliain taithí ag Nigel sna hearnálacha príobháideacha agus poiblí lena n-áirítear innealtóireacht shibhialta, bainistíocht tionscadal, soláthar poiblí, planáil straitéiseach iompair, Comhpháirtíochtaí Príobháideacha Poiblí (CPP), oibríochtaí dola agus oibríochtaí iarnróid éadroim.

Ger Hannon
Stiúrthóir
Seirbhísí
Corparáideacha

Tá Ger Hannon ag obair mar Stiúrthóir Seirbhísí Corparáideacha TII. Tá beagnach 40 bliain taithí aige i dtimpeallachtaí difriúla go príomha san earnáil tráchtála stáit agus lena n-áirítear 16 bhliain ag leibhéal stiúrthóir feidhmiúcháin agus bhí sé freagrach as raon punann.

Helen Hughes

Stiúrthóir

Seirbhísí
Gairmiúla

Tá Helen ag obair mar Stiúrthóir Seirbhísí Gairmiúla TII. Roimhe seo bhí sí ag obair mar Cheannasaí Pleanála Straitéisí agus Iompair an Údaráis um Bóithre Náisiúnta. Tá breis is 30 bliain taithí aici ar phleanáil iompair, breithmheas ar thionscadail agus bainistíocht tionscadal sa Ríocht Aontaithe, sa Fhrainc agus in Éirinn. Is Innealtóir Cairte í agus tá céim Bhaitsiléara san Innealtóireacht Shibhialta aici agus Dioplóma i mBainistíocht Tionscadal.

Peter Walsh

Stiúrthóir

Bainistíocht Clár
Caipitiúil

Tá Peter Walsh ag obair mar Stiúrthóir Clár Caipitiúil TII. Tá breis is 39 bliain taithí aige i réimse na hInnealtóireachta Sibhialta.

Clúdaítear i Rannán an Chláir Chaipitiúil gach forbairt, infheistíocht agus bainistíocht clár bonneagar iompair i bpunann bóithre náisiúnta agus iompair poiblí TII. Áirítear sa rannán seo seirbhísí tionscadail agus seirbhísí réadmhaoine chomh maith.

Sean O'Neill

Stiúrthóir

Cumarsáid
Chorparáideach

Tá Sean O'Neill ag obair mar Stiúrthóir Cumarsáid Chorparáideach TII. Tá breis is 20 bliain caite aige ag obair mar ghairmí cumarsáide i raon earnálacha gnó, lena n-áirítear tionscadail bhiteicneolaíochta agus mórtionscadail bhonneagair. Thosaigh sé ag obair leis an Údarás um Bóithre Náisiúnta in 2005 mar Cheannasaí Cumarsáide. Is comhalta é d'Institiúid na hÉireann um Chaidreamh Poiblí agus tá Máistreacht i mBainistíocht Cumarsáide aige.

Edel McCormack

Ceannasaí
Rialachais agus
Rúnaí Dlí an
Bhoird

Tá Edel McCormack ag obair mar Cheannasaí Rialachais agus Dlí TII agus mar Rúnaí an Bhoird. Is Aturnae cáilithe í agus thosaigh sí ag obair leis an nGníomhaireacht um Fháil Iarnróid (GFI) in 2013 mar Dhlíodóir Réadmhaoine intí, agus bhí na saincheisteanna dlí réadmhaoine ar fad á bainistiú aici le haghaidh GFI. Ceapadh Edel mar Cheannasaí Rialachais agus Dlí in 2015, agus tá maoirseacht á déanamh aici ar sholáthar seirbhísí dlí do TII agus ar nithe a bhaineann le rialachas corparáideach. Tá céim sa Dlí Sibhialta, Máistreacht i nDlí na hEorpa agus Dioplómaí in Eadránú agus Caidreamh Poiblí ag Edel. Tá cead aici a bheith i mbun cleachtais i Sasana agus sa Bhreatain Bheag freisin.

Freagrachtaí an Bhoird

Nithe Forchoimeádta don Bhord

Déantar cur síos sa Chód Cleachtais le haghaidh Rialachas TII ar gach ní atá forchoimeádta go sonrach do chinneadh an Bhoird. Tá na príomhnithe seo a leanas forchoimeádta do chinneadh an Bhoird:

- faomhadh Chód Cleachtais TII;
- faomhadh na Tuarascála Bliantúla, an Bhuiséid Bhliantúil agus an Phlean Gnó Chorporáidigh;
- faomhadh na Ráiteas Airgeadais;
- téarmaí tagartha choistí an Bhoird;
- leibhéil údarais tarmligthe, beartas stáitchiste agus bainistíochta riosca;
- aon chinneadh feidhm a chomhlíonadh go díreach seachas trí Údarás Áitiúil;
- scéimeanna dola nua a bhunú nó scéim dola a chúlghairm; agus
- fodhlíthe nua do scéim dola nó córas iarnróid

D'fhonn a chinntiú gur féidir leis an mBord a fhreagrachtaí a chomhlíonadh i ndáil le treo straitéiseach TII, tá an faomhadh seo a leanas forchoimeádta don Bhord le haghaidh mórscéimeanna, arna sainiú chun críche comhsheasmhachta leis an gCód Caiteachais Phoiblí mar scéimeanna lena mbaineann luach caipitiúil sa bhreis ar €20 milliún. Aon chinneadh chun:

- Ordú Ceannaigh Éigeantaigh (OCÉ) agus Staidéar Tionchar Timpeallachta (STT) mórscéim bóithre a chur faoi bhráid an Bhoird Pleanála;
- larratas Ordaithe Iarnróid a chur faoi bhráid an Bhoird Pleanála;
- tús a chur le tógáil mórscéime;
- conradh CPP a bhunú (tá gach conradh CPP forchoimeádta, fiú mura mórchonarthaí iad); agus
- Faoi Chreat Bainistíochta Oibreacha Caipitiúla an Rialtais, tá dualgas ar TII úsáid a bhaint as tacar foirmeacha conartha Conarthaí Oibreacha Poiblí (COP). Sa chás nach bhfuil na foirmeacha COP seo oiriúnach lena n-úsáid ar thionscadail TII, féadfaidh TII maolú a lorg ó Choiste Conarthaí Tógála an Rialtais (CCTR) faoi Alt 6 (c) de Chiorclán 01/2016 RCPA. Roimh cheadú a fháil ó CCTR le haghaidh maolú den sórt sin, ní mór faomhadh an Bhoird a fháil. Chomh maith leis sin, teastaíonn faomhadh an Bhoird le haghaidh aon difear suntasach i dtéarmaí agus i gcoinníollacha conartha i gcomparáid lena bhfuil faofa ag RCPA agus CCTR.

Tarmligean an Bhoird

Ráiteas Freagrachtaí

- úsáid an tSéala, don POF, an Stiúrthóir Seirbhísí Gnó, an Stiúrthóir Oibríochtaí Tráchtála agus Ceannasaí Dlí agus Rialachais mar Rúnaí an Bhoird (a bhfuil a úsáid le taifeadadh i dTuarascáil an POF don Bhord);
- faomhadh Luasteorainneacha, don POF nó aon chomhalta foirne atá údaraithe chuige sin;
- saincheisteanna pleanála, don POF nó d'aon chomhalta foirne atá údaraithe chuige sin;
- moltaí do Choimisinéir an Gharda Síochána maidir leis na hAchtanna um Thrácht ar Bhóithre, mar a fhoráiltear in Alt 23 d'Achtanna na mBóithre;
- ceapachán daoine údaraithe, maidir le cigireacht, suirbhéireacht agus a leithéid, mar a fhoráiltear in Alt 78 d'Achtanna na mBóithre; agus
- teoracha a thabhairt d'Údaráis Áitiúla mar a fhoráiltear i rialachán 3(7) de Rialacháin Bainistíochta Sábháilteachta Bhonneagar na mBóithre.

Ráiteas Freagrachtaí

Ceanglaíonn Achtanna na mBóithre 1993 go dtí 2015, ar TII ráitis airgeadais a ullmhú le haghaidh gach bliain airgeadais i cibé foirm a cheadóidh an tAire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt le toiliú an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe.

Tá Bord TII freagrach as taifid chuntasaíochta oiriúnacha a choimeád a nochtann, go réasúnta cruinn, ag tráth ar bith, staid airgeadais TII agus a chuireann ar a chumas a chinntiú go gcomhlíonann na ráitis airgeadais Achtanna na mBóithre 1993 go dtí 2015.

Chomh maith leis sin, tá TII freagrach as a shócmhainní a chosaint agus bearta réasúnacha a dhéanamh chun calaois agus mírialtachtaí eile a chosc agus a bhrath.

Nuair a bhíonn na ráitis airgeadais seo á n-ullmhú, ceanglaítear ar TII:

- beartais chuntasaíochta cuí a roghnú agus iad a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach;
- a chinntiú go bhfuil aon bhreithiúnais agus meastacháin a dhéantar réasúnta agus stuama;
- a shonrú cibé acu ar leanadh nó nár leanadh le caighdeáin chuntasaíochta cuí, faoi réir aon imeachtaí ábhartha arna nochtadh agus arna míniú sna ráitis airgeadais;
- a chinntiú go dtugann na ráitis airgeadais léargas fíorcheart ar fheidhmíocht airgeadais TII agus
- na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn an ghnóthais leantaigh mura bhfuil sé oiriúnach glacadh leis go leanfaidh TII ag feidhmiú

Tá an Bord freagrach as an bplean agus buiséad bliantúil a fhaomhadh. Déantar feidhmíocht TII i gcomparáid leis an bplean agus buiséad bliantúil a mheas ag gach cruinniú Boird. Measann an Bord go dtugann na ráitis airgeadais léargas fíorcheart ar fheidhmíocht airgeadais agus ar staid airgeadais TII ag an 31 Nollaig 2019.

Struchtúr an Bhoird

Is é an tAire atá freagrach as comhdhéanamh an Bhoird mar aon le ceapadh agus athcheapadh Comhaltaí Boird agus téarmaí agus coinníollacha a gceapacháin. Faoin gCód Cleachtais, sa chás go measann an Cathaoirleach go bhfuil scileanna sonracha riachtanach ar an mBord, féadfaidh sé/sí comhairle a chur ar an Aire sula mbíonn folúntais ar an mBord ionas gur féidir leis an Aire tuairimí an Chathaoirligh a chur san áireamh nuair a bhíonn ceapacháin á ndéanamh.

Tá an Bord sásta nach bhfuil a Chomhaltaí i mbun aon chaidreamh gnó nó caidreamh eile a bhféadfadh éifeacht ábhartha a bheith aige, nó a bhféadfadh an chosúlacht a bheith air go bhfuil éifeacht ábhartha aige, ar fheidhmiú a mbreithiúnas neamhspleách.

Nochtann gach Comhalta Boird aon leas agus ní ghlacann siad páirt in aon phlé nó in aon chinntí Boird sa chás go bhfuil coinbhleacht i gceist nó sa chás gur thug siad leas díreach nó indíreach de réir mar a cheanglaíonn an Cód Cleachtais.

Gach bliain comhlánaíonn Comhaltaí Boird ceistneoir meastóireachta féinmheasúnaithe agus comhlánaíonn comhaltaí an Choiste Iniúchta agus Riosca seicliosta a bhaineann le héifeachtacht an Choiste Iniúchta agus Riosca. Ceanglaíonn an Cód Cleachtais go ndéantar meastóireacht sheachtrach ar Éifeachtacht an Bhoird gach trí bliana agus chuir TII an ceanglas seo i gcrích in 2019.

Comhaltaí Boird - Sceideal Táillí agus Costas

	Comhaltaí Boird	Ról	Dáta an Chéad Cheapacháin	Críoch an Téarma Reatha
1	Michael Nolan	Príomhfheidhmeannach	01.08.15	31.07.20
2	Jacqueline Cross*	Gnáthchomhalta	01.03.10	01.12.20
3	Gary Comiskey**	Gnáthchomhalta	07.09.12	06.09.19
4	Cormac O'Rourke	Cathaoirleach	10.10.12	25.02.21
5	Joe O'Mahony	Gnáthchomhalta	14.02.13	30.06.24
6	Virginia O'Dowd***	Gnáthchomhalta	08.07.14	07.07.19
7	Seamus Neely	Gnáthchomhalta	01.11.15	31.10.20
8	Aebhric McGibney	Gnáthchomhalta	15.10.18	14.10.21
9	Mary O'Donovan	Gnáthchomhalta	15.10.18	14.10.21

*Cuireadh síneadh le téarma Jacqueline Cross i mí Feabhra 2020 go dtí an 1 Nollaig 2020

**D'éirigh Gary Comiskey as a chúraimí Boird ar an 6 Meán Fómhair 2019

***D'éirigh Virginia O'Dowd as a cúraimí Boird ar an 7 Iúil 2019

Tá struchtúr éifeachtach Coiste ag an mBord chun cabhrú leis a fhreagrachtaí a chomhlíonadh. Tá dhá choiste bunaithe ag an mBord, mar seo a leanas:

1. An Coiste Iniúchta agus Riosca

Páirteach sa Choiste Iniúchta agus Riosca tá triúr comhaltaí Boird agus Cathaoirleach Neamhspleách – Aidan Horan. Is é ról an Choiste Iniúchta agus Riosca (CIR) tacú leis an mBord lena fhreagrachtaí as saincheistanna a bhaineann le riosca, rialú agus rialachas trí athbhreithniú a dhéanamh ar chuimsitheacht dearbhuithe a bhaineann le riachtanais dearbhaithe an Bhoid agus a chomhlíonadh agus athbhreithniú a dhéanamh ar iontaofacht agus ar shláine na ndearbhuithe seo. Tá cur síos déanta ar fhreagrachtaí CIR ina théarmaí tagartha scríofa, a ndéanann an Coiste iad a athbhreithniú gach bliain agus a ndéanann an Bord iad a fhaomhadh.

Tuairiscíonn CIR go foirmiúil don Bhord, trí fhaisnéis nó comhairle dá leithéid a sholáthar de réir mar is cuí, trí láithreoireachtaí rialta Chathaoirleach CIR don Bhord maidir le gníomhaíochtaí, saincheistanna agus moltaí gaolmhara an choiste. Cuireann CIR tuarascáil bhliantúil ar fáil don Bhord, ag tráth a thacaíonn le bailchríoch a chur ar an tuarascáil bhliantúil agus ar na ráitis

airgeadais agus an t-athbhreithniú a dhéanann an Bord ar an gcóras rialaithe inmheánach, agus ndéantar achoimre ar na tátail a baineadh as an obair atá déanta i rith na bliana.

2. An Coiste Straitéise

Ceathrar comhaltaí Boird atá páirteach sa Choiste Straitéise. Is é an ról atá ag an gCoiste Straitéise cabhrú leis an mBord le plean straitéiseach le haghaidh Bhonneagar Iompair Éireann a ullmhú agus glacadh leis an bplean sin. Tá cur síos déanta ar fhreagrachtaí an Choiste Straitéise ina théarmaí tagartha scríofa, a ndéanann an Coiste iad a athbhreithniú gach bliain agus a ndéanann an Bord iad a fhaomhadh.

Tuairiscíonn an dá Choiste go foirmiúil don Bhord, trí fhaisnéis nó comhairle a sholáthar de réir mar is cuí, trí láithreoireachtaí rialta Chathaoirleach an Choiste ó am go ham don Bhord maidir le gníomhaíochtaí, saincheistanna agus moltaí gaolmhara an Choiste. Cuireann an dá choiste tuarascáil ar fáil don Bhord, ag tráth a thacaíonn le bailchríoch a chur ar an Tuarascáil Bhliantúil agus ar na Ráitis Airgeadais, ina ndéantar achoimre ar na tátail a baineadh as an obair atá déanta i rith na bliana.

Comhaltaí Boird - Sceideal Tinrimh

2019	Bord		An Coiste Iniúchta agus Riosca		An Coiste Straitéise	
	A	B	A	B	A	B
Cormac O'Rourke	11	11	N/A	N/A	10	10
Jacqueline Cross	11	10	8	7	N/A	N/A
Gary Comiskey	6 ¹	6	6	6	N/A	N/A
Joe O'Mahony	11	11	N/A	N/A	10	10
Virginia O Dowd	6 ²	6	N/A	N/A	6	6
Seamus Neely	11	11	N/A	N/A	10	10
Michael Nolan	11	11	N/A	N/A	10	10
Aebhríc McGibney	11	10	8	8	N/A	N/A
Mary O'Donovan	11	11	8	8	N/A	N/A

Taispeántar i gColún A líon na gcruinnithe a reáchtáladh i rith 2019 nuair a bhí an Comhalta Boird ina c(h)omhalta den Bhord agus/nó den Choiste. Taispeántar i gColún B líon na gcruinnithe ar freastalaíodh orthu i rith 2019 nuair a bhí an Comhalta Boird ina c(h)omhalta den Bhord agus/nó den Choiste.

¹D'éirigh Gary Comiskey as a chúraimí Boird ar an 6 Meán Fómhair 2019

²D'éirigh Virginia O'Dowd as a cúraimí Boird ar an 7 Iúil 2019

Comhaltaí Boird - Sceideal Táillí agus Costas

				2019	2019
				Táillí	Costais íoctha
1	Michael Nolan	Príomhfheidhmeannach	Nóta 1 Nóta 2	0	0
2	Jacqueline Cross	Gnáthchomhalta		11,970	0
3	Gary Comiskey	Gnáthchomhalta		8,215	0
4	Cormac O'Rourke	Cathaoirleach		20,520	0
5	Joe O'Mahony	Gnáthchomhalta		11,970	0
6	Virginia O'Dowd	Gnáthchomhalta		6,214	798
7	Seamus Neely	Gnáthchomhalta	Nóta 1	0	5,800
8	Aebhric McGibney	Gnáthchomhalta		11,970	0
9	Mary O'Donovan	Gnáthchomhalta		11,970	5,550
			iomlán	82,829	12,148

Nóta 1: Tá táillí Boird Chatagóir 2 Comhlachtaí Seirbhíse Poiblí Neamhthráchtála (Cathaoirleach €20,520, Stiúrthóir €11,970) i bhfeidhm ón 14 Iúil 2015. De réir phrionsabal "Aon-Tuarastal an Duine" na Roinne Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, ní bhfuair Michael Nolan agus Seamus Neely táille i ndáil le fónamh ar an mBord.

Nóta 2: Tabhaíodh na costais a íocadh le Michael Nolan i rith na bliana ina cháil mar Phríomhfheidhmeannach i rith 2019 seachas mar Chomhalta Boird.

Athruithe ar Phríomhphearsanra

I dteannta le hathruithe ag leibhéal Boird a dtagraítear dóibh sa tábla "Comhaltaí Boird - Sceideal na dTéarmaí Ceapacháin" rinneadh athrú amháin ar an bhfoireann bainistíochta sinsearach. Ghlac Audrey Keogh le háit John Maher mar Stiúrthóirí Seirbhísí Gnó ar an 3 Meán Fómhair 2019.

Nochtuithe arna gCeangal de réir an Chóid Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016)

Tá an Bord freagrach as a chinntiú go bhfuil ceanglais an Chóid Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, mar a d'fhoilsigh an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe i mí Lúnasa 2016, comhlíonta ag TII. Ceanglaítear na nochtuithe seo a leanas de réir an Chóid.

Costais Chomhairleachta

Áirítear i gcostais chomhairleachta an costas a bhaineann le comhairle sheachtrach a chur ar fáil don fhoireann bainistíochta agus ní áirítear iontu feidhmeanna seachfhoinsithe 'gnó mar is gnách'.

	2019 €'000	2018 €'000
Comhairle dlí	1,794	1,193
Comhairle cánach, airgeadais/achtúireach	143	105
Eile – Bainistíocht Tionscadal agus Tacaíocht Ghnó	589	639
Iomlán	2,526	1,937
Costais chomhairleachta caipitlithe	0	26
Costais chomhairleachta muirearaithe chuig an Ráiteas Ioncaim agus Caiteachais	2,526	1,911
Iomlán	2,526	1,937

Costais agus Socraíochtaí Dlí

Taispeántar sa tábla thíos miondealú ar mhéideanna aitheanta mar chaiteachas sa tréimhse tuairiscithe i ndáil le costais dlí, socraíochtaí agus imeachtaí idir-réitigh agus eadrána a bhaineann le conarthaí le tríú páirtithe. Ní áirítear anseo caiteachas tabhaithe i ndáil le comhairle ghinearálta dlí a fuair TII atá nochta sna Costais Chomhairleachta thuas.

	2019 €'000	2018 €'000
Táillí dlí – imeachtaí dlí	1,083	971
Íocaíochtaí idir-réitigh agus eadrána	188	71
Socraíochtaí	0	100
Iomlán	1,271	1,142

Cuimsítear sna costais dlí seo na costais a bhaineann le 6 chás. Níl aon chostais a bhaineann le díospóidí a bhfuil comhlachtaí Stáit eile páirteach iontu i gceist (2018: Náid). D'íoc árachóirí TII as na costais agus socraíochtaí breise. Baineann an costais idir-réitigh agus eadrána thuas le costais tabhaithe go díreach ag TII agus ní áirítear iontu íocaíochtaí idir-réitigh agus eadrána íoctha ag Údaráis Áitiúla.

Caiteachas Taistil agus Cothaithe

Tá an caiteachas taistil agus cothaithe á chatagóiriú mar seo a leanas:

	2019 €'000	2018 €'000
Intíre		
- Bord	12	5
- Fostaithe	592	562
Idirnáisiúnta		
- Bord	0	0
- Fostaithe	139	137
Iomlán	743	704

Caiteachas Fáilteachais

Áirítear sa Chuntas Ioncaim agus Caiteachais an caiteachas seo a leanas:

	2019 €'000	2018 €'000
Fáilteachas foirne	10	7
Fáilteachas cliant	6	2
Iomlán	16	9

Bainistíocht Riosca

Tá an Bord freagrach as cinneadh a dhéanamh maidir le nádúr agus méid na rioscaí suntasacha a bhfuil sé sásta glacadh leo chun cuspóirí straitéiseacha TII a chomhlíonadh.

Cé gur ar an mBord atá an fhreagracht as bainistíocht riosca i ndeireadh na dála, tá CIR ag tacú leis, trí thorthaí a chuid athbhreithnithe a chur faoi bhráid an Bhoird. Faigheann CIR tuarascálacha rialta ón mBainisteoir Riosca Chorpáraidigh agus ó na hiniúcháirí inmheánacha agus neamhspleácha agus seiceáiltear dul chun cinn i gcomparáid leis na pleananna gníomhaíochta comhaontaithe chun riosca sainaitheanta a bhainistiú.

• Beartas Bainistíochta Riosca TII

Tá Beartas Bainistíochta Riosca TII faoi réir athbhreithniú agus faomhadh bliantúil an Bhoird lena fhíorú go bhfuiltear ag cloí le dea-chleachtas agus go bhfuil ceanglais an Chóid Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016) á gcomhlíonadh.

• Creat Bainistíochta Riosca TII

Tá glactha ag TII le creat bainistíochta riosca fiontair chun tacú lena Ráiteas Straitéise agus lena Phlean agus Buiséad Bliantúil. Cuimsítear sa chreat próiseas bainistíochta riosca saincheaptha d'fhonn a chinntiú go ndéantar príomhrioscaí a shainaithint, a chur in ord tosaíochta, a bhainistiú, a mhonatóiriú agus a thuairisciú go comhsheasmhach ar fud TII. Déanann Coiste Riosca Fiontair athbhreithniú ar Rioscaí Fiontair agus cuirtear na sonraí cuí san áireamh i bplé ginearálta an Bhoird agus CIR. Sanntar úinéir do gach Riosca Fiontair ón bhfoireann

Feidhmiúcháin a dhéanann athbhreithniú rialta ar a rioscaí sannta.

Úsáideann an fhoireann Feidhmiúcháin na cuspóirí straitéiseacha chun riosca agus éiginnteacht phoitéinsiúil a shainaithint. Úsáidtear an t-aschur ó na cleachtaí seo chun gach clár riosca ar fud TII a athbhreithniú agus a athnuachan. Tacaíonn agus cumasaíonn inghlacthacht riosca shainithe rudaí a chur in ord tosaíochta agus maolú a phleanáil.

Déanann TII athbhreithniú ar a chreat bainistíochta riosca go rialta agus ar chur i bhfeidhm a chleachtas bainistíochta riosca lena chinntiú go bhfuil an creat bainistíochta riosca cothrom le dáta agus ábhartha.

Chuir TII Creat Bainistíochta Riosca chun feidhme in 2017. Tá an Creat faoi réir athbhreithniú agus faomhadh bliantúil an Bhoird.

• Inghlacthacht Riosca TII

Tá straitéisí chun riosca a rialú saincheaptha ag leibhéal thoilteanas TII déileáil le riosca, de réir Ráiteas Inghlacthachta Riosca TII. Breithníonn bainisteoirí TII cibé an bhfuil nó nach bhfuil rialuithe riosca agus gníomhaíochtaí maolaithe reatha leordhóthanach lena chinntiú go bhfuil dóchúlacht phoitéinsiúil nó iarmhairt riosca ag leibhéal réasúnta. Déantar tuilleadh gníomhartha a shainiú agus a chur chun feidhme má mheastar nach bhfuil an riosca laistigh d'inghlacthacht.

Tá an Inghlacthacht Riosca faoi réir athbhreithniú agus faomhadh bliantúil an Bhoird.

Ráiteas Comhlíontachta

Tá bearta cuí bunaithe ag TII chun an Cód Cleachtais a chomhlíonadh ina sonraítear prionsabail de rialachas corparáideach a gceanglaítear ar bhoird comhlachtaí stáit aird a thabhairt orthu.

Bhí an Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú le haghaidh 2019 á chomhlíonadh ag TII.

Reachtaíocht a Chomhlíonadh

Tá oibleagáidí rialachais chorparáidigh agus oibleagáidí eile á gcomhlíonadh ag TII lena n-áirítear

- Achtanna na mBóithre 1993 go dtí 2015;
- An tAcht um Eitic in Oifigí Poiblí 1995 (arna leasú);
- An tAcht um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí 2001;
- Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003;

- An tAcht um Míchumas 2005;
- Acht um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair 2005;
- Acht um Shaoráil Faisnéise 2014;
- An tAcht um Brústocaireacht a Rialáil 2015;
- An tAcht um Nochtadh Cosanta 2014; agus
- Na hAchtanna um Chosaint Sonraí 1988 agus 2003 agus reachtaíocht ghaolmhar

Nochtuithe Cosanta

Tá cur síos déanta ar an sásra trínar féidir le foireann TII aird a tharraingt ar ábhair imní, nó nochtadh a dhéanamh ar son leas an phobail, de réir an Achta um Nochtadh Cosanta 2014, i Nós Imeachta um Nochtadh Cosanta TII. Ní dhearnadh aon nochtadh in 2019 a bhféadfaí glacadh leis mar Nochtadh Cosanta faoi Acht um Nochtadh Cosanta 2014.

Prompt Payments

Mionsonraí	Líon na nÍocaíochtaí	Luach €	% na nÍocaíochtaí iomlána déanta
Íocaíochtaí iomlána déanta in 2019	2,592	469,464,841	100%
Líon na nÍocaíochtaí déanta laistigh de 15 lá	2,043	360,511,525	77%
Líon na nÍocaíochtaí déanta laistigh de idir 16 agus 30 lá	549	108,953,316	23%
Líon na nÍocaíochtaí déanta i ndiaidh breis is 30 lá	0	0	0%

Cormac O'Rourke

Cathaoirleach

An 23 Meitheamh 2020

Ráitis Airgeadais don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019

Faisnéis	52
Tuarascáil an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste	53
Ráiteas faoin Rialú Inmheánach	55
Ráiteas Ioncaim agus Caiteachais	59
Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach	60
Ráiteas ar Athruithe Caipitiúla agus Cúlchistí	61
Ráiteas ar Staid an Airgeadais	62
Ráiteas ar Shreafaí Airgid	63
Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais	64

Faisnéis

Cathaoirleach

Cormac O'Rourke

Comhaltaí Boird

Jacqueline Cross
Seamus Neely
Michael Nolan
Joe O'Mahony
Aebhric McGibney
Mary O' Donovan
Gary Comiskey**
Virginia O'Dowd**

Aturnaetha

McCann Fitzgerald
Cois Abhann
Cé Sir John Rogerson
Baile Átha Cliath 2

Arthur Cox Ionad
Phort an Iarla Ardán
Phort an Iarla Baile
Baile Átha Cliath 2

Baincéirí

Banc na hÉireann
Faiche an Choláiste
Baile Átha Cliath 2

Bainc-Aontas Éireann
52 Sráid Bhagóid Uachtarach
Baile Átha Cliath 4

Ceannoifig
Bhanc Uladh
Duga Sheoirse
Baile Átha Cliath 2

NTMA
Foirgneamh an
Státhiste Sráid na Canálach Móire
Íochtarach
Baile Átha Cliath 2

An Ghníomhaireacht Airgeadais
do Thithe cpt. 46
Faiche Stiabhna
Baile Átha Cliath 2

Banc Danske
Corparáideach agus
Institiúidí An tÁras
Idirnáisiúnta
3 Plas Mháistir an Chuain
IFSC, Baile Átha Cliath 1

Iniúcháirí

An tArd-Reachtaire Cuntas agus
Ciste 3A Sráid an Mhéara
Uachtarach Baile Átha Cliath 1
Éire

Seoladh Cláraithe

Ionad Gnó Gheata na Páirce Sráid
Gheata na Páirce
Baile Átha Cliath 8

*Tá téarmaí ceapacháin na gComhaltaí Boird sonraithe sa Ráiteas Rialachais

** Éirithe as cúraimí Boird i rith 2019

An tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste

Tuarascáil le tíolacadh do Thithe an Oireachtais

Bonneagar lompair Éireann

Tuairim maidir leis na ráitis airgeadais

Tá iniúchadh déanta agam ar ráitis airgeadais Bhonneagar lompair Éireann don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019 mar a cheanglaítear faoi Airteagal 5 den tríú sceideal d'Acht na mBóithre 1993. Cuimsítear sna ráitis airgeadais

- an ráiteas ioncaim agus caiteachais
- an ráiteas ar ioncam cuimsitheach
- an ráiteas ar athruithe caipitiúla agus cúlchistí
- an ráiteas ar staid airgeadais
- an ráiteas ar shreafaí airgid agus
- na nótaí qaolmhara, lena n-áirítear achoimre ar pholasaithe cuntasáiochta suntasacha.

I mo thuairimse, tugtar léargas fíorcheart sna ráitis airgeadais ar shócmhainní, dlíteanais agus staid airgeadais Bhonneagar lompair Éireann ar an 31 Nollaig 2019, agus a ioncam agus caiteachas le haghaidh 2019 de réir an Chaighdeáin Tuairiscithe Airgeadais (FRS) 102 - *An Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais atá infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann*.

An Bonn Tuairime

Rinne mé m'iniúchadh ar na ráitis airgeadais de réir na gCaighdeán Iniúcháireachta Idirnáisiúnta (Clanna) mar atá fógartha ag an Eagraíocht Idirnáisiúnta Uasfhoras Iniúcháireachta. Tá cur síos déanta ar na freagrachtaí atá ormsa faoi na caighdeáin seo sonraithe in aguisín leis an tuarascáil seo. Tá mise ag feidhmiú neamhspleách ar Bhonneagar lompair Éireann agus tá mo chuid freagrachtaí eiticiúla eile comhlíonta agam de réir na gcaighdeán seo.

Creidim go bhfuil an fhianaise iniúchta atá faighte agam leordhóthanach agus oiriúnach chun bonn le haghaidh mo thuairime a sholáthar.

Tuairisc maidir le faisnéis seachas na ráitis airgeadais, agus nithe eile

Tá faisnéis áirithe eile i dteannta leis na ráitis airgeadais tíolactha ag Bonneagar lompair Éireann. San áireamh ann tá an tuarascáil bhliantúil lena n-áirítear an ráiteas rialachais agus tuarascáil na gcomhaltaí Boid, agus an ráiteas ar rialú inmheánach. Tá cur síos déanta ar mo fhreagrachtaí tuairisciú maidir le faisnéis den sórt sin, agus nithe eile a dtuairiscím orthu de réir eisceachta, in aguisín leis an tuarascáil seo.

Seamus McCarthy
An tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste
An 25 Meitheamh 2020

Aguisín leis an tuarascáil

Freagrachtaí na gcomhaltaí Boird

Mar atá mionsonraithe sa ráiteas rialachais agus i dtuarascáil na gcomhaltaí Boird, tá na comhaltaí Boird freagrach as

- ullmhú na ráiteas airgeadais san fhoirm atá forordaithe faoi Airteagal 5 den tríú sceideal d'Acht na mBoithre 1993
- a áirithiú go dtugtar léargas fíorcheart sna ráitis airgeadais de réir FRS102
- rialtacht na n-idirbhearta a áirithiú
- measúnú a dhéanamh ar cibé an bhfuil nó nach bhfuil bonn cuntasáiochta an ghnóthais leantaigh oiriúnach, agus
- cibé rialú inmheánach a mheastar a bheith riachtanach chun ullmhú ráiteas airgeadais atá gan míshonrú ábhartha a chumasú, cibé mar thoradh ar chalaos nó ar earráid.

Freagrachtaí an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste

Ceanglaítear orm faoi Airteagal 5 den tríú sceideal d'Acht na mBoithre 1993 iniúchadh a dhéanamh ar ráitis airgeadais Bhonneagar Iompair Éireann agus tuarascáil a ullmhú i dtaobh an chéanna a chur faoi bhráid Thithe an Oireachtais.

Is é an cuspóir atá agam nuair atá an t-iniúchadh á dhéanamh agam dearbhú réasúnach a fháil maidir le cibé an bhfuil nó nach bhfuil na ráitis airgeadais ina n-íomláine gan míshonrú ábhartha mar gheall ar chalaos nó earráid. Is leibhéal ard dearbhaithe é dearbhú réasúnach, ach ní hionann é agus ráthaíocht go dtabharfaidh iniúchadh a dhéantar de réir na Clanna míshonrú ábhartha faoi deara nuair is ann dá leithéid. D'fhéadfadh míshonruithe eascairt ó chalaos nó earráid agus glactar leis go bhfuil siad ábhartha dá bhféadfaí, ina n-aonar nó ina n-íomláine, a bheith ag súil go réasúnach go mbeidh tionchar acu ar na cinntí geilleagracha a dhéanann úsáideoirí bunaithe ar na ráitis airgeadais seo.

Mar chuid den iniúchadh de réir na Clanna, bainim feidhm as breithiúnas gairmiúil agus tugaim aird ar sceipteachas gairmiúil i rith an iniúchta. Tríd an méid seo a dhéanamh,

- Sainithníim agus déanaim measúnú ar rioscaí míshonrú ábhartha na ráiteas airgeadais cibé más bunaithe ar chalaos nó earráid atá siad; dearaim agus cuirim nósanna imeachta iniúchta i gcrích a fhreagraíonn do na rioscaí seo; agus faighim fianaise iniúchta atá leordhóthanach agus oiriúnach chun bonn le haghaidh mo thuairime a sholáthar. Tá an riosca a bhaineann le míshonrú ábhartha ag eascairt ó chalaos a bheith á aithint níos airde ná riosca a tharlaíonn mar thoradh ar earráid, de bhrí go bhféadfadh claonpháirteachas, brionnú, easnaimh d'aon turas, mífhaisnéisí a bheith i gceist, nó d'fhéadfaí an rialú inmheánach a shárú.
- Tagaim ar thuiscint ar rialú inmheánach atá ábhartha don iniúchadh chun nósanna imeachta iniúchta a dhearadh atá oiriúnach sna himthosca, ach ní chun críche tuairim a chur in iúl maidir le héifeachtacht na rialuithe inmheánacha.
- Déanaim measúnú ar oiriúnacht na bpolasaithe cuntasáiochta a úsáidtear agus ar réasúntacht na meastachán cuntasáiochta agus na nochtuithe gaolmhara.

- Cuirim críoch leis an tuarascáil le tagairt d'oiriúnach úsáid bhonn cuntasáiochta an ghnóthais leantaigh agus, bunaithe ar an bhfianaise iniúchta faighte, agus tagraim do cibé an bhfuil nó nach bhfuil éiginnteacht ábhartha ann maidir le teagmhais nó coinníollacha a d'fhéadfadh amhras suntasach a chaitheamh ar chumas Bhonneagar Iompair Éireann leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leantach. Má chinneim gur ann d'éiginnteacht ábhartha, ceanglaítear orm aird a tharraingt i mo thuarascáil ar na nochtuithe gaolmhara sna ráitis airgeadais nó, mura bhfuil a leithéid sin de nochtuithe leordhóthanach, mo thuairim a athrú. Tá mo chonclúidí bunaithe ar an bhfianaise iniúchta a bhí faighte suas go dtí dáta mo thuarascála. É sin ráite, d'fhéadfadh teagmhais nó coinníollacha amach anseo a bheith mar bhonn le deireadh a chur le Bonneagar Iompair Éireann a bheith ag leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leantach.
- Déanaim measúnú ar chur i láthair, struchtúr agus ábhar na ráiteas airgeadais trí chéile, lena n-áirítear na nochtuithe, agus cibé an ndéanann nó nach ndéanann na ráitis airgeadais ionadaíocht ar na hidirbhearta agus ar na teagmhais bhunúsacha ar shlí a thugann léargas cothrom.

Déanaim cumarsáid leo siúd atá freagrach as rialachas i ndáil le, i measc nithe eile, an raon feidhme agus uainiú pleanáilte an iniúchta agus torthaí suntasacha iniúchta, lena n-áirítear aon easnaimh shuntasacha i rialú inmheánach a thugaim faoi deara i rith m'iniúchta.

Faisnéis seachas na ráitis airgeadais

Ní chlúdaíonn mo thuairim ar na ráitis airgeadais an fhaisnéis eile a thiolactar leis na ráitis sin, agus ní chuirim aon fhoirm de chonclúid maidir le dearbhú in iúl maidir leis an bhfaisnéis sin.

Maidir leis an iniúchadh atá déanta agam ar na ráitis airgeadais, ceanglaítear orm faoi na Clanna an fhaisnéis eile a thiolactar a léamh agus, tríd an méid sin a dhéanamh, breithniú a dhéanamh ar cibé an bhfuil nó nach bhfuil an fhaisnéis eile ar neamhréir go hábhartha leis na ráitis airgeadais nó le heolas bailithe i rith an iniúchta, nó an bhfuil an chuma ar an bhfaisnéis, ar shlí éigin eile, go bhfuil sí míshonraithe go hábhartha. Más rud é, bunaithe ar an obair atá curtha i gcrích agam, go gcinnim go bhfuil míshonrú ábhartha na faisnéise eile seo i gceist, ceanglaítear orm an méid sin a thuairisciú.

Nithe eile a thuairisciú

Déantar m'iniúchadh trí thagairt a dhéanamh do na breithniúcháin speisialta atá luaite le comhlachtaí Stáit i ndáil lena mbainistíocht agus oibriúcháin. Tuairiscim má thugaim aon nithe ábhartha faoi deara i ndáil leis an tslí a bhfuil gnó poiblí curtha i gcrích.

Déanaim iarracht teacht ar fhianaise maidir le rialtacht idirbhearta airgeadais i rith m'iniúchta. Tuairiscim má shainithníim aon chás ábhartha nuair nár cuireadh airgead poiblí i bhfeidhm chun na críocha beartaithe nó nuair nach raibh idirbhearta de réir na n-údarás a bhfuil siad á rialú acu.

Tuairiscim chomh maith, de réir eisceachta, má tá, i mo thuairimse,

- Níl an fhaisnéis agus na míniúcháin ar fad a theastaíonn uaim le haghaidh m'iniúchta faighte agam, nó
- ní raibh na taifid chuntasáiochta leordhóthanach chun iniúchadh éasca agus ceart na ráiteas airgeadais a cheadú, nó
- níl na ráitis airgeadais ag comhaontú leis na taifid chuntasáiochta.

Ráiteas faoin Rialú Inmheánach

Raon Feidhme Freagrachta

Thar ceann Bhonneagar Iompair Éireann (TII), admhaím an fhreagracht atá ar an mBord a chinntiú go bhfuil córas éifeachtach de rialú inmheánach á chothabháil agus á fheidhmiú. Áirítear sa chóras rialaithe inmheánach rialuithe airgeadais, oibríochtúla agus comhlíontachta agus córais bhainistíochta riosca a thacaíonn le gnóthachtáil thosaíochtaí straitéiseacha TII, agus a thacaíonn, ag an am céanna, le cistí agus sócmhainní poiblí agus eile a bhfuil TII freagrach astu. Áirítear sa fhreagracht seo ceanglais an Chóid Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016).

Aidhman Chórais Rialaithe Inmheánach

Is é an aidhm atá leis an gcóras rialaithe inmheánach riosca a bhainistiú ag leibhéal measartha seachas deireadh a chur le riosca ar fad. Dá réir sin, ní féidir leis an gcóras ach dearbhú réasúnta seachas dearbhú absalóideach a sholáthar go bhfuil sócmhainní á gcosaint, go bhfuil idirbhearta á n-údarú go cuí agus á dtaifeadadh i gceart, agus go bhfuil earráidí nó mírialtachtaí ábhartha á gcosc nó á mbrath ar bhealach tráthúil.

Tá an córas rialaithe inmheánach, a sholáthraíonn treoir arna heisiúint ag an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, bunaithe in TII don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019 agus suas go dtí dáta faofa na ráiteas airgeadais.

Acmhainn Déileáil le Riosca

Tá Coiste Iniúchta agus Riosca (CIR) ag TII a áirítear ann triúr chomhaltaí Boird agus comhalta seachtrach amháin, ag a bhfuil saineolas airgeadais agus iniúchta, agus tá duine de na comhaltaí sin ag feidhmiú mar Chathaoirleach. Bhuaill CIR le chéile ocht mbabhta in 2019.

Tá feidhm Iniúchta Inmheánaigh ag TII a bhfuil a cuid oibre bunaithe ar an anailís ar an riosca atá os comhair TII. Tá an anailís ar na pleananna riosca agus iniúchta inmheánaigh á formhuiniú ag CIR agus á faomhadh ag an mBord.

Tá beartas bainistíochta riosca, ráiteas inghlacthachta riosca, agus plan bainistíochta riosca forbartha ag TII, agus faofa ag an mBord. Tá Bainisteoir Riosca Chorpáraidigh ceaptha in TII chun tacú le sainaithint, tomhas agus bainistíocht riosca agus chun cultúr bainistíochta riosca laistigh de TII a chur chun cinn. Tá cóip den bheartas bainistíochta riosca eisithe chuig an bhfoireann ar fad.

Creat Riosca agus Rialaithe

Cinntíonn Coiste Riosca Fiontair, ar a bhfuil comhaltaí d'fhoireann bainistíochta sinsearach TII, go bhfuil nósanna imeachta cuí i bhfeidhm chun rioscaí atá ag teacht chun cinn a shainaithint, riosca a mheas agus a bhainistiú ar bhonn straitéiseach agus oibríochtúil, agus monatóireacht a dhéanamh ar chur chun feidhme nósanna imeachta bainistíochta riosca.

Tá córas bainistíochta riosca ar líne curtha ar fáil ar fud na heagraíochta. Tá cláir riosca fiontair agus rannacha bunaithe a shainaithnítear iontu na príomhrioscaí atá os comhair TII, an chatagóir riosca, an inghlacthacht riosca agus na rialuithe atá i bhfeidhm.

Déanann CIR athbhreithniú ar chláir rioscaí, beartais, inghlacthacht agus pleananna. Déanann CIR athbhreithniú ar an gclár riosca fiontair ag gach cruinniú a bhíonn ag CIR. Cuireann an obair seo leis an eolas a chuireann Comhaltaí Boird ar fáil do lucht bainistíochta an Bhoird agus le maoirseacht riosca, agus úsáidtear é mar bhonn le hathbhreithniú agus faomhadh an chláir riosca fiontair i dteannta leis na beartais, inghlacthacht agus pleananna riosca.

Tá obair déanta ag an mBord agus ag an bhFoireann Bainistíochta Sinsearach lena chinntiú go bhfuil timpeallacht rialaithe cuí bunaithe a áirítear inti:

- CIR agus Coiste Straitéise a bhunú mar fhochoistí den Bhord,
- rannán tiomanta soláthair laistigh de TII agus treoirínte dea-chleachtais soláthair chorporáidigh,
- rannán tiomanta rialachais agus dlí laistigh de TII, lena n-áirítear Bainisteoir Riosca Chorporáidigh thiomanta, Oifigeach Slándála Faisnéise agus Bainisteoir Tuairiscithe Dearbhaithe agus Feidhmíochta,
- Coiste Rialachais ar a bhfuil comhaltaí sinsearach foirne chun tacú le TII lena fhreagrachtaí i ndáil le saincheisteanna rialachais chorporáidigh agus comhlíontachta lena n-áirítear riosca, agus rialú inmheánach go háirithe cuimsitheacht na ndearbhuithe maidir le ceanglais an Chóid Chleachtais do Rialachas TII agus ceanglais dearbhaithe CIR agus an Bhoird a chomhlíonadh,
- Coistí éagsúla a bhunú cosúil le Riosca Fiontair, Foghlaim agus Forbairt, Sláinte agus Sábháilteacht, Soláthar Corparáideach, Cosaint Sonraí, Réadmhaoin, Leanúnachas Gnó agus Cibearshlandáil a sholáthraíonn dearbhuithe bliantúla do CIR,
- Féilire Rialachais ina sonraítear go sainráite conas a ailínítear an clár oibre feidhmiúcháin shinsearaigh le príomh-oibleagáidí rialachais agus ceanglais tuairiscithe don Bhord agus

do Choistí an Bhoird,

- an Cód Caiteachais Phoiblí a ghlacadh agus a chur chun feidhme i ndáil le caiteachas poiblí de réir threoirínte RITS agus TII do thionscadail chaipitiúla, cláir chaipitiúla agus oibríochtúla agus tionscadail CPP,
- socruithe rialachais tionscadail a bhunú do thionscadail agus oibríochtaí casta/ardriosca/ardluacha lena n-áirítear MetroLink, Dola, Luas, CPP agus tionscadail bóithre náisiúnta,
- Cód Iompair Ghnó a cheanglaíonn ar chomhaltaí Boird, an lucht bainistíochta agus na comhaltaí foirne na caighdeáin eiticíúla is airde agus is féidir a chothabháil,
- comhlíontacht leis na ceanglais a bhaineann le Dearbhú Leasa mar atá sonraithe sna hAchtanna um Eitic in Oifigí Poiblí agus Alt 40 d'Achtanna na mBóithre 1993 a chinntiú,
- beartais agus nósanna imeachta chun feidhmíocht foirne a bhainistiú, le haghaidh oiliúint ghairmiúil agus theicniúil agus forbairt ghairmiúil leanúnach,
- athbhreithnithe córasacha á ndéanamh ag Iniúchadh Inmheánach ar rialuithe inmheánacha,
- nósanna imeachta doiciméadaithe le haghaidh gach príomhphróiseas gnó,
- cláir oiliúna agus feasachta sonracha chun rioscaí sainaitheanta a mhaolú a bhaineann le bagairtí reatha agus forbarthacha agus saincheisteanna suntasacha comhlíontachta,
- srian a chur le heisiócaíocht airgid ionas nach mbeidh cead ach ag sínitheoirí údaráithe a leithéid a dhéanamh,

Ráiteas faoin Rialú Inmheánach (ar lean)

- freagrachtaí airgeadais agus cuntasacht chomhfhreagrach ag leibhéal bainistíochta a shannadh,
- **Ráiteas faoin Rialú Inmheánach (ar lean)**
- córas cuimsitheach buiséadaithe le plean agus buiséad bliantúil atá faoi réir fhaomhadh an Bhoird,
- córais agus próisis bunaithe i ndáil le buiséid bhliantúla/ilbhliantúla, leithdháiltí agus gealltanais todhchaí,
- córais agus nósanna imeachta bunaithe a bhfuil sé mar aidhm leo sláine na gcóras teicneolaíochta faisnéise agus cumarsáide a chinntiú,
- córais rialaithe airgeadais bunaithe chun maoirseacht acmhainní airgeadais agus cosaint sócmhainní a chinntiú,
- nósanna imeachta rialaithe i ndáil le maoiniú deontais d'údaráis áitiúla lena chinntiú go bhfuil an maoiniú curtha i bhfeidhm don chuspóir beartaithe agus de réir na dtreoirlínte eisithe, agus
- nósanna imeachta chun teipeanna rialaithe suntasacha a chinneadh agus a thuairisciú agus gníomh ceartaitheach cuí a chinntiú.

Monatóireacht agus Athbhreithniú Leanúnach

Tá nósanna imeachta foirmiúla bunaithe chun monatóireacht a dhéanamh ar phróisis rialaithe. Sa chás go sainaithnítear easnaimh rialaithe comhaontaítear na feabhsuithe riachtanacha leo siúd atá freagrach as gníomh ceartaitheach a dhéanamh agus déantar an tuairisciú cuí don lucht bainistíochta, do CIR agus don Bhord.

Déanann an Bord agus na Coistí Boird athbhreithniú ar a n-éifeachtacht ar bhonn bliantúil de réir na teorach atá sonraithe i gCód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016). Lena chois sin, ceanglaíonn an Cód go ndéantar meastóireacht sheachtrach ar Éifeachtacht an Bhoird gach trí bliana agus chuir TII an ceanglas

seo i gcrích in 2019.

Tá an córas rialaithe inmheánach bunaithe ar chreat de thuairisciú bainistíochta rialta, nósanna imeachta riaracháin lena n-áirítear deighilt dualgas agus córas de tharmhligéan agus cuntasacht.

Áirítear ann, go háirithe:

- tá príomhrioscaí agus rialuithe gaolmhara sainaitheanta, doiciméadaithe agus tá próisis curtha i bhfeidhm chun monatóireacht a dhéanamh ar oibriú na bpríomhrialuithe seo agus aon easnaimh sainaitheanta a thuairisciú,
- monatóireacht leanúnach á déanamh ag an mBord agus ag an bhfoireann bainistíochta sinsearach ar chaiteachas iarbhír/toradh réamh-mheasta i gcomparáid leis an bplean agus buiséad bliantúil faofa,
- coistí éagsúla a bhunú ar fud na heagraíochta, atá ag feidhmiú faoi réir théarmaí tagartha atá faofa ag an POF agus tuarascáil bhliantúil ar chur ar fáil do CIR,
- tuairisciú rialta chuig RITS maidir le buiséid bhliantúla/ilbhliantúla, leithdháiltí agus próisis a bhaineann le gealltanais todhchaí, agus
- tá athbhreithnithe rialta á ndéanamh ag an bhfoireann bainistíochta sinsearach ar thuarascálacha tréimhsiúla agus bliantúla feidhmíochta airgeadais agus neamhairgeadais a thugann léargas ar fheidhmíocht i gcomparáid le buiséid agus caighdeán ábhartha eile.

Bóithre Réigiúnacha agus Áitiúla

Riarann TII íocaíocht éileamh Údaráis Áitiúla le haghaidh bóithre Réigiúnacha agus Áitiúla do RITS tríd an gCóras Tuairiscithe Tionscadal (CTT). Cuimsítear ann:

- Leithdháiltí agus próifílí íostarraingthe atá á socrú agus á leasú ag RITS i rith na bliana.
- Sonraí leithdháilte bóithre Réigiúnacha agus Áitiúla atá curtha ar fáil ag RITS agus ansin iompórtáilte in CTT. Seoltar tuarascálacha

maidir le méideanna buiséid chuig RITS lena bhfíorú.

- Faomhann foireann RITS éilimh Údaráis Áitiúla le haghaidh tionscadal bóithre Réigiúnacha agus Áitiúla.
- Seoltar tuarascálacha caiteachais Bóithre Réigiúnacha agus Áitiúla (lena n-áirítear tuairisciú mionsonraithe de réir uimhir an éilimh) agus tuarascálacha airgeadais chuig RITS gach mí.

Soláthar

Dearbhaím go bhfuil nósanna imeachta bunaithe ag TII chun comhlíontacht le rialacha agus treoirínte soláthair reatha a chinntiú agus, tríd is tríd i rith 2019, chomhlíon TII na nósanna imeachta seo. I gcásanna inar sainaithníodh ceanglas maidir le feabhsuithe ar dhearadh nó ar chur chun feidhme na nósanna imeachta seo, comhaontaíodh freagairt chuí idir na páirtithe freagracha agus chuir an fhoireann bainistíochta an fhreagairt sin chun feidhme faoi mhaoirseacht CIR.

Athbhreithniú ar Éifeachtacht

Cuirtear eolas ar fáil don mhonatóireacht agus don athbhreithniú a dhéanann TII ar éifeachtacht an chórais rialaithe inmheánach tríd an athbhreithniú agus an breithniú a dhéantar ar a chlár d'Iniúchadh Inmheánach agus breithniú a dhéanamh ar a thuarascálacha agus torthaí; athbhreithniú ar thuarascálacha rialta ón Iniúchadh Inmheánach ar stádas na timpeallachta rialaithe inmheánach agus stádas na saincheisteanna ardaithe bunaithe ar a dtuairiscí féin; an CIR, a dhéanann maoirseacht ar obair an Iniúchta Inmheánaigh; an Fhoireann Feidhmiúcháin laistigh de TII, atá freagrach as forbairt agus cothabháil an chreata rialaithe inmheánach; agus tuairimí déanta ag an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste ina litir bhainistíochta nó i dtuarascálacha eile ar aon saincheisteanna ábhartha a bhaineann le rialú inmheánach.

Deimhním go bhfuil athbhreithniú bliantúil ar éifeachtacht na rialuithe inmheánacha le haghaidh 2019 curtha i gcrích ag an mBord.

Saincheisteanna Rialaithe Inmheánach

Mar thoradh ar an Iniúchadh Inmheánach cuireadh 14 thuarascáil faoi bhráid CIR maidir le hobair a cuireadh i gcrích in 2019. An fheidhm Iniúchta Inmheánaigh a rinne sé cinn de na tuarascálacha seo go díreach agus choimisiúnaigh páirtithe seachtracha ocht dtuairisc eile. D'eascair roinnt moltaí ó na tuarascálacha seo atá curtha chun feidhme nó atá á gcur chun feidhme i láthair na huaire.

Níor tarraingíodh aird ar aon laigí eile sa rialú inmheánach in 2019 a éilíonn go nochtfar iad sna ráitis airgeadais.

Cormac O' Rourke

Cathaoirleach

An 23 Meitheamh 2020

Ráiteas Ioncaim agus Caiteachais don Bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019

	Nóta	Riarachán 2019 €'000	Iarnród Éadrom agus Metro 2019 €'000	Gréasán Bóithre 2019 €'000	Iomlán 2019 €'000	Iomlán 2018 €'000
Deontais Stáit	2	27,435	53,736	1,038,745	1,119,916	1,012,064
Aistrithe Deontais	2a	(1,001)	1,001	0	0	0
Aisíocaíochtaí Deontais	3	0	0	1,885	1,885	900
Ioncam Dola	4	0	0	192,637	192,637	258,973
Ioncam Eile	5	4,619	17,454	5,949	28,022	20,690
Ioncam Iomlán		31,053	72,191	1,239,216	1,342,460	1,292,627
Caiteachas	6	(29,759)	(68,296)	(1,135,147)	(1,233,202)	(1,111,930)
Aistriú ó/(go dtí) Caipiteal	12	524	9,105	(6,711)	2,918	(47,957)
Barrachas oibriúcháin		1,818	13,000	97,358	112,176	132,740
Muirir Airgeadais	11	(1,732)	0	(29,255)	(30,987)	(33,803)
Ús Infhaighte		0	0	58	58	4
(Easnamh)/bar-rachas coinnithe don bhliain		86	13,000	68,161	81,247	98,941

Baineann an t-ioncam agus an caiteachas ar fad don bhliain le gníomhaíochtaí leantacha ag an dáta tuairiscithe. Is cuid de na ráitis airgeadais seo an Ráiteas ar Shreafaí Airgid agus nótaí 1 go 26.

Thar Ceann Bhord Bhonneagar Iompair Éireann:

Cormac O' Rourke
Cathaoirleach
An 23 Meitheamh 2020

Michael Nolan
Príomhfheidhmeannach
An 23 Meitheamh 2020

Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019

	Nóta	2019 €'000	2018 €'000
Barrachas Coinnithe don Bhliain		81,247	98,941
Gnóthachain/(Caillteanais) ó Thaithí ar Oibleagáidí Scoir le Sochar Sainithe		2,342	(198)
Athruithe ar Fhoshuíomhanna atá mar Bhonn le Luach Láithreach Oibleagáidí Scoir le Sochar Sainithe		(10,718)	3,712
Gnóthachain/(caillteanas) Achtúireach Iomlán sa Bhliain	20c	(8,376)	3,514
(Méadú)/ laghdú ar Bharrachas Do-athfhála ar an Scéim Scoir le Sochar Sainithe	20c	(577)	(948)
		(8,953)	2,566
Coigeartú ar Oibleagáidí Scoir le Sochar Sainithe	20e	8,942	(2,720)
Glanghluaiseacht sa Bhliain		(11)	(154)
Ioncam Cuimsitheach eile don bhliain		81,236	98,787

Is cuid de na ráitis airgeadais seo an Ráiteas ar Shreafaí Airgid agus nótaí 1 go 26. Thar Ceann Bhord Bhonneagar Iompair Éireann:

Cormac O' Rourke
Cathaoirleach
An 23 Meitheamh 2020

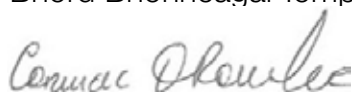

Michael Nolan
Príomhfheidhmeannach
An 23 Meitheamh 2020

Ráiteas ar Athruithe i gCaipiteal agus Cúlchistí don Bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019

	Cúlchistí Ioncaim Coinnithe Riaracháin €'000	Cúlchistí Ioncaim Coinnithe Iarnróid Éadroim agus Metro €'000	Cúlchistí Ioncaim Coinnithe Gréasán Bóithre €'000	Cuntas Caipitiúil €'000	Tobhaigh agus Ranníocaíochtaí Forbartha €'000	Iomlán €'000
Ar an 31 Nollaig 2017	(368)	39,522	387,171	2,192,072	56,030	2,674,427
(Easnamh)/barrachas coinnithe don bhliain	217	7,947	90,777	0	0	98,941
Gluaiseacht i dTobhaigh agus Ranníocaíochtaí Forbartha [Nóta 21]	0	0	0	0	13,877	13,877
Ioncam úsáidte chun sócmhainní seasta a cheannach nó íocaíochtaí caipitiúla a mhaoiniú	0	0	0	132,203	0	132,203
Amúchadh de réir muirear dímheasa/airgeadais	0	0	0	(83,830)	0	(83,830)
Aistriú chuig forálacha/creidiúnaithe	0	0	0	64	0	64
Diúscairtí agus bearnúcháin sócmhainne	0	0	0	(416)	0	(416)
Caillteanais aitheanta eile	(154)	0	0	0	0	(154)
Ar an 31 Nollaig 2018	(305)	47,469	477,948	2,240,093	69,907	2,835,112
Barrachas coinnithe don bhliain	86	13,000	68,161	0		81,247
Gluaiseacht i dTobhaigh agus Ranníocaíochtaí Forbartha [Nóta 21]	0	0	0	0	8,155	8,155
Ioncam úsáidte chun sócmhainní seasta a cheannach nó íocaíochtaí caipitiúla a mhaoiniú	0	0	0	76,852	0	76,852
Amúchadh de réir muirear dímheasa/airgeadais	0	0	0	(79,770)	0	(79,770)
Aistriú chuig forálacha/creidiúnaithe	0	0	0	(2,329)	0	(2,329)
Diúscairtí agus bearnúcháin sócmhainne	0	0	0	0	0	0
Caillteanais aitheanta eile	(11)	0	0	0	0	(11)
Ar an 31 Nollaig 2019	(230)	60,469	546,109	2,234,846	78,062	2,919,256

Is cuid de na ráitis airgeadais seo an Ráiteas ar Shreafaí Airgid agus nótaí 1 go 26. Thar ceann Bhord Bhonneagar Iompair Éireann:

Cormac O' Rourke
Cathaoirleach
An 23 Meitheamh 2020

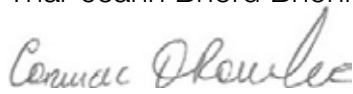

Michael Nolan
Príomhfheidhmeannach
An 23 Meitheamh 2020

Ráiteas ar Staid an Airgeadais ag an 31 Nollaig 2019

	Nóta	2019 €'000	2018 €'000
Sócmhainní Seasta			
Réadmhaoín, Gléasra agus Trealamh	13	3,563,204	3,575,400
Sócmhainní Reatha			
Infháltais	14	50,706	49,549
Airgead Tirim agus Coibhéisí Airgid Thirim		131,985	101,264
		182,691	150,813
Creidiúnaithe (Méideanna Dlíte Laistigh de Bhliain Amháin)			
Míreanna Iníoctha	15	(127,673)	(153,744)
Glandlíteanais Reatha		55,018	(2,931)
Creidiúnaithe (Méideanna Dlíte i nDiaidh Bliain Amháin)			
Míreanna Iníoctha	16	(558,799)	(579,051)
Forálacha le haghaidh Dlíteanas agus Muirear	19	(140,399)	(158,634)
Sochair Scoir			
Oibleagáidí Scoir le Sochar Sainithe	20d	(105,789)	(92,367)
Maoiniú Scoir larchurtha le Sochar Sainithe	20d	105,789	92,367
Barrachas Pinsin le Sochar Sainithe	20f	232	328
Glansócmhainní Iomlána		2,919,256	2,835,112
Arna Mhaoiniú Ag			
Cúlchistí			
Cuntas Caipitiúil	12	2,234,846	2,240,093
Tobhaigh agus Ranníocaíochtaí Forbartha	21	78,062	69,907
Cúlchistí Ioncaim Coinnithe (de réir an Ráitis Athruithe ar Chothromas Glan)		606,348	525,112
		2,919,256	2,835,112

Is cuid de na ráitis airgeadais seo an Ráiteas ar Shreafaí Airgid agus nótaí 1 go 26.
Thar ceann Bhord Bhonneagar Iompair Éireann:

Cormac O' Rourke
Cathaoirleach
An 23 Meitheamh 2020

Michael Nolan
Príomhfheidhmeannach
An 23 Meitheamh 2020

Ráiteas ar Shreafaí Airgid

Don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019

	2019 ‘€000	2018 ‘€000
Glansreafaí Airgid ó Ghníomhaíochtaí Oibriúcháin		
Barrachas Coinnithe don Bhliain	81,247	98,941
Dímheas, bearnúchán agus diúscairt Sócmhainní Seasta	59,976	63,432
Amúchadh tobhach agus creidmheasanna iarchurtha	(1,512)	(1,565)
Aistriú chuig Caipiteal	(2,918)	47,957
Muirear pinsin	85	77
Méadú ar Infháiltais	(3,946)	(4,231)
Laghdú ar Fhorálacha	(20,563)	(6,494)
Méadú ar Mhíreanna Iníoctha	16,793	17,945
Glan-insreabhadh Airgid ó Ghníomhaíochtaí Oibriúcháin	129,162	216,062
Sreafaí Airgid ó Ghníomhaíochtaí Infheistíochta		
Íocaíochtaí chun Réadmhaoin, Gléasra agus Trealamh a fháil	(109,458)	(162,344)
Ceannach Nótaí Ráthaithe	0	(23,646)
Diúscairt Réadmhaoine, Gléasra agus Trealamh	0	11
Tobhaigh agus Ranníocaíochtaí Forbartha	10,956	10,684
Ús bainc faighte	60	0
Glan-eis-sreabhadh Airgid ó Ghníomhaíochtaí Infheistíochta	(98,442)	(175,295)
Glanmhéadú/(Laghdú) in Airgead Tirim agus Coibhéisí Airgid Thirim	30,720	40,767
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim ar an 1 Eanáir	101,264	60,497
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim ar an 31 Nollaig	131,984	101,264

Is cuid de na ráitis airgeadais seo an Ráiteas ar Shreafaí Airgid agus nótaí 1 go 26. Thar ceann Bhord Bhonneagar Iompair Éireann:

Cormac O' Rourke

Cathaoirleach

An 23 Meitheamh 2020

Michael Nolan

Príomhfheidhmeannach

An 23 Meitheamh 2020

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019

1. Beartais Chuntasaíochta

Tá an bonn cuntasaíochta agus beartais chuntasaíochta suntasacha arna nglacadh ag Bonneagar Iompair Éireann leagtha amach thíos. Tá siad curtha i bhfeidhm go comhsheasmhach i rith na bliana agus i rith na bliana roimhe.

a) Faisnéis Ginearálta

Tá ceannoifig TII suite in Ionad Gnó Gheata na Páirce, Sráid Gheata na Páirce, Baile Átha Cliath 8.

Is é príomhchuspóir TII gréasán bóithre náisiúnta, iarnróid éadroim agus bonneagar metro, sábháilte agus éifeachtúil a sholáthar.

Is eintiteas leasa phoiblí é TII.

Is é an Euro airgeadra tuairiscithe agus feidhmiúil na ráiteas airgeadais seo. Tá gach suim sna ráitis airgeadais luaite ag an 1,000 is cóngaraí di.

b) Ráiteas Comhlíontachta le FRS 102

Tá ráitis airgeadais TII don bhliain dar críoch

an 31 Nollaig 2019 ullmhaithe de réir an chleachtais cuntasaíochta a nglactar leis go ginearálta in Éirinn lena n-áirítear FRS 102, an Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais atá infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann atá eisithe ag an gComhairle Tuairiscithe Airgeadais, mar atá fógartha ag Cuntasóirí Cairte na hÉireann.

c) An Bonn Ullmhúcháin

Tá na ráitis airgeadais ullmhaithe de réir choinbhinsiún an chostais stairiúil, ach amháin i gcás sócmhainní agus dliteanas áirithe a thomhaistear ag luach cóir mar a mhínítear sna beartais chuntasaíochta thíos. Tá na ráitis airgeadais san fhoirm atá faofa ag an Aire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt le comhthoiliú an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe faoi Achtanna na mBóithre 1993 go dtí 2015.

d) Airgeadra Eachtrach

Aistrítear idirbhearta atá ainmnithe in airgeadra eachtrach chuig airgeadra feidhmiúil TII trí úsáid a bhaint as an ráta malairte atá i bhfeidhm ar dháta an idirbhirt. Déantar sócmhainní agus dliteanas airgid ainmnithe in airgeadraí eachtracha ag an dáta tuairiscithe a athaistriú chuig an airgeadra feidhmiúil ag an ráta malairte eachtraí atá ann ag an dáta sin. Aithnítear difríochtaí malairte eachtraí a thagann chun solais i rith an aistrithe sa Ráiteas Ioncaim agus Caiteachais.

e) Ioncam

Deontais Stáit Déantar ioncam a aithint ar bhonn fabhráithe go ginearálta. Déantar Deontais Stáit a aithint ar bhonn fáiltas airgid thirim, áfach. Aistrítear deontais a mhaoiníonn caiteachas caipitiúil ón Ráiteas Ioncaim agus Caiteachais go dtí an cuntas caipitiúil agus déantar iad a amúchadh chuig an gCuntas Ioncaim agus Caiteachais de réir mar atá na sócmhainní gaolmhara á ndámhais.

Faighítear deontais go díreach ón Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt [RITS] agus ón Údarás Náisiúnta Iompair (ÚNI) faoina Chlár Maoinithe Chaipitiúil, a bhfuil an maoiniú Stáitchiste lena n-aghaidh á sholáthar ag RITS faoin gclúdach caipitiúil do thionscadail chaipitiúla iompair, i.e.

Clár caipitiúil Mhórchéantar Bhaile Átha Cliath (MCBÁC).

Ráiteas ar Shreafaí Airgid

Don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019

1. Beartais Chuntasaíochta (Ar lean)

e) Ioncam (Ar lean)

Tobhaigh agus ranníocaíochtaí forbartha

Coinnítear tobhaigh agus ranníocaíochtaí forbartha a fhaigheann TII agus a úsáidtear (faoi réir fhorálacha na gcomhaontuithe ábhartha) chun caiteachas caipitiúil a mhaoiniú i gcúlchiste tobhach agus ranníocaíochtaí forbartha agus déantar iad a amúchadh chuig an Ráiteas Ioncaim agus Caiteachais de réir mar a dhéantar na sócmhainní gaolmhara a dhímheas. Bailíonn údaráis áitiúla tobhaigh forbartha faoi na forálacha reachtacha ábhartha. Tagann ranníocaíochtaí forbróra chun cinn trí chomhaontuithe déthaobhacha a thabhairt chun críche le daoine, cuideachtaí nó comhpháirtíochtaí aonair.

Aisíocaíochtaí deontas íochta le hÚdaráis

Áitiúla Léirítear sna haisíocaíochtaí deontais na méideanna iarbhire faighte ó údaráis áitiúla i rith na bliana.

Ioncam Dola Aithníonn TII ioncam dola dlite ó oibritheoirí ar bhonn fabhráithe. Léirítear san ioncam dola muirir toibhithe ag na hoibritheoirí dola i ndiaidh muirear agus íocaíochtaí idir-inoibritheachta áirithe a asbhaint. Idir 2010 agus Márta 2017, d'íoc TII CBL ar dholáí an M50 (Nascbhóthar Thiar) agus Thollán Bhaile Átha Cliath leis na Coimisinéirí Ioncaim. De bhun chinneadh na Cúirte Breithiúnais (AE) in Eanáir 2017, fuair TII aisíocaíocht CBL de 76.3m don tréimhse sin. Tuairiscíodh an méid seo mar ioncam dola in 2018. Ní íocann TII CBL ar dholáí níos mó.

Áirítear chomh maith in ioncam dola méideanna faighte i ndáil leis an socrú comhroinnte ioncaim faoi scéimeanna CPP an M4/Cill Choca/Cionn Átha Gad agus an M1/Seachbhóthar Thiar Dhún Dealgan.

Soláthar bhonneagar Luas Déanann TII bonneagar Luas a cheadúnú d'oibritheoir. Sa chás go sáraíonn an t-ioncam atá bailithe ag an

oibritheoir táille an cheadúnais, bíonn farasbarr ag TII agus sa chás go bhfuil an t-ioncam a bhailíonn an t-oibritheoir níos ísle ná an táille, bíonn easnamh ag TII. Aithnítear an farasbarr nó easnamh sa Ráiteas Ioncaim agus Caiteachais ar bhonn fabhráithe.

Ioncam ginte ó shócmhainní bainteach le Luas

Gineann TII ioncam ó shócmhainní bainteach le Luas. Eascraíonn an t-ioncam seo ó áiseanna Páirceála agus Taistil a sholáthar, ioncam fógraíochta ginte ó chlúdaigh tramanna, fógraíocht ar bord agus fógraíocht ag na stadanna Luas. Chomh maith leis sin, gintear ioncam ó bhothanna feadh na línte a ligean ar cíos. Déantar an t-ioncam seo a aithint ar bhonn fabhráithe.

Other Revenue

Déantar ioncam eile a aithint ar bhonn fabhráithe.

f) Réadmhaoin, Gléasra agus Trealamh

Sonraítear réadmhaoin, gléasra agus trealamh ag costas lúide dímheas carntha, coigeartaithe le haghaidh aon foráil do bhearnúchán.

Caipitliú

Tionscadail iarnróid éadroim agus metro

Déantar caiteachas a bhaineann le sócmhainní bonneagar iarnróid éadroim agus áiseanna iompair do phaisinéirí a chaipitliú faoi ghníomhaíocht tógála agus forbartha tionscadal caipitiúil atá faofa ag an Rialtas. Chun críche na mbeartas seo, tá faomhadh Rialtais le haghaidh tionscadal iarnróid éadroim nó metro sainithe trí thagairt a dhéanamh don dáta ar cuireadh isteach an t-iaratas ordaithe iarnróid ach amháin sa chás go bhfuil comhaontú faighte ón Rialtas caiteachas caipitiúil a mhaoiniú sula bhfaightear ordú iarnróid.

Déantar caiteachas ar staidéar féidearthachta agus réamhdhearadh do thionscadail chaipitiúla fhéideartha ach neamhfhaofa a mhuirearú chuig an Ráiteas Ioncaim agus Caiteachais i mbliain

an chaiteachais. Déantar an caiteachas ar fad ar fháil sócmhainní caipitiúla, nó caiteachas a chuireann go suntasach leis an luach, acmhainn in úsáid, nó saolré gheilleagrach úsáideach sócmhainní reatha, lena n-áirítear costais foirne áirithe, a chaipitliú mar shócmhainn sheasta. Déantar sócmhainní a fhaightear ó thríú páirtithe mar thoradh ar chomhaontuithe tráchtála a bhaineann le tionscadail iarnróid éadroim agus metro a chaipitliú i sócmhainní seasta.

Déantar na sócmhainní seo a thomhas ag margadhluach. Aithnítear creidiúnaí comhfhreagrach mar ioncam iarchurtha agus áirítear é sa Ráiteas Ioncaim agus Caiteachais de réir an mhuirir dímheasa a bhaineann lena leithéid de shócmhainní.

Sa chás go mbaineann caiteachas le fáil nó cruthú sócmhainne nach bhfuil oibríochtúil nó i mbun seirbhíse ag dáta an chláir comhardaithe ansin léirítear a leithéid sin de chaiteachas mar “Sócmhainní atá á dTógáil” agus ní dhéantar é a dhímheas. Déantar Sócmhainní atá á dTógáil a mheas chun críche bearnúcháin gach bliain.

Déantar caiteachas a bhaineann leis an gcomaoin ar fháil sócmhainní réadmhaoine a chaipitliú mar shócmhainn sheasta nuair atá an t-idirbheart réadmhaoine curtha i gcrích ina iomláine.

Áirítear caiteachas a bhaineann le comaoin tabhaithe i ndáil le sócmhainní réadmhaoine roimh chur i gcrích an idirbhirt sna réamhíocaíochtaí.

Gréasán bóithre

Déantar sócmhainní bóithre faighte faoi shocrúithe lamháltais seirbhíse CPP a chaipitliú agus a chuntas faoin tsamhail dliteanais léasa airgeadais sa bhliain ina sínítear an comhaontú lamháltais. Tá na sócmhainní a chuimsítear i gcomhaontú ceannach amach an M50 luacháilte trí úsáid a bhaint as an tsamhail dliteanais léasa airgeadais freisin agus tá gach costas tabhaithe sa chomhaontú seo caipitlithe. Nuair a shínítear conradh CPP, aithnítear luach na sócmhainne bonneagair agus an dliteanais lamháltais seirbhíse mar ghlanluach láithreach na n-íocaíochtaí léasa íosta todhchaí – ríofa ar bhonn na n-íocaíochtaí tógála atá sonraithe sa chonradh, atá déanta go díreach ag TII. Roghnaigh TII ráta lascaire de 4% i ndiaidh dul i gcomhairle leis an nGníomhaireacht

Airgeadais d’Fhorbairt Náisiúnta [GAFB] ar an mbonn gurb ionann é agus ráta oiriúnach do shócmhainní bonneagair fadtéarmacha.

Tá conradh ag TII le haghaidh fheidhmiú thollán Bhaile Átha Cliath, thollán Jack Lynch agus an ionaid rialaithe tráchta mótarbhealaí. Cé go bhfaigheann TII ioncam dola ó thollán Bhaile Átha Cliath, is faoi úinéireacht an údaráis áitiúil ábhartha atá an tsócmhainn seo. Dá réir sin, ní dhearnadh cuntas ar an gconradh seo mar shocrú lamháltais seirbhíse. Déantar na híocaíochtaí ábhartha a mhuirearú chuig an Ráiteas Ioncaim agus Caiteachais i rith na tréimhse lena mbaineann siad.

Déantar sócmhainní bóithre nua a fhaightear faoi mhodhanna traidisiúnta soláthair a chaipitliú ón dáta ar a bhfaightear faomhadh ábhartha reachtúil agus rialtais.

Taifeadtar caiteachas sócmhainní bóithre a bhaineann le comharthaíocht, iostaí cothabhála agus eFlow M50 ag costas stairiúil nó ag costas lascainithe cuí má dhéantar téarmaí íocaíochta a áireamh thar thréimhse roinnt blianta.

Dímheas

Ní dhéantar sócmhainní bóithre a gclúdaítear iontu ionaid seirbhíse mótarbhealaigh a dhímheas sa chás go bhfuil siad faighte nó á mbainistiú faoi chomhaontuithe lamháltais seirbhíse a ráthaíonn saolré úsáideach iarmharach agus acmhainn oibriúcháin ag deireadh an téarma lamháltais a bheadh cothrom le saolré na sócmhainne nuair a coimisiúnaíodh í ar dtús. Déantar sócmhainní bhonneagar Luas a dhímheas ón mí ina dtosaíonn siad seirbhís ioncaim agus déantar aon deontais a fhaightear i ndáil lena gceannach a amúchadh ar an mbonn céanna. Déantar sócmhainní seasta eile, atá faoi réir dímheasa, a dhímheas do bhliain iomlán sa bhliain fála.

Is éard atá i gceist le luach iarmharach an méid measta a bheadh á fháil faoi láthair dá ndéanfaí sócmhainn a dhiúscairt, i ndiaidh chostais mheasta na diúscairthe a asbhaint, dá mbeadh an tsócmhainn ag aois agus sa riocht a mbeifí ag súil leis ag deireadh a saolré úsáideach.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019

1. Beartais Chuntasaíochta (Ar lean)

Gréasán Bóithre

Má tá fianaise oibiachtúil ann maidir le bearnúchán luach sócmhainne, aithnítear caillteanas bearnúcháin sa Ráiteas ar Ioncam agus Caiteachas don bhliain. Déantar modhanna dímheasa, saolré úsáideach agus luachanna iarmharacha a athbhreithniú má tá fianaise ann gur tharla athrú suntasach ón

dáta tuairiscithe deireanach bliantúil sa phatrún a bhfuil TII ag súil le sochair gheilleagracha todhchaí sócmhainne a ídiú.

Déantar foráil le haghaidh dímheasa ar gach réadmhaoin, gléasra agus trealamh, seachas talamh ruilse, ag rátaí a mheastar a dhíscríobhann costas lúide luach iarmharach measta gach sócmhainne de réir méid cothrom thar a saol úsáideach measta, mar seo a leanas:

	Bliana
Droichid, íosbhealaí, oibreacha sibhialta agus oibreacha cumasúcháin	50
Foirgnimh	30
Rian	10-50
Córais rialaithe agus chumarsáide	10-25
Cumhacht	20-25
Bailiú táillí	5-15
Páirceáil agus Taisteal	30
Rothstoc agus trealamh Luas	15-24
Troscán agus feistis, ardaitheoirí agus páirteanna spártha	10-25
Daingneáin agus trealamh Oifige	3-10
Feabhsú áitreabh ar léas	10*
Mótarfheithiclí	5
Treochomharthaíocht	20
Trealamh sábháilteachta agus ilearraí	10
Ionaid seirbhíse	33
Iostaí cothabhála	33
Sócmhainní eFlow M50	20**

*Déantar sócmhainní léasaithe a dhímheas thar an téarma léasa níos giorra agus a saolré úsáideach.

**Déantar sócmhainní eFlow M50 a dhímheas thar thréimhse 20 bliain nó saol an chonartha.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019

1. Beartais Chuntasaíochta (Ar lean)

g) Léasanna

Rangaítear léasanna ina nglacann TII le beagnach gach riosca agus luach saothair úinéireachta na sócmhainne léasaithe mar léasanna airgeadais. Rangaítear léasanna eile mar léasanna oibriúcháin. Sonraítear sócmhainní léasaithe faighte trí léas airgeadais a shonrú ar aitheantas tosaigh ag méid atá cothrom leis an luach níos ísle dá luach cóir agus luach reatha na n-íocaíochtaí léasa íosta tráth tionscanta an léasa, lena n-áirítear aon chostais incriminteacha a bhaineann go díreach le caibidlíocht agus socrú an léasa.

Tráth an aitheantais thosaigh, aithnítear dliteanas léasa airgeadais ag luach cothrom le luach cóir na sócmhainne léasaithe nó, má tá sé níos ísle, ag luach reatha na n-íocaíochtaí léasa íosta. Ríomhtar luach reatha na n-íocaíochtaí léasa íosta trí úsáid a bhaint as an ráta úis atá sainráite sa léas. Déantar na híocaíochtaí léasa íosta a chionroinnt idir an muirear airgeadais agus laghdú an dliteanais gan íoc trí úsáid a bhaint as modh an ghlanráta úis. Leithdháiltear an muirear airgeadais do gach tréimhse i rith théarma an léasa ionas go dtáirgtear ráta úis comhsheasmhach tréimhsiúil ar iarmhéid fágtha an dliteanais.

h) Infháltais

Aithnítear infháltais ag luach cóir, lúide foráil le haghaidh fiacha amhrasacha. Is foráil shonrach í an fhoráil le haghaidh fiacha amhrasacha agus bunaítear í nuair atá fianaise oibiachtúil ann nach mbeidh TII in ann na méideanna ar fad atá dlite dó a bhailiú. Aithnítear gach gluaiseacht don fhoráil le haghaidh fiacha amhrasacha sa Ráiteas loncaim agus Caiteachais.

i) Léasanna Oibriúcháin

Aithnítear caiteachas cíosa faoi léasanna oibriúcháin sa Ráiteas ar loncam agus Caiteachas thar shaolré an léasa. Aithnítear caiteachas de réir méid cothrom thar thréimhse an léasa.

Aithnítear aon dreasachtaí léasa thar shaolré an léasa.

j) Ús infhaighte agus ús iníoctha agus muirir chosúla

Áirítear in ús iníoctha agus muirir chosúla ús iníoctha, muirir airgeadais ar léasanna airgeadais aitheanta sa Ráiteas loncaim agus Caiteachais trí úsáid a bhaint as modh an ghlanráta úis éifeachtach agus leachtú na lascaine ar fhorálacha. Aithnítear ioncam úis agus ús iníoctha sa Ráiteas loncaim agus Caiteachais nuair a fhabhraítear iad, trí úsáid a bhaint as modh an ghlanráta úis.

k) Sochair Fostaithe

Sochair Ghearrthéarmacha

Aithnítear sochair ghearrthéarmacha cosúil le pá saoire mar chostas sa bhliain agus áirítear sochair atá fabhráithe ag deireadh na bliana i bhfigiúr na Míreanna Iníoctha sa Ráiteas ar Staid an Airgeadais.

Sochair Scoir

Léirítear sna ráitis airgeadais, ag luach cóir, na sócmhainní agus dliteanais a eascraíonn ó oibleagáidí pinsin agus aon mhaoiniú gaolmhar TII, agus aithnítear ann na costais a bhaineann le sochair phinsin a sholáthar sna tréimhsí cuntasaíochta ina dtuilleann fostaithe iad. Déantar dliteanais scéime le sochar scoir a thomhas ar bhonn achtúireach trí úsáid a bhaint as modh na n-aonad réamh-mheasta creidmheasa. Sa chás go bhfuil barrachas luaite le scéim, tá uasmhéid an bharrachais is féidir a aithint sa Ráiteas ar Staid an Airgeadais teoranta do luach ranníocaíocht fostóra saoire i suthaine, arna thomhas trí úsáid a bhaint as bonn FRS 102. Aithnítear aon mhéid do-athfhála sa Ráiteas ar loncam Cuimsitheach.

Léirítear gnóthachain nó caillteanais achtúireacha a eascraíonn ó dhliteanais scéime sa Ráiteas ar loncam Cuimsitheach.

Aithnítear coigeartú comhfhreagrach sa mhéid in-aisghabhála ó RITS díreach don Scéim Neamh-mhaoinithe le Sochar Sainithe. Tá na scéimeanna pinsin seo a leanas á bhfeidhmiú ag TII:

Scéim Pinsin le Sochar Sainithe [Dúnta do chomhaltaí nua]

Tá scéim pinsin le sochar sainithe á feidhmiú ag TII. Tá sochair phinsin á maoiniú thar thréimhse seirbhíse na bhfostaithe trí ranníocaíochtaí fostaí agus fostóra i scéim le ranníocaíocht shainithe. Déantar ranníocaíochtaí fostóra a mhuirearú chuig an Ráiteas Ioncaim agus Caiteachais de réir mar a bhíonn siad iníoctha.

Scéim Pinsin le Sochar Sainithe Maoinithe [Dúnta do chomhaltaí nua]

Tá scéim pinsin le sochar sainithe á feidhmiú ag TII atá á mhaoiniú ag TII agus ag ranníocaíochtaí ó chomhaltaí.

Scéim Pinsin le Sochar Sainithe Neamh-mhaoinithe [Dúnta do chomhaltaí nua]

Tá scéim pinsin le sochar sainithe á feidhmiú ag TII atá á maoiniú go bliantúil ar bhonn íoc mar a thuillir ó airgead atá á chur ar fáil ag RITS. Léirítear i gcostais phinsin na sochair phinsin atá tuillte ag fostaí agus taispeántar iad mar ghlan-ranníocaíochtaí pinsin foirne atá á gcoinneáil ag TII. Aithnítear méid atá ag comhfhreagairt leis an muirear pinsin mar ioncam a mhéid is atá sé in-aisghabhála, agus fritháirithe ag deontais a fhaightear sa bhliain chun íocaíochtaí pinsin a chomhlíonadh.

An Scéim Pinsin Seirbhíse Poiblí Aonair (“Scéim Aonair”)

Chomh maith leis sin, tá an Scéim Aonair á feidhmiú ag TII, ar scéim le sochar sainithe í do státseirbhísigh inphinsin ceaptha ar nó i ndiaidh an 1 Eanáir 2013. Íoctar ranníocaíochtaí chomhaltaí na Scéime Aonair leis an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe (RCPA). Tá na costais, dliteanais agus sócmhainní a bhaineann le feidhmiú na scéime seo curtha san áireamh sna nochtaí a bhaineann leis an scéim pinsin le sochar sainithe neamh-mhaoinithe.

I) Cúlchiste

Aistrítear barrachais ó ghnó bhonneagar Luas chuig an gCúlchiste Ioncaim Iarnróid Éadroim agus Metro. Tá an cúlchiste seo imfhálaithe trí chomhaontú leis an ÚNI chun athchóiriú bhonneagar LUAS amach anseo, easnaimh oibriúcháin a bheidh ann amach anseo agus tionscadal Luas Traschathrach a mhaoiniú.

m) Forálacha le haghaidh Dliteanas agus Muirear

Laistigh de chonarthaí lamháltais áirithe, forálann íocaíochtaí oibríochtúla athraitheacha d'íocaíochtaí leis an oibrítheoir sa chás go dtiteann líon na bhfeithiclé faoi leibhéil shonraithe. Déantar foráil le haghaidh meastachán do dhliteanais todhchaí sna ráitis airgeadais (nóta 19). Aithníodh luach iomlán réamhaisnéisithe na n-íocaíochtaí oibríochtúla athraitheacha mar mhuirear chuig Cúlchistí maidir le Ráiteas ar Staid an Airgeadais TII mar aon le dliteanas le haghaidh oibleagáidí todhchaí faoi na lamháltais seirbhíse gaolmhara. Tá na luachálacha agus an dliteanas gaolmhar bunaithe ar luach lascainithe na n-íocaíochtaí oibríochtúla athraitheacha atá réamhaisnéisithe le bheith á ndéanamh go díreach ag TII. Tá ráta lascaine oiriúnach de 4% roghnaithe chun lascaine a ghearradh ar dhliteanais todhchaí a eascraíonn ó na comhaontuithe lamháltais seo, i ndiaidh dul i gcomhairle le GAFFB. Déantar réamhaisnéisiú na n-íocaíochtaí oibríochtúla athraitheacha ar bhonn bliantúil agus muirearaítear aon ghluaiseachtaí san fhoráil chuig an Ráiteas Ioncaim agus Caiteachais.

D'fhéadfaí deontais stáit atá curtha ar fáil do chur chun feidhme tionscadal áirithe, a bhféadfaí glacadh le scéimeanna tobhaigh forbartha ina leith, a ainmniú mar dheontais atá iníoctha le RITS ina dhiaidh sin de réir théarmaí Threoir Aireachta do thionscadal sonracha. Sa chás gur ann d'oibleagáidí den sórt sin, déantar meastacháin maidir le méideanna iníoctha aon deontas faighte bunaithe ar an bhfaisnéis atá ar fáil agus téarmaí na Treorach Aireachta. Coinnítear méid an ioncaim deontais atá faighte agus a mheastar atá iníoctha mar dhliteanas fadtéarmach. Nuair a bhíonn an méid measta á chinneadh, ní mór don fhoireann bainistíochta roinnt

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019

1. Beartais Chuntasaíochta (Ar lean)

m) Forálacha le haghaidh Dlíteanas agus Muirear

Rioscaí agus éiginnteachtaí a bhreithniú, lena n-áirítear riosca forbartha, scor roimh am na scéime tobhaigh, riosca críochnaithe tionscadail agus athrú dlí.

Aithnítear forálacha le haghaidh athchóiriú rianta agus réamhíocaíochtaí státchiste atá aisíochta nuair atá oibleagáid reatha dlí nó chuiditheach ar TII mar thoradh ar theagmhais roimhe seo, agus tá seans ann go mbeidh gá le heis-sreabhadh acmhainní chun an oibleagáid a shocrú agus tá an méid measta go hiontaofa.

Déantar forálacha a thomhas ag luach reatha an chaiteachais a mheastar a bheidh ag teastáil chun an oibleagáid a shocrú trí úsáid a bhaint as ráta réamhchánach a léiríonn measúnachtaí margaidh reatha luach an airgid agus na rioscaí a bhaineann go sonrach leis an oibleagáid. Aithnítear an méadú san fhoráil mar thoradh ar imeacht ama mar úschostas.

Ní dhéanann TII foráil le haghaidh éileamh dlí nó árachais nó aisíocaíochtaí cánach, a mbaineann éiginnteacht lena dtoradh.

n) Íocaíochtaí le hÚdaráis Áitiúla

Is éard atá i gceist le híocaíochtaí le húdaráis áitiúla i ndáil le tógáil, feabhsú, cothabháil agus bainistiú bóithre na deontais iarbhire íochta sa bhliain.

o) Comhaontuithe lamháltais seirbhíse (Comhpháirtíochtaí Príobháideacha Poiblí)

Tá TII páirteach i roinnt comhpháirtíochtaí príobháideachapoiblí nó comhaontuithe lamháltais seirbhíse le heintitis san earnáil phríobháideach a bhfuil sé mar aidhm leo sócmhainní bonneagair a thógáil (nó a uasghrádú), a fheidhmiú agus a chothabháil le haghaidh tréimhse shonraithe ama (tréimhse lamháltais).

Tá smacht ag TII nó tá sé ag rialú na seirbhísí nach mór don oibritheoir a sholáthar trí úsáid a bhaint as na sócmhainní bonneagair, do cé, agus ag cén praghas; agus rialaíonn TII an t-ús iarmharach sna sócmhainní ag deireadh théarma na tréimhse lamháltais.

Déanann TII íocaíochtaí thar shaolré an lamháltais do thógáil, maoiniú, feidhmiú, cothabháil agus athnuachan na sócmhainní bonneagair agus soláthar seirbhísí ar ábhar an lamháltais iad.

I gcásanna áirithe, d'fhéadfadh go mbeadh TII i dteideal sciar den ioncam dola atá tuillte ag an lamháltóir agus forálann lamháltais áirithe d'íocaíochtaí oibríochtúla athraitheacha má thiteann líon na bhfeithicilí faoi leibhéil shonraithe.

Aithnítear sócmhainní lamháltais seirbhíse mar shócmhainní i Ráiteas ar Staid an Airgeadais TII mar aon le dlíteanas le haghaidh oibleagáidí todhchaí faoi na lamháltais seirbhíse gaolmhara. Tá na luachálacha sócmhainní agus luachálacha an dlíteanais ghaolmhair bunaithe ar luach lascainithe na n-íocaíochtaí tógála déanta go díreach ag TII agus aon ghné chaipitiúil arna tomhas go hiontaofa d'íocaíochtaí oibríochtúla. Tá ráta lascaine oiriúnach de 4% roghnaithe chun lascaine a ghearradh ar dhliteanais todhchaí a eascraíonn ó na comhaontuithe lamháltais, i ndiaidh dul i gcomhairle le GAFFB. Tá an ráta seo comhsheasmhach leis na rátaí éifeachtacha úis sna comhaontuithe lamháltais a bhfuil luachálacha sócmhainní bunaithe lena n-aghaidh faoi FRS 102. Aithnítear íocaíochtaí oibríochtúla agus maoinithe faoi na comhaontuithe lamháltais sa Ráiteas Ioncaim agus Caiteachais sa bhliain ina n-íoctar iad. Tá oibleagáidí íocaíochtaí de chineál oibríochtúil a dhéanamh thar shaolré an lamháltais arna nochtadh sna nótaí leis na ráitis airgeadais.

p) Breithiúnais agus Meastacháin Chriticiúla Cuntasaíochta

Ceanglaíonn ullmhú na ráiteas airgeadais ar an bhfoireann bainistíochta breithiúnais, meastacháin agus foshuíomhanna a dhéanamh a bhfuil tionchar acu ar na méideanna tuairiscithe le haghaidh sócmhainní agus dliteanas ar an dáta tuairiscithe agus na méideanna tuairiscithe le haghaidh ioncam agus costas i rith na bliana.

Ciallaíonn nádúr an mheastacháin, áfach, go mb'fhéidir nach mbeadh na torthaí iarbhire cosúil leis na meastacháin sin. Ba ag na breithiúnais seo a leanas a bhí an éifeacht is suntasaí

Gréasán Bóithre: Luacháil, Dímheas agus Luachanna Iarmharacha

Déantar sócmhainní bóithre faighte faoi shocruithe lamháltais seirbhíse CPP atá cuimsithe i gceannach amach an M50 a chaipitliú agus a chuntas faoin tsamhail dliteanais léasa airgeadais sa bhliain ina sínítear an comhaontú lamháltais. Aithnítear luach na sócmhainne bonneagair agus dliteanas an lamháltais seirbhíse mar ghlanluach láithreach na n-íocaíochtaí léasa íosta todhchaí, arna ríomh bunaithe ar na híocaíochtaí tógála déanta go díreach ag TII agus aon ghné chaipitiúil arna tomhas go hiontaofa d'íocaíochtaí oibríochtúla. Tacaíonn samhail chaipitlithe CPP le foshuíomhanna TII maidir le roinnt na n-íocaíochtaí idir caipiteal agus ioncam nuair a bhíonn an tsócmhainn á luacháil.

Roghnaigh TII ráta lascaire de 4% i ndiaidh dul i gcomhairle le GAFB, ar an mbonn gurb ionann é agus ráta oiriúnach do shócmhainní bonneagair fadtéarmacha.

Tá athbhreithniú déanta ag na Stiúrthóirí ar shaolré sócmhainní agus luachanna iarmharacha gaolmhara gach aicme sócmhainne seasta agus cinneadh go bhfuil saolré sócmhainne agus luachanna iarmharacha oiriúnach.

Tugtar sócmhainní bonneagair a fhaightear faoi chomhaontuithe lamháltais seirbhíse, faoi oibleagáidí conarthacha sonracha sna comhaontuithe sin, ar ais do TII ag deireadh an téarma lamháltais le saolré atá coibhéiseach le saolré na sócmhainne nuair a coimisiúnaíodh an tsócmhainn ar dtús. Tá feidhmíocht na bhforálacha

“tugtha ar ais” ráthaithe ag coinneálacha agus pionóis shuntasacha airgeadais dá bhforáiltear dóibh sna comhaontuithe lamháltais. Mar thoradh ar na forálacha seo, ní mhuirearaíonn TII dímheas ar na sócmhainní seo.

Forálacha agus meastacháin

Déantar meastacháin shuntasacha i ndáil le ríomh forálacha le haghaidh réamhíocaíochtaí státchiste iníoctha agus íocaíochtaí oibríochtúla athraitheacha.

Réamhíocaíochtaí Státchiste Iníoctha:

D'fhéadfaí deontais stáit atá curtha ar fáil ag an Státchiste do chur chun feidhme tionscadal áirithe, a bhféadfaí glacadh le scéimeanna tobhaigh forbartha ina leith, a ainmniú mar dheontais atá iníoctha ina dhiaidh sin de réir théarmaí Threoir Aireachta do thionscadal sonracha. Sa chás gur ann d'oibleagáidí den sórt sin, déantar meastacháin maidir le méideanna iníoctha aon deontas faighte bunaithe ar an bhfaisnéis atá ar fáil agus téarmaí na Treorach Aireachta. Coinnítear méid an ioncaim deontais atá faighte agus a mheastar atá iníoctha mar dhliteanas fadtéarmach (nóta 19).

Sna himthosca seo, tá méid an deontais iníoctha cothrom le méid iomlán na dtobhach a mheastar a bhaileofar thar shaolré na scéime lúide aon tobhach úsáidte chun caiteachas incháilithe a fhritháireamh suas go dtí méid na gcistí státchiste réamhíoctha.

Baineann fiorthábhacht le meastachán de na tobhaigh iomlána ar dócha a bheidh á bhfáil thar shaolré na scéime sa ríomh ar sholáthar le haghaidh réamhíocaíochtaí státchiste iníoctha. Meastar na fáiltais tobhaigh trí chúnamh a fháil ó phleanálaithe baile gairmiúla an údaráis áitiúil a dhéanann foshuíomhanna criticiúla maidir le ráta agus toirt na forbartha miondíola tráchtála agus cónaithe thar shaolré gach scéim. Sa mhéid is go mbíonn na foshuíomhanna seo fíor, ansin ní bheidh aon athrú suntasach le tabhairt faoi deara sa mhéid a ndearnadh foráil lena aghaidh d'aisíoc na réamhíocaíochtaí státchiste agus an méid iarbhir aisíoctha. Má bhíonn éagsúlacht shuntasach sna coinníollacha atá mar bhonn leis na foshuíomhanna, d'fhéadfadh go mbeadh tionchar suntasach aige sin ar na torthaí iarbhire.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019

1. Beartais Chuntasaíochta (Ar lean)

Íocaíochtaí Oibríochtúla Athraitheacha:

Forálann dhá chonradh lamháltais (Comhpháirtíocht Phríobháideach Phoiblí), (M3/ Cluain Aodha/Ceanannas agus

N18/Tollán Luimnigh) le haghaidh íocaíochtaí oibríochtúla athraitheacha don oibrítheoir sa chás go dtiteann líon na bhfeithicilí faoi leibhéil shonraithe.

Tá íocaíochtaí oibríochtúla athraitheacha fós iníoctha i ndáil leis an dá chonradh agus déantar foráil le haghaidh meastachán do dhliteanas todhchaí sna ráitis airgeadais (nóta 19). Tá meastacháin na ndlíteanas todhchaí bunaithe ar shonraí tráchta breathnaithe, réamhaisnéisí maidir le fás agus boilsciú tráchta. Baintear na hinnéacsanna boilscithe ón bPraghasinnéacs Tomhaltóirí réamh-mheasta bunaithe ar an bhfoshuíomh go méadóidh táillí dola de réir an innéacs sin. Sa chás nach ionann fás tráchta toraidh agus/nó boilsciú agus an méid a thugtar le fios sna réamhaisnéisí beidh tionchar aige seo ar mhéideanna na n-íocaíochtaí oibríochtúla athraitheacha a bhfuil foráil déanta lena n-aghaidh.

Fabhruithe

Forálann TII do gach caiteachas caipitiúil agus reatha ábhartha roimh an dáta tuairiscithe ar ann do dhliteanas ag an dáta tuairiscithe.

Oibleagáid Sochair Scoir

Déanann achtúire neamhspleách na foshuíomhanna atá mar bhonn leis na luachálacha achtúireacha lena n-aithnítear na méideanna sna ráitis airgeadais a chinneadh (lena n-áirítear rátaí lascaine, rátaí méadaithe ar leibhéil chúitimh amach anseo agus rátaí báis), a nuashonrú gach bliain bunaithe ar choinníollacha geilleagracha reatha, agus ar aon athruithe ábhartha ar théarmaí agus ar choinníollacha na bpleananna pinsin agus iar-scoir. D'fhéadfadh go mbeadh tionchar ag na nithe seo a leanas ar na foshuíomhanna:

- (i) an ráta lascaine, athruithe sa ráta sochair ar bhannaí corparáideacha ar ardchaighdeán; agus
- (ii) leibhéil chúitimh todhchaí, coinníollacha mhargadh an tsaothair amach anseo.

q) Fardal

Déantar gach tomhaltán a dhíscríobh sa bhliain cheannacháin.

M11, Seachbhóthar Ghuaire, Loch Garman

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019

2. Deontais Stáit

In 2019 fuarthas deontais stáit luach €1,118m (2018: €1,006m) ón Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt (Vóta 31) agus ón Údarás Náisiúnta Iompair (ÚNI) faoi na fo-cheannteidil seo a leanas:

	2019 €'000	2018 €'000
Riarachán:		
B 3.3 Riarachán	27,765	26,891
Lúide ranníocaíochtaí na Scéime Pinsin Aonair Íochta	62	68
Sheol TII sonrasc chuig RITS le haghaidh tástáil ábhar bóithre Lúide ranníocaíochtaí na Scéime Pinsin Aonair Íochta	(392)	(190)
	27,435	26,769
Gréasán Bóithre:		
B 3.1 Tógáil agus Feabhsú Bóithre Náisiúnta	395,148	312,013
B 3.2 Cothabháil agus Bainistiú Bóithre Náisiúnta	34,000	35,783
B 3.4 Oibríochtaí Comhpháirtíocht Phríobháideach Phoiblí	120,000	122,098
B 3.5a Tógáil agus Feabhsú Bóithre Réigiúnacha agus Áitiúla*	441,653	377,010
B 3.5b Cothabháil agus Bainistiú Bóithre Réigiúnacha agus Áitiúla*	40,341	50,359
E7 Tionscadal Glasbhealaigh	5,750	0
Tionscadal Dícharbónaithe Lastais	85	0
Sheol TII sonrasc chuig RITS le haghaidh Stoc Salainn do Bhóithre Réigiúnacha	1,768	5,392
	1,038,745	902,655
Iarnród Éadrom agus Metro:		
Clár Caipitiúil ÚNI	53,736	80,723
Aistriú ó/(chuig) Creidiúnaithe - Deontas Oibleagáide Seirbhíse Poiblí an ÚNI	0	1,917
	53,736	82,640
Deontais Iomlána	1.119.916	1,012,064

Ní cheadaítear deontais a úsáid ach chun na gcríoch lenar faomhadh iad.

*Go stairiúil, rinne an tÚdarás um Bóithre Náisiúnta agus RITS íocaíochtaí le húdaráis áitiúla le haghaidh tógáil, feabhsú, cothabháil agus bainistiú bóithre áitiúla agus réigiúnacha. In 2014, ghlac RITS le freagracht as bainistíocht na n-íocaíochtaí seo lena n-áirítear faomhadh le haghaidh íocaíochta. Tá TII anois ag feidhmiú mar ghníomhaire íocaíochta agus eisíonn sé na híocaíochtaí ábhartha de réir treorach ó RITS. In 2019, d'eisigh TII íocaíochtaí arbh fhiú €482.0m (nótaí 9a agus 9b) iad chuig údaráis áitiúla ó mhaoiniú a fuair sé ó RITS (2018: €427.3m). Bhí agus tá RITS ag leanúint ar aghaidh le bheith freagrach as cinneadh a dhéanamh maidir leis na leithdháilte a chuirtear ar fáil d'údaráis áitiúla i ndáil le bóithre réigiúnacha agus áitiúla. Le cois a bhfuil thuasluaite,

**In 2017, fuair TII maoiniú ón ÚNI i bhfoirm deontais Oibleagáide Seirbhíse Poiblí (OSP) chun Luas Traschathrach a chur i mbun oibre. Iarchuireadh €1.9m agus áiríodh sa chuntas é in 2018.

2a. Aistrithe Deontais

In 2019, úsáideadh €1.001m (2018: €4.540m) de dheontais riaracháin chun costais phárolla agus forchostais a bhaineann le tionscadail chaipitiúla Luas a mhaoiniú. Tá na costais seo caipitlithe de réir bheartas cuntasáiochta nóta 1f.

2b. Deontais AE

In 2019, ghlac an Lárchiste le €0m (2018: €0.275m) i ndáil le clár an Ghréasáin Thras-Eorpaigh Iompair. Fuair an Lárchiste €0.06m i ndáil le tionscadal Ardán Chóras Cliste Iompair an AE (ACAE).

3. Aisíocaíochtaí Deontais

Seo a leanas na haisíocaíochtaí deontais a rinne údaráis áitiúla:

	2019 €'000	2018 €'000
Tógáil agus Feabhsú Bóithre Náisiúnta	1,557	823
Cothabháil agus Bainistiú Bóithre Náisiúnta	328	77
	1,885	900

4. Ioncam Dola

	2019 €'000	2018 €'000
Tollán Bhaile Átha Cliath	22,995	21,286
eFlow M50	160,778	154,554
Aisíocaíocht CBL ar dholaí	0	76,257
M1/Seachbhóthar Thiar Dhún Dealgan	2,388	1,675
M4/Cill Choca/Cionn Átha Gad	6,476	5,201
	192,637	258,973

Léirítear san ioncam dola:

- Muirir toibhithe ag oibríteoirí dola i ndiaidh muirear agus íocaíochtaí idir-inoibritheachta áirithe a asbhaint.

Idir 2010 agus Márta 2017, d'íoc TII CBL ar dholaí an M50 (Nascbhóthar Thiar) agus Thollán Bhaile Átha Cliath leis na Coimisinéirí Ioncaim. De bhun chinneadh na Cúirte Breithiúnais (AE) in Eanáir 2017, fuair TII aisíocaíocht CBL de € 76.3m don tréimhse sin. Tuairiscíodh an méid seo mar ioncam dola in 2018. Ní íocann TII CBL ar dholaí níos mó.

- Sciar ioncaim dlite faoi théarmaí chonradh CPP do scéimeanna an M4/Cill Choca/Cionn Átha Gad agus an M1/Seachbhóthar Thiar Dhún Dealgan.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019

5. Ioncam Eile

	Nóta	2019 €'000	2018 €'000
Riarachán	5a	4,619	3,806
Iarnród Éadrom agus Metro	5b	17,454	13,098
Gréasán Bóithre	5c	5,949	3,786
		28,022	20,690

5a. Ioncam Eile - Riarachán

	Nóta	2019 €'000	2018 €'000
Glanmhaoiniú larchurtha do Phinsin	20e	4,491	3,676
Ioncam Ilearraí		128	130
		4,619	3,806

5b. Ioncam Eile - Iarnród Éadrom agus Metro

	2019 €'000	2018 €'000
Barrachas ar Sholáthar Bhonneagar Luas	12,979	8,662
Barrachas ginte ó Shócmhainní Bainteach le Luas	2,775	2,700
Ioncam Cíosa	188	224
Tobhaigh Amúchta agus Creidmheasanna larchurtha	1,512	1,512
	17,454	13,098

5c. Ioncam Eile - Gréasán Bóithre

	2019 €'000	2018 €'000
Ioncam Ilearraí	633	1,020
Sciar Ioncaim Ionad Seirbhíse Mótarbhealaigh	2,231	1,910
Ioncam Comhroinnte Riosca Árachais	3,085	803
Amúchadh Creidmheas larchurtha	0	53
	5,949	3,786

5c. Ioncam Eile - Gréasán Bóithre (Ar lean)

Sciar Ioncaim Ionad Seirbhíse Mótarbhealaigh: Tá dhá Chonradh CPP Ionad Seirbhíse Mótarbhealaigh (ISM) bronnata ag TII. Bronnadh Conradh ISM Thráinse 1 i mí Dheireadh Fómhair 2009 agus foráladh d'Ionaid Seirbhíse Mótarbhealaigh ar an M1 agus M4. Bronnadh Conradh ISM Thráinse 2 i mí Iúil 2018 agus foráladh d'Ionaid Seirbhíse Mótarbhealaigh ar an M6, M9 agus M11. Tá forálacha le haghaidh sciar ioncaim san áireamh sa dá chonradh seo. Bhí an méid ioncaim dlite le haghaidh 2019 cothrom le €2.2m (2018: €1.9).

Comhroinnt Riosca Árachais: Tá clásal comhroinnte riosca árachais luaite le roinnt tionscadal CPP. Faoin gclásal seo, déantar athbhreithniú ar na costais árachais gach trí bliana, agus ag brath ar na costais tabhaithe sa tréimhse, d'fhéadfaí cúiteamh a íoc le TII, nó d'fhéadfadh go mbeadh cúiteamh iníoctha ag TII.

Comhroinnt Riosca Árachais	2019 €'000	2018 €'000
N18/Tollán Luimnigh	0	302
N25/Seachbhóthar Chathair Phort Láirge	0	406
M1/Seachbhóthar Thiar Dhún Dealgan	1,147	0
M3/Cluain Aodha/Ceanannas	1,045	0
N6/Gaillimh/Béal Átha na Sluaighe	0	0
N8/Ráth Chormaic/Mainistir Fhear Maí	804	0
M7/M8/Port Laoise	62	0
Uasghrádú an M50	27	0
N11/An tInbhear Mór/Ráth Naoi	0	95
M17/M18/An Gort go Tuaim	0	0
M11/Guaire go hInis Córthaidh	0	0
N25/Seachbhóthar Ros Mhic Thriúin	0	0
	3,085	803

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019

6. Caiteachas

	Nóta	2019 €'000	2018 €'000
Riarachán	7	29,759	24,448
Iarnród Éadrom agus Metro	8	68,296	61,559
Gréasán Bóithre	9/10	1,135,147	1,025,923
		1,233,202	1,111,930

7. Caiteachas - Costais Riaracháin

	Nóta	2019 €'000	2018 €'000
Luach Saothair agus Costais Phá Eile	7a	24,377	23,099
Costais chóiríochta	7d	2,548	2,422
Costais Riaracháin eile	7e	3,172	2,761
Dímheas		663	716
Diúscairt Sócmhainní Seasta		0	(10)
Costais Riaracháin iomlána		30,760	28,988
Lúide: Costais chaipitlithe tuarastail agus forchoistais		(1,001)	(4,540)
San áireamh sa Ráiteas Ioncaim agus Caiteachais		29,759	24,448

Tá costais fáilteachais de €16k (2018: €9k) san áireamh sna figiúirí thuasluaite.

7a. Luach Saothair agus Costais Phá Eile

	Nóta	2019 €'000	2018 €'000
Tuarastail		18,793	18,320
Ragobair		56	72
Árachas Sláinte		2	2
Liúntais		5	4
Costais Phinsin	20a	4,029	3,415
Ranníocaíocht Fostóra do Leas Sóisialta		1,778	1,745
Díolaíochtaí agus Costais Chomhaltaí Boird		95	94
		24,758	23,652
Lúide: ioncam iasachtaithe		(381)	(553)
		24,377	23,099

Tá Ranníocaíochtaí Aoisliúntais Breise, RAB, de €753k asbhainte agus íoctha le RITS. (In 2018, an Asbhaint a bhaineann le Pinsean, ABP, a tugadh ar an asbhaint, €600k)

Ní dhearnadh aon íocaíochtaí foirceannta i rith na bliana (2018: €Náid).

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019

7b. Miondealú ar Shochair Fostaithe

Raon na sochar fostaithe iomlán tuillte sa bhliain Ó Go dtí	Líon na bhfostaithe 2019	Líon na bhfostaithe 2018
Líon iomlán na gCoibhéisí Lánaimseartha	257	250
€60,000 - €69,999	39	38
€70,000 - €79,999	36	32
€80,000 - €89,999	38	36
€90,000 - €99,999	17	22
€100,000 - €109,999	20	20
€110,000 - €119,999	9	7
€120,000 - €129,999	5	5
€130,000 - €139,999	0	1
€140,000 - €149,999	2	2
€150,000 - €159,999	2	1
€160,000 - €169,999	0	0
€170,000 - €179,999	0	1
€180,000 - €189,999	1	0

Áirítear sa tábla seo fostaithe atá ar iasacht le comhlachtaí earnaála poiblí eile.

7c. Cúiteamh Príomhphearsanra Bainistíochta

Is é an príomhphearsanra bainistíochta, lena gcuimsítear an Bord, an Príomhfheidhmeannach, na Stiúrthóirí seo a leanas - Oibríochtaí Tráchtála, Bainistíocht Líonra, Seirbhísí Gnó, Seirbhísí Gairmiúla, Seirbhísí Corparáideacha agus Cláir Chaipitiúla, na daoine sin ag a bhfuil údarás acu chun agus atá freagrach as gníomhaíochtaí TII a phleanáil, a threorú agus a rialú. Tá eolas maidir le luach iomlán na sochar fostaithe do phríomhphearsanra bainistíochta sonraithe thíos:

	2019 €'000	2018 €'000
Tuarastail agus Táillí Comhaltaí Boidr	1,167	1,092
Árachas Sláinte	1	1
	1,168	1,019

Ní áirítear anseo luach na sochar scoir fabhráithe sa bhliain. Is eisceacht iad comhaltaí an Bhoird, ach is comhaltaí iad an príomhphearsanra bainistíochta de scéimeanna pinsin le sochar sainithe maoinithe nó neamh-mhaoinithe TII iad agus ní théann a dteidlíochtaí chuige sin thar théarmaí na scéimeanna sin.

7c. Cúiteamh Príomhphearsanra Bainistíochta (Ar lean)

Seo a leanas an luach saothair a íocadh i ndáil le Michael Nolan (Príomhfheidhmeannach) a áirítear i gcúiteamh an phríomhphearsanra bainistíochta:

	2019 €'000	2018 €'000
Tuarastal	183	176
	183	176

Is comhalta é an Príomhfheidhmeannach de scéim pinsin le sochar sainithe neamh-mhaoinithe TII agus ní théann a theidlíocht chuige sin thar théarmaí scéim pinsin shamhail na seirbhíse poiblí. Níl luach na sochar scoir fabhraithe i rith na bliana san áireamh sa tuarastal a tuairscíodh.

7d. Costais Chóiríochta

	2019 €'000	2018 €'000
Cíos, Rátaí agus Seirbhísí	2,008	1,989
Solas, Teas agus Glantachán	399	318
Deisiú, Cothabháil agus Slándáil	141	115
	2,548	2,422

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019

7e. Costais Riaracháin Eile

	2019 €'000	2018 €'000
Teileafón agus Postas	124	169
Priontáil agus Stáiseanóireacht	67	75
Táillí Ríomhaireachta	1,056	839
Oiliúint agus Forbairt Foirne	233	175
Taisteal agus Cothú Náisiúnta Foirne	592	562
Taisteal agus Cothú Idirnáisiúnta Foirne	139	137
Táillí Iniúchta	81	76
Leabhair agus Tréimhseacháin	19	16
Árachas	142	145
Deisiú agus Cothabháil - Trealamh	55	62
Ilearraí	466	340
Comhairleacht	42	105
Táillí Dlí	67	60
Costais Cheapacháin Foirne	89	0
	3,172	2,761

8. Caiteachas – Iarnród Éadrom agus Metro

	2019 €'000	2018 €'000
Dímheas	51,634	53,026
Rátaí Údaráis Áitiúil	441	762
Bearnúcháin Sócmhainne	0	341
Easnamh ar Dhiúscairt Sócmhainní Seasta	0	38
Costais Forbartha Tionscadal	16,524	6,538
Costais Ullmhúcháin Luas Traschathrach	(303)	854
	68,296	61,559

9. Caiteachas – Gréasán Bóithre

	Nóta	2019 €'000	2018 €'000
Tógáil agus Feabhsú Bóithre	9a	868,761	751,311
Cothabháil agus Bainistiú Bóithre	9b	81,193	98,444
CPP, Oibríochtaí Tolláin agus Dola	10	177,515	166,846
Dímheas		7,678	9,285
Easnamh ar Dhiúscairt Sócmhainní Seasta		0	37
		1,135,147	1,025,923

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019

9a. Tógáil agus Feabhsú Bóithre

	2019 €'000	2018 €'000
Íocaíochtaí le hÚdaráis Áitiúla – Bóithre Náisiúnta	329,872	288,435
Íocaíochtaí le hÚdaráis Áitiúla – Bóithre Réigiúnacha agus Áitiúla [Nóta 2]	441,653	377,010
Íocaíochtaí le hÚdaráis Áitiúla – Tionscadal Glasbhealaigh	5,730	0
Íocaíochtaí Eile	91,506	85,866
	868,761	751,311

Áirítear i gcaiteachas in 2019 íocaíochtaí de €2.1m (2018: €1.4m) déanta le húdaráis áitiúla chun costais a chlúdach a d'eascair as imeachtaí idir-réitigh agus eadrána a bhain le tionscadail tógála bóithre. Áirítear CBL, costais dlí agus comhairleoirí sna figiúirí.

Áirítear i measc íocaíochtaí eile caiteachas ar thionscadail athnuachana sócmhainní ar an ngréasán mótarbhealaigh lena n-áirítear forleaganacha cosáin, comharthaí agus línte, athsholáthar agus deisiú bacainní, oibreacha athnuachana droichid, faoiseamh tuilte agus bearta sábháilteachta.

9b. Cothabháil agus Bainistiú Bóithre

	2019 €'000	2018 €'000
Íocaíochtaí le hÚdaráis Áitiúla – Bóithre Náisiúnta	23,067	25,171
Íocaíochtaí le hÚdaráis Áitiúla – Bóithre Réigiúnacha agus Áitiúla [Nóta 2]	40,341	50,359
Íocaíochtaí Eile	17,785	22,914
	81,193	98,444

Áirítear i measc na n-íocaíochtaí eile caiteachas ar; ceannach agus stóráil salainn; gnáthchothabháil bóithre ar an ngréasán mótarbhealaigh, bearradh féir, seirbhís agus cothabháil gheimhridh na gcóras draenála san áireamh; monatóireacht ar shócmhainní náisiúnta cosán bóithre; agus córais réamhfháistineacha monatóireachta agus cóireála d'aimsir an gheimhridh a sholáthar.

10. Comhpháirtíocht Phríobháideach Phoiblí, Oibríochtaí Tolláin agus Dola

	Nóta	2019 €'000	2018 €'000
Costais Choimhdeacha	10a	19,759	16,431
Muirir Oibríochta na Scéime Comhpháirtíochta Príobháidí Poiblí	10b	73,035	85,203
Oibríochtaí Tolláin agus Dola	10c	84,721	65,212
		177,515	166,846

10a. Costais Choimhdeacha

Baineann na costais choimhdeacha tabhaithe le planáil scéime, maoirseacht scéime, seirbhísí comhairleacha airgeadais, dlíthiúla agus teicniúla, seirbhísí idir-inoibritheachta dola, fógraí reachtúla agus margaíocht.

10b. Muirir Oibríochta na Scéime Comhpháirtíochta Príobháidí Poiblí

	2019 €'000	2018 €'000
N25/Seachbhóthar Chathair Phort Láirge	6,004	6,490
N18/Tollán Luimnigh	1,621	2,526
Uasghrádú an M50	18,604	18,792
N6/Gaillimh/Béal Átha na Sluaighe	2,884	1,916
M3/Cluain Aodha/Ceanannas	18,943	18,345
M7/M8/Port Laoise	744	871
M1/Seachbhóthar Thiar Dhún Dealgan	338	181
N8/Ráth Chormaic/Mainistir Fhear Maí	2,499	2,926
M4/M6/Cill Choca/Cionn Átha Gad	333	357
N11/An tInbhear Mór/Ráth Naoi	11,743	12,292
M17/M18/An Gort go Tuaim	24,716	24,358
M11/Guaire go hInis Córthaidh	3,214	0
Íocaíochtaí le hÚdarás Áitiúla – scéimeanna CPP	1,875	1,060
N25/Seachbhóthar Ros Mhic Thriúin	0	1,172
N18/Tollán Luimnigh - leachtú forála*	(20,483)	(5,918)
M3/Cluain Aodha/Ceanannas - leachtú forála*	0	(165)
	73,035	85,203

Níl aon mhéideanna san áireamh sna muirir oibríocháin ag eascirt ó shocraíochtaí (2018: €Náid).

*Forálann lamháltais áirithe d'íocaíochtaí oibríochtúla athraitheacha má thiteann líon na bhfeithicilí faoi leibhéil shonraithe. Athraíonn méid na forála ó bhliain go bliain chun léargas a thabhairt ar luach na forála fágtha mar thoradh ar athruithe ar líon na bhfeithicilí a tharlaíonn ar an mbóthar ábhartha. In 2019, tugadh laghdú de €20.5m (2018: €6.1m) (nóta 19) faoi deara san fhoráil iomlán le haghaidh na n-íocaíochtaí seo

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019

10c. Oibríochtaí Tolláin agus Dola TII

	2019 €'000	2018 €'000
Tollán Bhaile Átha Cliath	19,661	18,955
eFlow M50	61,272	42,979
Tollán Jack Lynch	3,788	3,278
	84,721	65,212

Baineann na costais seo le costais oibríochtúla, costais bailiúcháin dolaí agus muirir údaráis áitiúil ar Thollán Bhaile Átha Cliath; costais bailiúcháin dolaí, muirir drochfhiach agus rátaí údaráis áitiúla eFlow M50 agus costais oibríochtúla Thollán Jack Lynch.

10d. Cur síos ginearálta ar scéimeanna

N25/Seachbhóthar Chathair Phort Láirge

I mí Aibreáin 2006, bronnadh an conradh CPP ar chuibhreannas Celtic Roads Group (Waterford) Ltd. chun an N25/Seachbhóthar Chathair Phort Láirge a thógáil. Tá tréimhse lamháltais 30 bliain luaite leis an gconradh. Áiríodh sa scéim seachbhóthar an N25 a thógáil, a shíneann ó Chill Mhíodáin i gCo. Phort Láirge chomh fada le Sliabh Rua i gCo. Chill Chainnigh. Trasnaíonn an bealach an tSiúir ag an nGreanach rud a chiallaíonn go bhfuil an dara mórdhroichead á chur ar fáil do Phort Láirge os cionn na Siúire chun deis a thabhairt do thrácht ar an N25/Corcaigh go dtí Ros Láir an chathair a sheachaint. Áiríodh sa scéim thart ar 23km de dhébhealach, droichead os cionn na Siúire atá thart ar 475m ar fad, agus thart ar 4km de dhébhealach aonair a thógáil. Áiríodh sa chonradh freisin 11km breise de thaobh-bhóithre agus bóithre ceangail agus athailíniú iarnróid 2km. Osclaíodh an scéim, ar a bhfuil dola, do thrácht i nDeireadh Fómhair 2009.

N18 Limerick Tunnel

Bronnadh an conradh CPP do Thollán Luimnigh ar chuibhreannas DirectRoute (Limerick) Ltd. ar bhonn lamháltais 35 bliain i mí Lúnasa 2006.

Áiríodh i Scéim CPP Thollán Luimnigh thart ar 10km de dhébhealach nua a thógáil feadh na mbóithre ceangail agus na dtaobh-bhóithre gaolmhara. Áiríodh sa tollán trasna na Sionainne tollán báite faoi thalamh, thart ar 0.9km ar fad, a nasc baile fearainn Ó Cuanach ag an mbruach thuaidh le baile fearainn Bhun Leice ar bhuach theas na Sionainne. Osclaíodh an scéim, ar a bhfuil dola idir acomhal 2 agus 4, do thrácht i mí Iúil 2010.

Uasghrádú an M50

Bronnadh conradh CPP d'Uasghrádú an M50 i Meán Fómhair 2007, a bhfuil tréimhse chonartha 35 bliain luaite leis, ar M50 Concession Limited. Áiríodh i gConradh CPP Uasghrádú an M50, 24km den M50 a leathnú ó dheisceart acomhal an M1/M50 (Turnapain) go dtí acomhal an N3 agus ó dheas d'acomhal Bhaile an Mhóta go dtí acomhal Áth an Ghainimh, lena n-áirítear uasghrádú na n-acomhal feadh na stráicí seo. Cuireadh na hoibreacha uasghrádaithe i gcrích in 2010. Déantar costais infheistíochta an chonartha CPP a fhorchúiteamh trí íocaíochtaí infhaighteachta íochta ag TII*.

I dteannta le conradh CPP Uasghrádú an M50, rinneadh oibreacha ar leithligh ar Uasghrádú an M50 trí dhá chonradh Dearaidh agus Tógála. Rinneadh foráil sna conarthaí seo le haghaidh (i) leathnú thart ar 8km de dhébhealach príomhlíne idir an N4 (Acomhal 7) agus Baile an Mhóta (Acomhal 10) mar aon le huasghrádú acomhail an N4, N7 agus Bhaile an Mhóta, agus (ii) leathnú 1.3km den mhótarbhealach ó dheas d'acomhal an N3. Cuireadh na hoibreacha uasghrádaithe seo i gcrích in 2008.

*Cé go bhfuil dola ar an M50 idir Acomhail 6 agus 7 ní bhaineann sé seo le Conradh CPP an M50. Tá soláthraí seirbhíse dola ceaptha ag TII chun an bailiúchán dola a réachtáil thar ceann TII.

N6/Gaillimh/Béal Átha na Sluaighe

I mí Aibreáin 2007, bronnadh conradh CPP an N6/Gaillimh/Béal Átha na Sluaighe ar chuibhreannas N6 (Concessions) Limited. Tá tréimhse lamhála 30 bliain luaite leis an gconradh. Áiríodh sa scéim thart ar 56km de dhébhealach nua a thógáil, bóthar ceangail 7km chuig seachbhóthar Bhaile Locha Riach, 32km de thaobh-bhóithre agus cúig acomhal ilairde.

Síneann an scéim ó Dhabhach Uisce, ag oirthear Chathair na Gaillimhe chomh fada leis an N6 reatha ar an taobh thoir de Bhéal Átha na Sluaighe i gCo. Ros Comáin. Osclaíodh an scéim, ar a

bhfuil dola idir acomhal 15 agus 16, do thrácht i mí na Nollag 2009.

M3/Cluain Aodha/Ceanannas

Bronnadh conradh CPP an M3/Cluain Aodha/Ceanannas ar chuibhreannas Eurolink Motorway Operations Ltd. Bronnadh an conradh i Márta 2007 agus tá sé bailí le haghaidh 45 bliain, an chéim tógála san áireamh.

Áiríodh sa scéim, a sholáthraíonn seachbhóithre thart ar Dhún Bóinne, Dún Seachlainn, an Uaimh, Ceanannas agus Carn na Ros, mótarbhealach a thógáil a bhí thart ar 47km ar fad atá nasctha trí bhóithre coimhdeacha leis an ngréasán bóithre atá ann cheana féin agus trí acomhail ilairde ag An Bealach, Dún Seachlainn, Baile Bhluindín, Cill an Chairn, Bóthar Bhaile Átha Buí agus Ceanannas. Áirítear sa scéim iomlán chomh maith 10km de bhóthar nua Dhébhealach an N3 ó Ceanannas go dtí Tuaisceart Charn na Ros agus 4km de Sheachbhóthar an N52/Ceanannas.

Tógadh 4km breise de Dhébhealach Náisiúnta Tánaisteach Chineál 1 agus 40km de Bhóithre Réigiúnacha agus Áitiúla. Lena chois sin, bhí gá le breis is 100 struchtúr a raibh 62 gáitear éagsúil agus ballaí coinneála ina measc. Osclaíodh an scéim, ar a bhfuil dola idir acomhal 5 agus 6 agus idir acomhal 9 agus 10 freisin, do thrácht i mí Meithimh 2010.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019

10d. Cur síos ginearálta ar scéimeanna (Ar lean)

M7/M8/Port Laoise

Bronnadh conradh CPP an M7/M8/Port Laoise ar chuibhreannas Celtic Roads Group (Portlaoise). Bronnadh an conradh i mí Meithimh 2007 agus tá tréimhse lamháltais 30 bliain luaite leis. Áiríodh sa tionscadal, a sholáthraíonn seachbhóithre thart ar Mhainistir Laoise, Darú, An Chúlchoill, Maighean Rátha, Baile an Chaisleáin agus Buiríos Mór Osraí, mótarbhealach dola atá thart ar 41km ar fad a thógáil. Tá acomhail ilairde ag Port Laoise, Buiríos Mór Osraí agus Ráth Domhnaigh mar aon le mótarbhealach páirteach chuig acomhal mótarbhealaigh ag Achadh Bhó. Chomh maith leis sin, áiríodh sa scéim bóthar ceangail réigiúnach nua 3km ón mótarbhealach siar chomh fada le Buiríos Mór Osraí feadh thart ar 15km de thaobh-bhóithre. Osclaíodh an scéim, ar a bhfuil dola idir Acomhal 18 (Port Laoise Thiar) agus Acomhal 19 (acomhal an M7/M8), do thrácht i mí Bealtaine 2010.

M1/Seachbhóthar Thiar Dhún Dealgan

Bronnadh conradh CPP an M1/Seachbhóthar Thiar Dhún Dealgan ar chuibhreannas Celtic Roads Group (Dundalk) Ltd. i mí Feabhra 2004. Tá tréimhse lamháltais 30 bliain luaite leis an gconradh. Áiríodh sa scéim stráice bóthair 11km a thógáil arb ionann é agus cuid de phríomhbhóthar náisiúnta an N1/M1 gar do

bhaile Dhún Dealgan, Co. Lú, i dteannta le thart ar 8km de thaobh-bhóithre agus bóithre ceangail gaolmhara. Cuireadh na hoibreacha tógála i gcrích in 2005. Áirítear sa Chonradh CPP freisin oibriú agus cothabháil an mhótarbhealaigh reatha atá thart ar 42km ar fad, i.e. Seachbhóthar Dhún Léire agus Mótarbhealach Dhún Léire/ Dhún Dealgan mar aon le hoibriú agus cothabháil áiseanna dola idir acomhal 7 agus 10 ar scéim an M1 (Baile Mhic Gormáin go Mainistir Bhuithe).

N8/Ráth Chormaic/Mainistir Fhear Maí

Bronnadh conradh an N8/Ráth Chormaic/Mainistir Fhear Maí ar chuibhreannas Direct Route (Fermoy) Ltd. i mí Meithimh 2004 agus tá tréimhse lamháltais 30 bliain luaite leis. Áiríodh sa chonradh CPP dearadh, tógáil, feidhmiú agus cothabháil thart ar 17.5km de mhótarbhealach. Tá trí acomhal ilairde lonnaithe ag Ráth Chormaic Theas, An Carn, agus An Chloch Liath, agus tarbhealach 450m ar fad i nGleann na Dubhabhann. Osclaíodh an scéim, ar a bhfuil dola idir acomhal 14 agus 17, do thrácht i mí Dheireadh Fómhair 2006.

M4/M6/Cill Choca/Cionn Átha Gad

Bronnadh conradh CPP an M4/M6/Cill Choca/Cionn Átha Gad ar Eurolink Motorway Operations Ltd. i mí Márta 2003. Tá tréimhse lamháltais 30 bliain luaite leis an gconradh. Áirítear sa scéim 39km de mhótarbhealach a thógáil, lena n-áirítear 19 dtardhroichead, 7 n-íosdroichead agus 3 íosbhealach. Osclaíodh an scéim, ar a bhfuil dola idir acomhal 8 agus 10, do thrácht i mí na Nollag 2005.

N11/An tInbhear Mór/Ráth Naoi

I mí Aibreáin 2013, bronnadh conradh CPP an N11/An tInbhear Mór/Ráth Naoi ar CPP N11 Arklow Rathnew Limited. Áirítear i gconradh CPP an N11/An tInbhear Mór/Ráth Naoi dearadh, tógáil, feidhmiú agus cothabháil thart ar 16.5km de dhébhealach ar stráice an Inbhir Mhór go Ráth Naoi den N11, feidhmiú agus cothabháil 30km breise de bhealach reatha an M11/N11 (Seachbhóthar an Inbhir Mhóir/Ghuairde agus an Inbhir Mhóir), dearadh agus tógáil Ionad Seirbhíse Ghuaire an N11, agus dearadh, tógáil, feidhmiú agus cothabháil Uasghrádú an N7/Acomhal Chrois an Fhearainn Nua.

Cuireadh stráice Chrois an Fhearainn Nua i gcrích i mí na Samhna 2014 agus osclaíodh stráice an Inbhir Mhóir/Ráth Naoi do thrácht i mí Iúil 2015. Tá tréimhse oibríochtúil 25 bliain ó thráth críochnaithe

na scéime luaite leis an gconradh agus beidh a chostais infheistíochta á bhforchúiteamh ag an gConradh CPP trí íocaíochtaí infhaighteachta íoctha ag TII.

M17/M18/An Gort go Tuaim

I mí Aibreáin 2014, bronnadh conradh Scéim CPP an M17/M18 ar chuibhreannas DirectRoute (Tuam) Ltd. Áirítear i gConradh CPP an M17/M18 dearadh, feidhmiú agus cothabháil thart ar 53km de mhótarbhealach mar aon le dearadh agus tógáil 4km de dhébhealach. Soláthraíonn an scéim seachbhóithre do na bailte seo a leanas - Droichead an Chláirín, Baile Chláir agus Tuaim. Tá tréimhse oibríochtúil 25 bliain ó thráth críochnaithe na scéime luaite leis an gconradh agus beidh a chostais infheistíochta á bhforchúiteamh ag an gConradh CPP trí íocaíochtaí infhaighteachta íoctha ag TII. Osclaíodh an scéim do thrácht i Meán Fómhair 2017.

M11/Guaire go hInis Córthaidh

I mí Dheireadh Fómhair 2015, bonnadh conradh CPP an M11/Guaire go hInis Córthaidh ar CPP N11 Gorey to Enniscorthy Limited. Áirítear sa chonradh CPP dearadh, tógáil, feidhmiú agus cothabháil thart ar 31.4km de dhébhealach (bealaí an M11 agus

“Bóthar Ceangail an N80”) agus dearadh, tógáil agus maoiniú 8.0km de dhébhealach aonair (bealach an N30). Tá tréimhse oibríochtúil 25 bliain ó thráth críochnaithe na scéime luaite leis an gconradh agus beidh a chostais

infheistíochta á bhforchúiteamh ag an gConradh CPP trí íocaíochtaí infhaighteachta íoctha ag TII. Osclaíodh stráice príomhlíne an M11 do thrácht i mí Iúil 2019 agus osclófar stráice an N30 i mí Lúnasa 2019.

N25/Seachbhóthar Ros Mhic Thriúin

Bronnadh an conradh CPP do Scéim an N25/Seachbhóthar Ros Mhic Thriúin ar New Ross N25 Bypass Designated Activity Company i mí Eanáir 2016. Áirítear i Seachbhóthar beartaithe an N25/Ros Mhic Thriúin stráicí de bhealaí an N25 agus N30 a thógáil. Samhlaítear go háirithe go n-áireofar i dtionscadal CPP oibreacha de thart ar 13.6km de dhébhealach (bealaí an N25 agus N30) agus 1.2km de dhébhealach aonair (bealach an N30/Ros Mhic Thriúin). Tá tréimhse oibríochtúil 25 bliain ó thráth críochnaithe na scéime luaite leis an gconradh agus beidh a chostais infheistíochta á bhforchúiteamh ag an gConradh CPP trí íocaíochtaí infhaighteachta íoctha ag TII. Osclaíodh an scéim do thrácht ag tús 2020.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019

11. Muirir Airgeadais

	Nóta	2019 €'000	2018 €'000
Muirir Airgeadais Scéim Pinsin	20b	1,732	1,708
Costais Léas Airgeadais		30	34
Muirear airgeadais a bhaineann le Dlíteanais Lamháltais Seirbhíse		26,776	27,701
Muirear airgeadais a bhaineann le Dlíteanais Ceannach Amach an M50		2,449	4,360
		30,987	33,803

Faoi FRS 102, taifeadtar an glanús ar dhlíteanais na scéime pinsin le sochar sainithe agus an toradh ionchais ar shócmhainní de €1.732m mar mhuirear airgeadais cóngarach don ús (2018: €1.708m) féach nóta 20b.

12. Cuntas Caipitiúil

	2019 €'000	2019 €'000	2018 €'000	2018 €'000
Ar an 01 Eanáir		2,240,093		2,192,072
Riarachán				
Ioncam úsáidte chun sócmhainní seasta a cheannach	138		378	
Amúchadh de réir dímheasa	(662)		(716)	
Diúscairtí			0	
De réir an Ráitis Ioncaim agus Caiteachais		(524)		(338)
Iarnród Éadrom agus Metro				
Ioncam úsáidte chun sócmhainní seasta a cheannach	39,336		81,298	
Amúchadh de réir dímheasa	(48,441)		(50,147)	
Diúscairtí/Caillteanas bearnúcháin	0		(379)	
De réir an Ráitis Ioncaim agus Caiteachais		(9,105)		30,772
Aistriú ó fhorálacha		(2,329)		0
Aistriú ó/(go dtí) creidiúnaithe		0		64
Gréasán Bóithre				
Ioncam úsáidte chun sócmhainní seasta a cheannach	11,706		9,479	
Ioncam úsáidte chun dliteanas lamháltais seirbhíse a mhaoiniú	25,445		40,821	
Ioncam úsáidte chun dliteanas léasa airgeadais a mhaoiniú	227		227	
Scaoileadh de réir muirear airgeadais	(22,990)		(23,682)	
Amúchadh de réir dímheasa	(7,677)		(9,285)	
Diúscairtí	0		(37)	
De réir an Ráitis Ioncaim agus Caiteachais		6,711		17,523
Ar an 31 Nollaig		2,234,846		2,240,093

13.Réa dmhaoin, Gléasra agus Trealamh

	Bonneagar Iarnróid Éadroim agus Metro €'000	Sócmhainní Iarnróid Éadroim agus Metro á dTógáil €'000	Rothstoc agus Trealamh €'000	Bonneagar an Ghréasáin Bóithre €'000	Gréasán Bóithre á Thógáil €'000	Troscán, Daingneáin agus Trealamh €'000	Feabhsú Áitreabh ar Léas €'000	Iomlán €'000
Costas								
Ar an 1 Eanáir 2019	1,459,915	40,293	242,125	2,177,992	247,331	3,227	9,271	4,180,154
Breiseanna sa tréimhse	4,922	21,928	9,210	13,543	*(3,641)	106	1,711	47,779
Diúscairtí agus bearnúcháin	0	0	0	0	0	(489)	0	(489)
Aistrithe	16,538	(20,599)	4,061	146,813	(146,813)	0	0	0
Ar an 31 Nollaig 2019	1,481,375	41,622	255,396	2,338,348	96,877	2,844	10,982	4,227,444
Dímheas Carntha								
Ar an 1 Eanáir 2019	396,838	0	138,500	63,703	0	2,792	2,921	604,754
Muirear dímheasa	40,568	0	11,067	7,284	0	249	807	59,975
Diúscairtí agus bearnúcháin	0	0	0	0	0	(489)	0	(489)
Ar an 31 Nollaig 2019	437,406	0	149,567	70,987	0	2,552	3728	664,240
Glanluach de réir na Leabhar Ar an 31 Nollaig 2019	1,043,969	41,622	105,829	2,267,361	96,877	292	7,254	3,563,204
Ar an 1 Eanáir 2018	1,424,864	40,032	201,783	2,168,985	247,331	4,392	9,191	4,096,578
Breiseanna sa tréimhse	25,643	44,320	6,210	9,555	0	207	80	86,015
Diúscairtí agus bearnúcháin	(178)	(341)	0	(548)	0	(1,372)	0	(2,439)
Aistrithe	9,586	(43,718)	34,132	0	0	0	0	0
Ar an 31 Nollaig 2018	1,459,915	40,293	242,125	2,177,992	247,331	3,227	9,271	4,180,154
Dímheas Carntha								
Ar an 1 Eanáir 2018	355,104	0	127,349	55,391	0	3,861	2,044	543,749
Muirear dímheasa	41,874	0	11,151	8,823	0	302	877	63,027
Diúscairtí agus bearnúcháin	(140)	0	0	(511)	0	(1,371)	0	(2,022)
Ar an 31 Nollaig 2018	396,838	0	138,500	63,703	0	2,792	2,921	604,754
Glanluach de réir na Leabhar Ar an 31 Nollaig 2018	1,063,077	40,293	103,625	2,114,289	247,331	435	6,350	3,575,400

* Léiríonn an coigeartú seo ar chostas tuairiscithe an N25 laghdú ar luach láithreach na n-íocaíochtaí tógála athsceidealaithe

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019

14. Infháltais

	2019 €'000	2018 €'000
Féichiúnaithe Ioncam Dola	12,054	10,364
Réamhíocaíochtaí agus Féichiúnaithe Eile	14,946	11,410
Ceannach Nótaí Ráthaithe	23,706	23,646
Aisíocaíocht CBL ar dholaí	0	4,129
	50,706	49,549

Tá ioncam dola infhaighte ag deireadh na bliana i ndáil le Tollán Bhaile Átha Cliath agus eFlow M50 sonraithe i ndiaidh foráil de €5.4m (2018: €5.1m) le haghaidh mhuirir dola eFlow a measadh a bhí neamhbhailithe. Tá an fhoráil seo bunaithe ar rátaí bailiúcháin dola an M50 thar thréimhse rollach dhá bhliain.

Bhí an muirear drochfhéich iarbhir don bhliain cothrom le €3.9m (2018: €3.8m).

Áirítear i Réamhíocaíochtaí agus Féichiúnaithe eile €0.1m dlite i ndiaidh bliain amháin (2018: €0.2m).

15. Míreanna Iníoctha (Méideanna Dlíte Laistigh de Bhliain Amháin)

	Nóta	2019 €'000	2018 €'000
Creidiúnaithe agus Fabhruithe Trádála		67,679	58,860
Dlíteanas Ceannach Amach an M50	18	10,267	53,410
CBL		8,541	4,416
Dlíteanais Lamháltais Seirbhíse	18	35,084	30,567
Íocaíochtaí Oibríochtúla Athraitheacha	18	3,870	4,399
Ioncam Iarchurtha Luas Iarthar na Cathrach		1,309	1,309
Tuarastail		696	556
Oibleagáidí faoi Léasanna Airgeadais	18	227	227
		127,673	153,744

16. Míreanna Iníochta (Méideanna Dlíte i nDiaidh Bliain Amháin)

	Nóta	2019 €'000	2018 €'000
Dlíteanas Lamhálaí Seirbhíse	18	532,808	543,450
Dlíteanas Ceannach Amach an M50	18	0	7,818
Ioncam Iarchurtha Luas Iarthar na Cathrach*		24,856	26,165
Creidiúnaithe agus Fabhrúithe Trádála		294	580
Oibleagáidí faoi Léasanna Airgeadais	18	841	1,038
		558,799	579,051

*Áirítear i gcreidiúnaithe ioncam iarchurtha a léiríonn luach na réadmhaoine agus na seirbhísí curtha ar fáil ag tríú páirtithe i ndáil le forbairt Luas Iarthar na Cathrach. Tá an t-ioncam seo curtha san áireamh sa Ráiteas Ioncaim agus Caiteachais de réir an dímheasa a bhaineann leis na sócmhainní gaolmhara.

17. Gealltanais

17a. Gealltanais Léas Oibriúcháin

Ag an 31 Nollaig, bhí dlíteanais íocaíochta léasa ag TII faoi léasanna oibriúcháin neamhchealaithe le haghaidh gach ceann de na tréimhsí seo a leanas:	Talamh agus Foirgnimh 2019 €'000	Talamh agus Foirgnimh 2018 €'000
Iníochta laistigh de bhliain amháin	1,579	1,579
Iníochta laistigh de idir dhá agus cúig bliana	6,315	6,315
Iníochta i ndiaidh cúig bliana	9,493	11,072

Bhí íocaíochtaí léasa oibriúcháin aitheanta mar chostas cothrom le €1.5m (2018: €1.5m)

- Ghlac TII páirt i léas 16 bhliain agus 7 mhí ón 01 Eanáir 2015 i ndáil le cóiríocht ag Bloc A, Sráid Gheata na Páirce, Baile Átha Cliath 8. Téann an léas in éag ar an 31 Iúil 2031 agus tá an cíos iníochta cothrom le €0.6m sa bhliain.
- Ghlac TII seilbh ar dhá léas ó GFI i ndáil le cóiríocht ag Sráid Gheata na Páirce, Baile Átha Cliath 8:

Bloc B: Léas 25 bliain ón 01 Lúnasa 2006 go dtí an 31 Iúil 2031. Tá an cíos iníochta cothrom le €0.5m sa bhliain.

Bloc C: Léas 28 bliain ón 29 Meán Fómhair 2001 go dtí an 28 Meán Fómhair 2029. Tá an cíos iníochta cothrom le €0.5m sa bhliain.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019

17a. Gealltanais Léas Oibriúcháin (Ar lean)

Ag an 31 Nollaig, bhí dlíteanais íocaíochta léasa ag TII faoi léasanna oibriúcháin neamhchealaithe le haghaidh gach ceann de na tréimhsí seo a leanas:	Mótarfheithicilí 2019 €'000	Mótarfheithicilí 2018 €'000
Iníoctha laistigh de bhliain amháin	27	27
Iníoctha laistigh de idir dhá agus cúig bliana	16	43
Iníoctha i ndiaidh cúig bliana	0	0

Bhí íocaíochtaí léasa oibriúcháin aitheanta mar chostas cothrom le €0.03m (2018: €0.01m)

Ghlac TII páirt i léas 3 bliana ón 13 Lúnasa 2018 i ndáil le 4 fheithicil leictreacha. Téann an léas in éag ar an 12 Lúnasa 2021 agus tá an muirear cothrom le €0.03m sa bhliain.

17b. Gealltanais ar Aghaidh an Ghréasáin Bóithre

Tá athbhreithniú déanta ag RCPA, faoin gCód Caiteachais Phoiblí (leagan Shamhain 2013), ar theorainneacha na ngealltanais conarthach ar aghaidh i gcomparáid leis na teorainneacha a bhí sonraithe roimhe seo ag an Roinn Airgeadais. Tá anailís déanta ag TII ar ghealltanais chonarthacha ar aghaidh, arb ionann iad agus costais réamhaisnéisithe atá faoi réir athraitheas candaim agus uainithe, agus seo a leanas a bhfuil i gceist:

Bhliain	Gealltanais € Milliún	Maoiniú caipitiúil faofa ag an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe le haghaidh TII 2019-2021 € Milliún	Gealltanais mar % de leithdháileadh bliantúil	Gealltanais ceadaithe ag an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe mar % de leithdháileadh bliantúil
2020	447	609	73	75
2021	411	775	53	60
2022	345	695	50	50

17c. Gealltanais ar Aghaidh na Comhpháirtíochta Príobháidí Poiblí

Méid Ainmniúil:	2019 €'000	2018 €'000
N25/Seachbhóthar Chathair Phort Láirge	18,676	24,897
N18/Tollán Luimnigh	25,222	26,837
Uasghrádú an M50	627,261	656,625
N6/Gaillimh/Béal Átha na Sluaighe	26,055	28,687
M3/Cluain Aodha/Ceanannas	204,411	225,917
M7/M8/Port Laoise	3,988	4,759
M1/Seachbhóthar Thiar Dhún Dealgan	2,549	2,738
N8/Ráth Chormaic/Mainistir Fhear Maí	7,210	9,694
M4/M6/Cill Choca/Cionn Átha Gad	4,331	4,671
N11/An tInbhear Mór/Ráth Naoi	352,340	369,777
M17/M18/An Gort go Tuaim	814,891	850,463
M11/Guaire/Inis Córthaidh	465,341	473,707
N25/Seachbhóthar Ros Mhic Thríúin	305,572	308,019
	2,857,847	2,986,791

Níl CBL san áireamh sna gealltanais seo agus cuimsítear iontu íocaíochtaí iomlána le cuideachtaí lamháltais. Cuimsítear sna híocaíochtaí costais tógála, maoinithe, oibríochtúla agus saolré do shaolré fágtha an chomhaontaithe. Tá siad innéacsaithe ag @ 2% chuig neas-CPI agus ní dhéantar iad a lascainiú chuig an luach láithreach. Tá gné chaipitiúil na ngealltanais ar aghaidh seo cothrom le €885.6m (2018: €914.6m) agus á léiriú mar dhliteanas i nóta 18 ag an méid lascainithe.

17d. Gealltanais Chaipitiúla Iarnróid Éadrom agus Metro

	2019 €'000	2018 €'000
Ag deireadh na bliana, ní raibh foráil déanta le haghaidh na ngealltanais caipitiúil seo a leanas sna ráitis airgeadais:		
Conartha ach níl foráil déanta le haghaidh	36,747	67,073
Amúchta ach níl conartha le haghaidh	6,734	12,173
	43,481	79,246

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019

18. Gealltanais Léas Oibriúcháin

Seo a leanas na híocaíochtaí léasa íosta ag an 31 Nollaig 2019:	Lamháltas Seirbhíse €'000	Íocaíochtaí Oibríochtúla Athraitheacha €'000	Ceannach Amach an M50 €'000	Bóithre Náisiúnta Dhún na nGall Oifig* €'000	Iomlán €'000
Nach déanaí ná bliain amháin	35,084	3,870	10,492	227	49,673
Níos déanaí ná bliain amháin ach nach deanaí ná cúig bliana	138,294	20,840	0	907	160,041
Níos déanaí ná cúig bliana	722,084	80,879	0	0	802,963
Íocaíochtaí Comhlána Iomlána	895,462	105,589	10,492	1,134	1,012,677
Lúide: Muirir Airgeadais	(327,570)	(31,271)	(225)	(66)	(359,132)
Méid dliteanais tugtha anonn	567,892	74,318	10,267	1,068	653,545
Rangaithe mar:					
- Míreanna Iníoctha (méideanna dlite laistigh de bhliain amháin)	35,084	3,870	10,267	227	49,448
- Míreanna Iníoctha (méideanna dlite i ndiaidh bliain amháin)	532,808	0	0	841	533,649
- Forálacha	0	70,448	0	0	70,448

Seo a leanas na híocaíochtaí léasa íosta ag an 31 Nollaig 2018:	Lamháltas Seirbhíse €'000	Íocaíochtaí Oibríochtúla Athraitheacha €'000	Ceannach Amach an M50 €'000	Bóithre Náisiúnta Dhún na nGall Oifig* €'000	Iomlán €'000
Nach déanaí ná bliain amháin	30,567	4,399	53,410	227	88,603
Níos déanaí ná bliain amháin ach nach deanaí ná cúig bliana	137,554	24,438	10,492	907	173,391
Níos déanaí ná cúig bliana	752,786	110,092	0	226	863,104
Íocaíochtaí Comhlána Iomlána	920,907	138,929	63,902	1,360	1,125,098
Lúide: Muirir Airgeadais	(346,890)	(43,544)	(2,674)	(95)	(393,203)
Méid dliteanais tugtha anonn	574,017	95,385	61,228	1,265	731,895
Rangaithe mar:					
- Míreanna Iníoctha (méideanna dlite laistigh de bhliain amháin)	30,567	4,399	53,410	227	88,603
- Míreanna Iníoctha (méideanna dlite i ndiaidh bliain amháin)	543,450	0	7,818	1,038	552,306
- Forálacha	0	90,986	0	0	90,986

*Ghlac TII páirt i léasa 20 bliain ón 1 Márta 2004 le Comhairle Contae Dhún na nGall i ndáil le cóiríocht le haghaidh Oifig Bóithre Náisiúnta Dhún na nGall. Tá an cíos cothrom le €0.2m sa bhliain.

Tomhaistear na dliteanais léasa airgeadais thuas ag costas amúchta.

19. Forálacha le haghaidh Dliteanas agus Muirear

	Íocaíochtaí Oibríochtúla Athraitheacha €'000	Réamhíocaíochtaí Státhiste Iníochta €'000	Forálacha Tionscadail €'000	Athchóiriú Rianta €'000	Iomlán €'000
Ar an 1 Eanáir 2019	90,986	62,618	567	4,463	158,634
Íocaíochtaí déanta sa bhliain	(4,399)	0	0	(100)	(4,499)
Méadú/(laghdú) ar fhoráil	(19,954)	2,329	0	74	(17,551)
Leachtú na lascaire a bhaineann le foráil	3,815	0	0	0	3,815
Ar an 31 Nollaig 2019	70,448	64,947	567	4,437	140,399

Tá na forálacha déanta de réir na mbeartas cuntaíochta atá sonraithe i nótaí 1(m), (o) agus (p) leis na ráitis airgeadais seo.

Íocaíochtaí Oibríochtúla Athraitheacha

I gcás dhá scéim lamháltais CPP (i.e. M3/Cluain Aodha-Ceanannas agus N18/Tollán Luimnigh), forálann an comhaontú CPP d'íocaíochtaí oibríochtúla athraitheacha má thiteann líon na bhfeithiclé faoi leibhéil shonraithe. Rinne TII foráil iomlán don mhéid a bhfuil súil aige a íoc i ndáil leis na híocaíochtaí oibríochtúla athraitheacha seo thar shaolré fágtha an chonartha CPP ábhartha. Athraíonn méid na forála ó bhliain go bliain chun léargas a thabhairt ar luach na forála fágtha mar thoradh ar athruithe ar líon na bhfeithiclé a tharlaíonn ar an mbóthar ábhartha. In 2019, bhí na hathruithe seo mar bhonn leis an bhforáil iomlán a laghdú €20.5m (2018: €6.1m).

Mhéadaigh gné na forála iomláine a bhain le méideanna dlite laistigh de bhliain amháin €0.5m (2018: laghdú €0.2m). Bhí €4.4m iníochta le Direct Route (Limerick) Ltd faoin sásra íocaíochta oibríochta athraithe in 2019 (2018:

€3.9m). Níor bhain aon íocaíochtaí le scéim an M3/Cluain Aodha/Ceanannas de bhrí go bhfuil líon na bhfeithiclé, i láthair na huaire, ag teacht le leibhéil tairsí na ráthaíochta.

Réamhíocaíochtaí Státhiste Iníochta

Áirítear i ndeontais stáit iníochta deontais Stáit curtha ar fáil mar réamh-mhaoiniú chun tionscadail áirithe a chur chun feidhme a bhfuil scéimeanna tobhaigh forbartha bunaithe lena n-aghaidh agus a mheastar a bheith iníochta de réir Bheartas Cuntaíochta nóta 1(m). Tá na réamhíocaíochtaí seo iníochta thar shaolré na scéimeanna tobhaigh agus mar thoradh air sin ní dócha go mbeidh an fhoráil á leachtú ina hiomláine sa mheántearma.

In 2019 bhí an t-athrú ar fhoráil cothrom le €2.3m (2018: €Náid).

Forálacha Tionscadail

Tá foráil leordhóthanach déanta ag TII le haghaidh dliteanas tionscadail sa chás go mbaineann éiginnteacht le huainiú a n-íocaíochta. Baineann an fhoráil seo le dliteanas larnróid Éadroim agus Metro.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019

19. Forálacha le haghaidh Dliteanas agus Muirear (Ar lean)

Athchóiriú Rianta

Baineann forálacha athchóirithe rianta le costais feabhais agus feabhsúcháin a thabhfófar. Tá TII ag súil leis go mbainfear úsáid as na bhforáil thar shaolré na sócmhainní gaolmhara agus mar thoradh air sin ní dócha go mbeidh an fhoráil á leachtú ina hiomláine sa mheántéarma.

In 2019, rinne TII íocaíochtaí de €0.1m (2018: €0.3m) i ndáil le costais feabhais agus laghdáíodh an fhoráil €0.1m.

20. Oibleagáidí Scoir

Tá sonraí maidir le scéimeanna pinsin TII le fáil thíos:

Scéim le Sochar Sainithe [Dúnta d'iontrálaithe nua]

Bunaíodh plan pinsin le sochar sainithe in 2003 d'iar-chomhaltaí foirne GFI nach raibh cáilithe le haghaidh comhaltachta sa scéim le sochar sainithe maoinithe luaite thíos. Ní eascraíonn aon dliteanas maoinithe do TII faoi FRS 102 as an bplan seo.

Scéim le Sochar Sainithe – Maoinithe [Dúnta d'iontrálaithe nua]

D'fhoill forálacha ailt 24 agus 25 d'Acht Iompair (Bonneagar Iarnróid) 2001 a chomhlíonadh, bhunaigh GFI scéim le sochar sainithe in 2003 chun foráil a dhéanamh le haghaidh teidlíochtaí pinsin na bhfostaithe sin a bhí ag aistriú ó scéim le sochar sainithe CIE 1951. Bunaíodh an scéim nua trí úsáid a bhaint as teimpléad na scéime samhla le haghaidh socruithe pinsin na hearnála poiblí de réir mar atá eisithe ag an Roinn Airgeadais, modhnaithe de réir is gá chun na sochair dá bhforáiltear dóibh faoi scéim pinsin le sochar sainithe CIE 1951 a mhacasamhlú.

Rinne achtúire neamhspleách ag a bhfuil cáilíocht ghairmiúil luacháil iomlán (Feabhra 2019) ar shócmhainní agus ar dhliteanas na scéime ag an 31 Nollaig 2019. Rinneadh na sócmhainní agus dliteanas sin a luacháil trí úsáid a bhaint as modh an aonaid réamh-mheasta.

Tá barrachas pinsin de €0.2m a mheastar atá in-aisghabhála thar shaolré na scéime tuairiscithe sa Ráiteas ar Staid an Airgeadais. Thug an luacháil ar an mbarrachas de réir rialacha FRS 102 le fios go raibh barrachas teicniúil de €8.7m i gceist.

Tá uasmhéid an bharrachais is féidir a aithint teoranta, áfach, do luach saoire i suthaine ranníocaíocht fostóra, arna thomhas trí úsáid a bhaint as bonn FRS 102. De réir na rialacha seo, meastar nach bhfuil ach €0.2m in-aisghabhála agus dá thoradh sin, tá an barrachas pinsin laghdaithe €8.5m chun teorainn a chur le barrachas an méid in-aisghabhála measta de €0.2m.

Scéim le Sochar Sainithe – Neamhmaoinithe [Dúnta d'iontrálaithe nua]

Is socrú pinsean tuarastal deiridh sochair shainithe é an scéim pinsin le sochair agus ranníocaíochtaí atá á sainiú trí thagairt a dhéanamh do rialacháin reatha 'samhail' scéim na hearnála poiblí.

Ní raibh an scéim seo ar fáil ach d'iar-fhostaithe an ÚBN a ghlac páirt inti roimh an 1 Eanáir 2013. Soláthraíonn an scéim pinsean (ochtódú don bhliain seirbhíse), aisce nó cnapshuim (trí ochtódú don bhliain seirbhíse) agus pinsin do chéilí agus leanaí.

20. Oibleagáidí Scoir (Ar lean)

Is í an ghnáthaois scoir 65ú breithlá an chomhalta agus tá comhaltaí roimh 2004 i dteideal dul ar scor gan laghdú achtúireach ó aois 60. Go hiondúil ardaíonn pinsin atá á n-íoc (agus iarchurtha) de réir bhoilsciú ginearálta tuarastail na hearnála poiblí.

Rinne achtúire neamhspleách ag a bhfuil cáilíocht ghairmiúil luacháil iomlán (Eanáir 2019) ar dhliteanais na scéime ag an 31 Nollaig 2018. Rinneadh na sócmhainní agus dliteanais sin a luacháil trí úsáid a bhaint as modh an aonaid réamh-mheasta.

Scéim Pinsin Aonair – Neamh-mhaoinithe

Chomh maith leis sin, tá an Scéim Aonair á feidhmiú ag TII, ar scéim tuarastail le sochar sainithe í do státseirbhísigh inphinsin ceaptha ar nó i ndiaidh an 1 Eanáir 2013. Íoctar ranníocaíochtaí chomhaltaí na Scéime Aonair leis an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe (RCPA). Tá costais, dliteanais agus sócmhainní TII i ndáil leis an Scéim Pinsin Aonair curtha san áireamh sna nochtuithe maidir leis an scéim le Sochar Sainithe neamh-mhaoinithe.

20a. Anailís ar na costais phinsin iomlána muirearaithe chuig an gCuntas Ioncaim agus Caiteachas

	2019 €'000	2018 €'000
Scéim le Sochar Sainithe Neamh-mhaoinithe:		
Costas Seirbhíse Reatha	4,531	3,350
Ranníocaíochtaí Fostaí	(496)	(444)
	4,035	2,906
Scéim Pinsin Aonair:		
Ranníocaíochtaí Fostaí	(392)	(190)
	(392)	(190)
Scéim le Sochar Sainithe Maoinithe:		
Costas Seirbhíse Reatha	91	86
	91	86
Costais iomlána na Scéime le Sochar Sainithe	3,734	2,802
Costais na Scéime le Sochar Sainithe*	295	613
Iomlán	4,029	3,415

*Tá an muirear pinsin i ndáil le plan na scéime le sochar sainithe cothrom leis na ranníocaíochtaí iníoctha ag TII don bhliain.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019

20b. Anailís ar an muirear airgeadais aitheanta sa Ráiteas Ioncaim agus Caiteachais

	2019 €'000	2018 €'000
Scéim le Sochar Sainithe Neamh-mhaoinithe:		
Ús ar dhliteanais scéim pinsin	1,738	1,718
Scéim le Sochar Sainithe Maoinithe:		
Ús ar dhliteanais scéim pinsin	85	89
Toradh ar shócmhainní scéime	(91)	(99)
	(6)	(10)
Muirear airgeadais iomlán	1,732	1,708

20c. Anailís ar an méid aitheanta sa Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach

	2019 €'000	2018 €'000
Scéim le Sochar Sainithe Neamh-mhaoinithe:		
Caillteanas ó thaithí	(1,445)	444
Athruithe ar fhoshuíomhanna atá mar bhonn le luach láithreach dhliteanais na scéime	10,387	(3,164)
	8,942	(2,720)
Scéim le Sochar Sainithe Maoinithe:		
(Gnóthachan) / caillteanas ó thaithí	(897)	(246)
Athruithe ar fhoshuíomhanna atá mar bhonn le luach láithreach dhliteanais na scéime	331	(548)
	(566)	(794)
(Gnóthachan)/ caillteanas achtúireach iomlán	8,376	(3,514)
Athrú sa bharrachas do-athfhála	577	948
	8,953	(2,566)

20d. Gluaiseacht i nglanoibleagáidí sochair scoir/sócmhainní bliana airgeadais

Scéim le Sochar Sainithe Neamh-mhaoinithe

	2019 €'000	2018 €'000
Glan-oibleagáid scoir le sochar sainithe ag an 01 Eanáir	92,367	91,411
Costas seirbhíse reatha	4,531	3,350
Caillteanas achtúireach	8,942	(2,720)
Costas úis	1,738	1,718
Pinsin íoctha i rith na bliana	(1,789)	(1,392)
Glan-oibleagáid scoir le sochar sainithe ag an 31 Nollaig	105,789	92,367

Scéim le Sochar Sainithe Maoinithe

	Sócmhainní Scéime €'000	Dlíteanais Scéime €'000	Barrachas Pinsin €'000
Ag an 1 Eanáir 2019	12,983	(4,780)	8,203
Costas seirbhíse reatha	0	(91)	(91)
Gnóthachan achtúireach	693	(127)	566
Toradh ionchais ar shócmhainní scéime	91	0	91
Costas úis	0	(85)	(85)
Ranníocaíochtaí ó rannpháirtithe scéime	28	(28)	0
Sochair íoctha	(77)	77	0
Ar an 31 Nollaig 2018	13,718	(5,034)	8,684

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019

20e. Maoiniú iarchurtha le haghaidh sochar scoir

Scéim le Sochar Sainithe Neamh-mhaoinithe

Aithníonn an Bord méideanna atá dlite ón Stát don dliteanas iarchurtha le sochar sainithe neamh-mhaoinithe le haghaidh pinsean bunaithe ar thacar foshuíomhanna ar a ndéantar cur síos thuas ag nóta 20 (g) agus roinnt teagmhas a tharla roimhe seo. Áirítear i measc na dteagmhas seo an bonn reachtúil do bhunú scéim pinsin agus an beartas agus an cleachtas atá i bhfeidhm faoi láthair i ndáil le pinsin seirbhíse poiblí a mhaoiniú, lena n-áirítear ranníocaíochtaí ó fhostaithe agus an próiseas meastachán bliantúil. Níl aon fhianaise ag an mBord nach leanfaidh an beartas maoinithe seo lena leithéid sin de mhéideanna a chomhlíonadh de réir an chleachtais reatha.

Seo a leanas an glanmaoiniú iarchurtha le haghaidh sochar scoir aitheanta sa Ráiteas Ioncaim agus Caiteachais:

	2019 €'000	2018 €'000
Maoiniú in-aisghabhála i ndáil le costais sochair scoir na bliana reatha	6,269	5,068
Deontas Stáit curtha i bhfeidhm chun sochair scoir a íoc	(1,778)	(1,392)
	4,491	3,676

Seo a leanas an glanmaoiniú iarchurtha le haghaidh sochar scoir aitheanta sa Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach:

	2019 €'000	2018 €'000
Coigeartú na hOibleagáide Sochar Scoir Iarchurtha	8,942	(2,720)

Ag an 31 Nollaig 2019 bhí an Maoiniú Scoir le Sochar Sainithe Iarchurtha cothrom le €105.79m (2018:€92.37m).

20f. Stair na n-oibleagáidí sochar sainithe, sócmhainní agus gnóthachain agus cailteanais ó thaithí

Scéim le Sochar Sainithe Neamh-mhaoinithe:

	An 31 Noll 2019	An 31 Noll 2018	An 31 Noll 2017	An 31 Noll 2016
Méid na n-oibleagáidí le sochar sainithe (€'000)	(105,789)	(92,367)	(91,411)	(85,612)
Coigeartuithe ó thaithí ar mhéid dhliteanais na scéime (€'000)	1,445	(444)	(808)	1,967
Mar chéatadán de dhliteanais na scéime (%)	1.4%	0.5%	0.9%	2.3%
Coigeartuithe foshuímh ar mhéid dhliteanais na scéime (€'000)	(10,387)	3,164	(1,815)	(12,502)
Mar chéatadán de dhliteanais na scéime (%)	9.8%	3.43%	1.99%	14.6%

Tá an cailteanas achtúireach carnach sa Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach suas go dtí agus lena n-áirítear an 31 Nollaig 2019 cothrom le €41.4m (an 31 Nollaig 2018: €32.5m).

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019

20f. Stair na n-oibleagáidí le sochar sainithe, sócmhainní agus gnóthachain agus cailleanais ó thaithí (Ar lean)

Scéim le Sochar Sainithe Maoinithe:

	An 31 Noll 2019	An 31 Noll 2018	An 31 Noll 2017	An 31 Noll 2016
Méid na n-oibleagáidí le sochar sainithe (€'000)	(5,034)	(4,780)	(5,275)	(5,222)
Méid na sócmhainní le sochar sainithe (€'000)	13,718	12,983	12,760	13,028
Barrachas sochair shainithe	8,684	8,203	7,485	7,806
Barrachas do-athfhála ar an scéim sochair scoir	(8,452)	(7,875)	(6,927)	(7,163)
Barrachas pinsin sochair shainithe	232	328	558	643
Coigeartuithe ó thaithí ar mhéid dhliteanais na scéime (€'000)	204	69	143	139
Mar chéatadán de dhliteanais na scéime (%)	4.1%	1.4%	2.7%	2.7%
Coigeartuithe ó thaithí ar mhéid shócmhainní na scéime (€'000)	693	177	(308)	736
Mar chéatadán de shócmhainní na scéime (%)	5.1%	1.3%	2.4%	5.6%

Tá an cailleanas achtúireach carnach sa Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach suas go dtí agus lena n-áirítear an 31 Nollaig 2019 cothrom le €1.978m (an 31 Nollaig 2018: €1.967m). Tá na ranníocaíochtaí ionchais don bhliain dar gcionn cothrom le €Náid.

20g. Cur síos ginearálta ar an scéim agus ar fhoshuíomhanna achtúireacha

Scéim le Sochar Sainithe Neamh-mhaoinithe

Seo a leanas na príomh-fhoshuíomhanna achtúireacha ag dáta an chláir chomhardaithe:

	An 31 Noll 2019 %	An 31 Noll 2018 %
Ráta lascaine	1.10	1.90
Méaduithe tuarastail todhchaí	2.40	2.70
Méaduithe pinsin todhchaí	1.90	2.20
Ráta boilscithe	1.40	1.70
Méaduithe todhchaí ar an bpinsean stáit	1.40	1.70

20g. Cur síos ginearálta ar an scéim agus ar fhoshuíomhanna achtúireacha (Ar lean)

Ceadaíonn an bonn mortlaíochta d'fheabhsuithe ar ionchas saoil thar am, ionas go mbraithfidh ionchais saoil ag an tráth scoir ar an mbliain ina shlánaíonn an comhalta an aois scoir (aois 65). Taispeántar sa tábla thíos an t-ionchas saoil do chomhaltaí a shlánaíonn 65 bliain d'aois in 2019 agus 2039.

An Bhliain ina Shlánaítear 65 Bliain d'Aois.

	2019 Blianta	2039 Blianta
Ionchas Saoil - Fear	21.5	23.9
Ionchas Saoil - Bean	24.0	26.0

Scéim le Sochar Sainithe Maoinithe

Seo a leanas na príomh-fhoshuíomhanna achtúireacha ag dáta an chláir chomhardaithe:

	An 31 Noll 2019 %	An 31 Noll 2018 %
Ráta lascaine	1.00	1.80
Méaduithe tuarastail todhchaí	2.35	2.70
Méaduithe pinsin todhchaí	1.85	2.20
Ráta boilscithe	1.35	1.70

Tá foshuíomhanna maidir le mortlaíocht todhchaí bunaithe ar chomhairle ó staitisticí agus taithí foilsithe. Tá na foshuíomhanna mortlaíochta bunaithe ar thábla mortlaíocht chaighdeánach a cheadaíonn d'fheabhas ar mhortlaíocht todhchaí sna foshuíomhanna.

Tá trí phinsinéir reatha páirteach sa scéim. Fadsaolaí do chomhaltaí atá ag dul ar scor ag 65 bliain d'aois.

	An 31 Noll 2019 Blianta	An 31 Noll 2018 Blianta
Fir	21.5	21.4
Mná	24.0	23.9

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019

20g. Cur síos ginearálta ar an scéim agus ar fhoshuíomhanna achtúireacha (Ar lean)

Ag an 31 Nollaig 2019, bhí sócmhainní na scéime infheistithe i gCiste Airgid Pinsin Bheatha na hÉireann cpt, AAA Bond Series 8 10 mBliana innéacsaithe Bheatha na hÉireann cpt agus Ciste Bannaí 2042 Bheatha na hÉireann na hÍsiltíre. Is iad na hlontaobhaithe, le hionchur óna gcomhairleoirí gairmiúla, a dhéanann cinneadh maidir leis an meascán sócmhainní bunaithe ar phróifíl riosca na scéime.

Tá luach cóir shócmhainní na scéime mar chéatadán de shócmhainní iomlána na scéime sonraithe thíos:

(mar chéatadán de na sócmhainní scéime iomlána)	An 31 Noll 2019 %	An 31 Noll 2019 %
Gnáthscaireanna	0.0	0.0
Bannaí	64.4	62.1
Airgead Tirim	35.6	37.9

Ní áirítear i sócmhainní scéime aon cheann d'ionstraimí airgeadais TII, nó aon réadmhaoin atá á sealbhú ag TII.

21. Tobhaigh agus Ranníocaíochtaí Forbartha

	2019 €'000	2018 €'000
Ar an 1 Eanáir	69,907	56,030
Tobhaigh agus ranníocaíochtaí forbartha	8,358	14,080
Amúchadh tobhach	(203)	(203)
Ar an 31 Nollaig	78,062	69,907

Mar atá sonraithe i nóta 1(e), coinnítear tobhaigh forbartha agus ranníocaíochtaí forbróra faighte ag TII i gcúlchiste tobhach forbartha agus ranníocaíochtaí forbróra. Sa chás go bhfuil tobhaigh in úsáid chun soláthar tionscadail a mhaoiniú, déantar iad a amúchadh as Ráiteas Ioncaim agus Caiteachais de réir mar a dhéantar na sócmhainní gaolmhara a dhímheas.

22. Dlúthíocht agus Éilimh

Tá TII páirteach i roinnt cásanna dlí a bhfuil cinneadh le déanamh maidir lena dtoradh. Níl aon fhoráil déanta ag TII le haghaidh aon chostais a d'fhéadfadh a bheith i gceist.

23. Idirbhearta Páirtithe Gaolmhara

Féach ar nóta 7c áit a bhfuil miondealú den luach saothair agus de na sochair a íocadh leis an bpríomhfhoireann bainistíochta. Glacann TII le nósanna imeachta de réir na dtreoirlínte atá eisithe ag an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe a chlúdaíonn leasanna pearsanta na gcomhaltaí Boird. Sa ghnáthchúrsa gnó, féadfaidh TII deontais a fhaomhadh nó páirt a ghlacadh i gcomhaontuithe conarthacha le heintitis ina bhfuil comhaltaí Bhord TII fostaíthe nó a bhfuil leas acu iontu ar shlí eile.

I gcásanna ina bhféadfadh coinbhleacht leasa a bheith i gceist, ní fhaigheann comhaltaí Boird doiciméid an Bhoird nó ní ghlacann siad páirt in ar shlí ar bith eile nó ní fhreastalaíonn siad ar phlé a bhaineann leis na hidirbhearta seo. Coimeádtar taifead i ngach cás den chineál seo.

Ní raibh aon idirbhearta le páirtithe gaolmhara ann i rith na bliana.

24. Figiúirí Comparáideacha

Tá roinnt figiúirí comparáideacha athrangaithe ionas go mbeidh siad ag teacht lena gcóireáil sa bhliain reatha.

25. Iar-theagmhais

Teagmhais a tharla i ndiaidh bhliain na tréimhse tuairiscithe go dtí an 31 Nollaig 2019

Síleann TII nach ionann paindéim COVID-19 agus teagmhas a éilíonn go ndéanfar na ráitis airgeadais seo a choigeartú.

Tá breithniú déanta ag foireann bainistíochta TII ar cibé an bhféadfaí nó nach bhféadfaí meastacháin iontaofa airgeadais faoi thionchar an víris a ullmhú do bhliain iomlán 2020. D'éileodh meastacháin ar an bhfoireann bainistíochta foshuíomhanna a dhéanamh maidir le (i) leibhéal de ghníomhaíocht gheilleagrach (ii) ceanglas

leantach le haghaidhobair ó chian (iii) freagairtí tomhaltóirí (iv) rath an ghnó chomh fada is a bhaineann le glacadh le rialacháin sláinte nua agus (v) dearcadh an phobail maidir le rioscaí sláinte a athrú. Éilíonn an leibhéal éiginnteachta a bhaineann leis na foshuíomhanna seo ar TII raon tionchar féideartha a bhreithniú.

Ó Mhárta 2020, tá laghdú suntasach tagtha ar an ioncam ó oibríochtaí M50 [eFlow], Luas agus seirbhísí eile bóithre agus iompair phoiblí. Mar fhreagairt dó seo, tá Bord TII, le tacaíocht óna choistí agus foireann bainistíochta, i mbun measúnú a dhéanamh ar na cásanna airgeadais agus oibriúcháin a d'fhéadfadh a bheith i gceist i rith 2020 agus sna blianta ina dhiaidh sin. Leanfaidh Bord agus foireann bainistíochta TII le hathbhreithniú leantach a dhéanamh ar an scéal. I gcás na bliana 2020 trí chéile, beidh paindéim COVID-19 mar bhonn le laghduithe suntasacha ar ioncam inár n-oibríochtaí tráchtála ach ní féidir an tionchar a bheidh ag an bpaindéim in 2020 agus ina dhiaidh sin a thuar go beacht.

Faigheann TII maoiniú suntasach deontais ón Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt (RITS) agus ón Údarás Náisiúnta Iompair (ÚNI). Ó thosaigh paindéim Covid-19, tá Bord agus foireann bainistíochta TII ag obair i bpáirt le RITS agus leis an ÚNI chun dul i ngleic leis na dúshláin atá ag teacht chun cinn.

Níor tharla aon teagmhas eile i ndiaidh dheireadh na tréimhse tuairiscithe a d'éileodh coigeartuithe nó nochtuithe i ndáil leis na figiúirí a tuairiscíodh ag an 31 Nollaig 2019.

26. Faomhadh na Ráiteas Airgeadais

D'fhaomh an Bord na ráitis airgeadais seo ar an 23 Meitheamh 2020.

